ISSN : 2821-9465 (Print)
ISSN : 3027-8155 (Online)

วารสาร ครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567 Vol. 2 No. 2 July – December 2024
Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ISSN: 2821-9465 (Print) ISSN: 3027-8155 (Online)

เจ้าของ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ที่ปรึกษา : อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชทุกฝ่าย
คณบดีคณะครุศาสตร์
รองคณบดีคณะครุศาสตร์ทุกฝ่าย
วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ และงานวิจัยทางด้านครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของคณาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมถึงผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ประสบการณ์ และผลงานวิจัยของบุคลากรในสถาบันการศึกษา
กำหนดการเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม ถึง ธันวาคม

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ดร.กตัญญุตา บางโท มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
กองบรรณาธิการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยารัตน์ คงนาลึก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
อาจารย์ศุภชัย โชติกิจภิวาทย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูพันธ์ อรรถพลพิพัฒน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ฝ่ายจัดการวารสาร : นางสาวสุดารัตน์ สุขบรรจง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ฝ่ายออกแบบปกวารสาร: อาจารย์ศุภชัย โชติกิจภิวาทย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บทความที่ตีพิมพ์ได้รับการพิจารณาคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (double-blind review)
ลิขสิทธิ์ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นของวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สาส์นจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University) ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม2567 ครับ วารสารฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากนักวิชาการ นักการศึกษาและนักวิจัยส่งผลงานมาตีพิมพ์จำนวนมาก กระผมขอขอบคุณในนามกองบรรณาธิการวารสารและในนามคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ทุกท่านได้ติดตามและส่งบทความมาตีพิมพ์ในวารสารครุศาสตร์ เนื่องจากวาสารฉบับนี้ ปีที่ 3 เป็นฉบับที่ 2 เป็นฉบับที่เราได้พัฒนาเข้าสู่ระบบ ThaiJO หรือ Thai Journals Online กองบรรณาธิการจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการพิจารณาสาระและคุณภาพของบทความ เนื่องจากต้นปี 2568 กองบรรณาธิการจะเสนอวารสารครุศาสตร์ของเราให้ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย หรือ ศูนย์ TCI (Thai-Journal Citation Index Centre) ประเมินวารสารเข้าสู่ฐาน TCI ทั้งนี้ในฉบับต่อไป เพื่อให้การพิจารณาของกองบรรณาธิการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ผมใคร่ขอให้นักวิชาการและนักวิจัยจัดเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบการเขียนบทความของวารสารครุศาสตร์ให้ชัดเจนด้วยครับ ซึ่งท่านสามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากเว็บไซต์ของคณะครุศาสตร์ หรือเว็บไซต์ของระบบ ThaiJO วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กองบรรณาธิการหวังว่าบทความในวารสารฉบับนี้เป็นประโยชน์ในวงการวิชาการแก่นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และขอขอบคุณคณาจารย์ นักวิชาการ และนักวิจัยที่ส่งบทความที่มีคุณค่ามาเผยแพร่ในวารสารนักวิจัยฉบับนี้ ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง)
บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สารบัญ

รหัสบทความ	ชื่อบทความ	จำนวนหน้า
บทความวิชาการ (Academic article)		
e0771	**การวิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการศึกษาไทยที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน** *สิราลักษณ์ พุทธปฏิโมกข์*	12
e0908	**พลิกเกมความเป็นผู้นำในยุค BANI : ทักษะและสมรรถนะสู่อนาคต** *รตวรรณ อรัญไสว เจริญ กระจ่างรส และกิตติยากร เสนาการ*	8
e0906	**ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบได้** *พรวรินทร์ ชดช้อย ประภัสสร ทินสุข กุลธิดา ซุ่นอินทร์ และศศิกร ประสารการ*	12
บทความวิจัย (Research article)		
e0922	**ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)** *เทอดศักดิ์ แสนวงค์ และศักดิ์ศรี สืบสิงห์*	10
e0905	**อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ผ่านการนำเสนออย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ณ ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี** *รัตนชัย ปรีชาพงศ์กิจ*	12
e0929	**การพัฒนาชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)** *กิตติกา แนมไสย ทรรศธร สงอุปการ ธณัฐชา รัตนพันธ์ และศุภชัย โชติกิจภิวาทย์*	10
e0865	**การพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการเต้นในฐานะนักเต้นร่วมสมัยตามทฤษฎีพหุปัญญา กรณีศึกษา: การแสดงชุด “Whisper II”** *ธีรภาพย์ บุญคง และภัชภรชา แก้วพลอย*	10

บทความวิจัย (Research article)

e1005	**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์** *สุพัตรา ชะมะบูรณ์ และจตุพล จตุรภัทร*	12
e0976	**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน** *กิตติรัตน์ เกษตรสุนทร*	10
e1026	**การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรูปรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่** *ณัฏฐธิดา พยาคำ อรรถพงษ์ ผิวเหลือง และลินลดา เชาว์มนัส*	9
e0971	**การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง** *กวินภพ นพมาศนิรันดร์ อรรถพงษ์ ผิวเหลือง และเรนุกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล*	11

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0771

การวิเคราะห์ความแตกต่างของรูปแบบการศึกษาไทยที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน
Analysis of the Differences in Thai Education Models and Their Impact on Learners' Learning Outcomes

Received: August 19, 2024 **Revised:** September 22, 2024 **Accepted:** October 8, 2024

สิราลักษณ์ พุทธปฏิโมกข์
Siraluck Puttapratimonk

โรงเรียนวัดราชโอรส กรุงเทพมหานคร 10150
Wat raja o school, Bongkok, 10150

Corresponding Author, Email:38414@ro.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาไทยที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของระบบการศึกษาแต่ละระบบของไทยในปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ผลลัพธ์ทางการเรียนในที่นี้หมายถึง การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการปรับตัวของผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาองค์ความรู้ การเสริมสร้างทักษะชีวิตและวิชาชีพ การปรับตัวในการดำรงชีวิตในสังคม และการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต

ผลการวิเคราะห์พบว่า การศึกษาในระบบมีการกำหนดโครงสร้างการเรียนรู้และหลักสูตรอย่างชัดเจน รวมถึงมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่แน่นอน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งในด้านวิชาการและทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ในขณะที่การศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นในด้านเนื้อหา รูปแบบ และระยะเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของตนเอง แม้ว่าจะไม่มีการประเมินผลอย่างชัดเจนก็ตาม ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยไม่มีการวัดผลอย่างเป็นทางการ แต่มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากการศึกษานี้พบว่า ระบบการศึกษาทั้งสามมีผลลัพธ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของระบบ โดยระบบที่มีโครงสร้างชัดเจนและมีการประเมินผลแน่นอนจะส่งเสริมความพร้อมในการศึกษาต่อ ในขณะที่ระบบที่มีความยืดหยุ่นสูงช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะตามความต้องการเฉพาะบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ระบบการศึกษาไทย ผลลัพธ์ทางการเรียน และผู้เรียน

Abstract

This academic article relates how various aspects of the Thai education system influence students' academic achievements to analyze the differences between each current Thai education system as defined in the National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)). The learning outcomes in this context refer to the development of skills, knowledge, abilities, and the adaptability of learners, which result from various educational processes. These outcomes encompass the acquisition of knowledge, the enhancement of life and professional skills, the adaptation to social life, and lifelong learning.

The analysis found that formal education provides a well-structured learning framework and curriculum, with clearly defined assessment criteria. This allows learners to develop both academically and in terms of the skills necessary for further education. In contrast, non-formal education offers flexibility in terms of content, format, and duration, enabling learners to develop skills that align with their needs and environment, even though formal assessments are not always in place. As for informal education, learners are able to pursue knowledge based on their interests and abilities through various learning resources, without formal assessments, yet they continue learning throughout their lives.

This study concluded that the three education systems yield different learning outcomes depending on their structure. Systems with clear frameworks and formal assessments promote readiness for further education, while systems with high flexibility effectively help learners develop skills tailored to their individual needs.

Keywords: Thai Education System, Learning Outcome and Students

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันด้วยความเชื่อที่ว่าการศึกษาจะช่วยกำหนดทิศทางของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สภาพการจัดการศึกษาไทยมีระบบการบริหารเป็นระบบราชการที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็นการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยมี หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ (Aekun, 1999)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในการพัฒนาและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข มีพฤติกรรมใฝ่รู้ที่จะเป็นพลังปัญญาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและช่วยขัดเกลาให้คนละอายต่อบาป มีทักษะในการประกอบอาชีพ เคารพกฎหมาย รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติ (Thummake and Phosing, 2019)

นอกจากนั้นการศึกษาและการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ไม่เพียงแต่ให้ความรู้และประสบการณ์แต่ยังมีบทบาทในการปรับทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การดำรงชีวิตอย่างสงบสุข การมีค่านิยมที่ดี และการสร้างความ

เข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (Thummake and Phosing, 2019; Sommai, 2015) ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม คนในยุคนี้ต้องมีคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ความเข้าใจในกฎระเบียบของสังคมและการมีความรู้ทางวัฒนธรรมก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาในปัจจุบันจึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะเหล่านี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพบทความนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการศึกษาไทยที่เชื่อมโยง กับผลลัพธ์ทางการเรียนรู้และความคาดหวังในเรื่องคุณภาพของผู้เรียน โดยจะพิจารณาประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. โครงสร้างและรูปแบบการจัดการศึกษา การศึกษาไทยมีโครงสร้างที่แบ่งเป็นส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างไร ระบบการศึกษาในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างไร
2. หลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ หลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันหรือไม่ หลักสูตรที่ทันสมัยสามารถเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเผชิญกับความท้าทายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างไร
3. ความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา การศึกษาควรมีความเท่าเทียมและครอบคลุมสำหรับทุกกลุ่มประชากรหรือไม่ อุปสรรคในการเข้าถึงการศึกษาของกลุ่มประชากรต่าง ๆ มีอะไรบ้าง
4. ระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา การประเมินผลการศึกษาเพื่อประเมินทักษะและคุณสมบัติของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมในยุคปัจจุบัน

บทความนี้ยังจะเสนอข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีความเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร และการสร้างระบบประเมินผลที่มุ่งเน้นทักษะชีวิตจริง ทั้งหมดนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายและแนวคิดของระบบการศึกษาไทย

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ โดยมีหน้าที่หลักในการพัฒนาความสามารถของประชากรให้มีศักยภาพในการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคมในทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยส่งเสริมให้ประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างมีสันติสุข (Leicht et al., 2018)

ความหมายของระบบการศึกษา

ระบบการศึกษา หมายถึง การกำหนดหลักสูตร จุดมุ่งหมาย แนวนโยบาย ระบบการจัดการศึกษา และแนวทางในการดำเนินการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น การศึกษามีบทบาทในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และการที่จะทำให้ระบบการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต้องอาศัยการออกแบบและพัฒนาระบบการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีการบริหารจัดการที่ดี (Paiboon, 1990)

แนวคิดของระบบการศึกษา

แนวคิดพื้นฐานของระบบการศึกษาไทยเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ระบบการศึกษาจึงต้องมีความยืดหยุ่น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจ (UNESCO, 2015; Tummons, 2012)

การจัดระบบการศึกษาในประเทศไทย

ระบบการศึกษาไทยตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) แบ่งออกเป็นสามประเภทหลัก ได้แก่:

1. การศึกษาในระบบ: เป็นการศึกษาที่มีกฎเกณฑ์การจัดการที่ชัดเจน รวมถึงจุดมุ่งหมาย หลักสูตร ระยะเวลา และเกณฑ์การวัดและประเมินผล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ทั้งด้านวิชาการและทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. การศึกษานอกระบบ: เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่า โดยสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของผู้เรียน แม้ว่าจะไม่มีการประเมินผลอย่างชัดเจน แต่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ดี
3. การศึกษาตามอัธยาศัย: เป็นการศึกษาให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยไม่มีการวัดผลอย่างเป็นทางการ แต่เน้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การพัฒนาระบบการศึกษา

แม้ระบบการศึกษาไทยจะได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพ การกระจายโอกาส และการบริหารจัดการ การปรับปรุงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะ ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างเหมาะสมกับความต้องการในอนาคต ตามหลักการที่เสนอโดย Paiboon (1990) ระบบการศึกษาที่ดีควรมี:

1. หลักความกว้างขวางและเป็นธรรม: ให้โอกาสแก่ทุกคนในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม
2. หลักความสมดุล: พัฒนาความสมดุลระหว่างปัญญา คุณธรรม และทักษะพื้นฐาน
3. หลักความสอดคล้อง: สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมทั้งในเขตเมืองและชนบท
4. หลักความหลากหลาย: มีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการจัดการศึกษา

ด้วยการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ระบบการศึกษาของไทยจะสามารถสนองความต้องการของสังคมและประเทศได้อย่างเต็มที่

ระบบการศึกษาไทย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดนั้นแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนซึ่งการศึกษารูปแบบนี้จัดในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น สามารถจัดการศึกษาในชั้นเรียนหรือเป็นการศึกษาทางไกล สำหรับการศึกษาในระบบของไทยนั้น ประกอบด้วยหลายระดับและประเภท ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้:

1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาในระดับที่มีการจัดให้แก่ผู้เรียนไม่น้อยกว่าสิบสองปี ก่อนระดับอุดมศึกษา โดยมีการแบ่งระดับและประเภทตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และยังมีการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎกระทรวงด้วย การศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้:

1.1.1 การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา: เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 3 – 6 ปี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานและเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

1.1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา: การศึกษาระดับนี้ใช้เวลาเรียนปกติ 6 ปี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้พื้นฐานในวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคม

1.1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา: การศึกษาระดับนี้แบ่งเป็นสองช่วง ดังนี้:

1) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี แบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้

2.1) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2.2) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพชั้นสูงต่อไป

1.2. การศึกษาระดับอุดมศึกษา: การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับหลัก คือ:

1.2.1 ระดับต่ำกว่าปริญญา: รวมถึงการศึกษาที่ได้รับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา ซึ่งเป็นการศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานหรือศึกษาต่อในระดับปริญญาต่อไป

1.2.2 ระดับปริญญา: ครอบคลุมการศึกษาที่ได้รับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้เฉพาะด้านและการวิจัยในสาขาต่าง ๆ การใช้คำว่า “อุดมศึกษา” แทนคำว่า “การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย” เป็นการขยายความหมายให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาที่เรียนหลังจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

2. การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผลโดยคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล เช่น การศึกษานอกโรงเรียน การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ

3. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส สามารถศึกษาได้จากบุคคล สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การศึกษาแบบนี้มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเลือกเนื้อหาที่สนใจตรงกับความต้องการของตนเองและสามารถศึกษาในเวลาที่ปลอดจากภารกิจอื่นได้ เช่น การฟังบรรยายพิเศษ การศึกษาจากเอกสาร การเยี่ยมชม การสาธิต การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ

ตาราง 1 ตารางการเปรียบเทียบลักษณะการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ระบบการศึกษา	มีรูปแบบชัดเจน	เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา	ผู้เรียนกำหนดเนื้อหาเอง	มีการประเมินผล	ต้องเข้าตามตารางเวลา	ยืดหยุ่นต่อผู้เรียน	สามารถเรียนรู้ได้จากสิ่งแวดล้อม	เน้นการพัฒนาทักษะชีวิต
การศึกษาในระบบ	√			√	√			
การศึกษานอกระบบ		√	√			√	√	√
การศึกษาตามอัธยาศัย		√	√			√	√	√

จากตาราง 1 การศึกษาในระบบมีโครงสร้างชัดเจนต้องเข้าร่วมตามตารางเวลา มีการประเมินผลและเน้นทักษะชีวิต การศึกษานอกระบบเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ผู้เรียนกำหนดเนื้อหาเองและมุ่งเน้นทักษะเฉพาะขณะที่การศึกษาตามอัธยาศัยมีความยืดหยุ่น ไม่มีกำหนดเวลา เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม และเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตจากประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

ผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ความคาดหมายว่าผู้เรียนจะมีความสามารถที่จะทำได้ตามผลลัพธ์ของการเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ กระบวนการในการเจาะจงผลลัพธ์จะเป็นสิ่งควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอน ในการศึกษาที่มุ่งผลลัพธทุกหลักสูตรและการเรียนการสอนถูกกำหนดมาเพื่อผลิตลักษณะเฉพาะของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว (Ministry of Education, 2017)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ NQF ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 หมายถึง เกณฑ์บ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และ/หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝึกปฏิบัติและ/หรือจากการทำงาน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน/ทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีและ/หรือข้อเท็จจริงเป็นหลัก (Theoretical and/or factual)

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานซึ่งบุคคลนั้นควรทำได้เมื่อได้รับมอบหมาย โดย สามารถเลือกใช้วิธีการจัดการและแก้ปัญหาการทำงานด้วยทักษะด้านกระบวนการคิด (Cognitive Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตรรกะ ทักษะการหยั่งรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Logical, Intuitive, and Creative Thinking) หรือทักษะการปฏิบัติ/วิธีปฏิบัติที่มีความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติตามกรอบคุณวุฒิแต่ละระดับ

3. ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การใช้ความรู้ ทักษะทางสังคม ในการทำงาน/ศึกษาอบรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของบุคคลซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสาร ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจและความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (Ministry of Education, 2017)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ประกอบด้วยผลลัพธ์ชัดเจนที่จะได้จากหลักสูตรเฉพาะเจาะจงกับความสัมพันธ์ที่ ชัดเจนระหว่างทุกประสบการณ์การเรียนรู้และผลลัพธ์สุดท้าย บทบาทของผู้สอนในกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นผู้ฝึกสอนหรือผู้ช่วย มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเป็นอย่างผลลัพธ์ที่ตั้งไว้มากกว่าการพยายามส่งผ่านความรู้ ความรู้สึก ทัศนคติ และทักษะ เช่น การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญมากกว่า เมื่อหลักสูตรที่ทำสืบต่อกันมามุ่งไปที่อดีต แต่ทฤษฎี outcome-based เป็นการเตรียมผู้เรียนสำหรับอนาคตและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสังคมและเป็นสิ่งที่มีเหตุผลและเข้าถึงได้ง่ายในการเรียนรู้ สิ่งที่สำคัญคือผู้ตัดสินผลลัพธ์ที่เฉพาะเจาะจงและเป้าหมายของผู้เรียน (Ministry of Education, 2017)

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนและรู้ที่ต้องเป็น Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเองเป็นผู้ปฏิบัติและต้องเป็นเจ้าของการเรียนรู้นั้น ๆ ด้วยตนเอง หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นผลสะสมจากสิ่งที่ผู้เรียนกระทำเกิดการเรียนรู้ สร้างการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถทำและหรือคิดอะไรบางอย่างที่ไม่เคยคิดหรือทำได้มาก่อน

การเรียนรู้เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจที่ถึงแม้จะเป็นพัฒนาการทางปัญญา (พุทธิปัญญา) ผ่านกระบวนการการคิดเป็นส่วนใหญ่ (โดยเฉพาะอุดมศึกษา) แต่ในบางกรณีจะเป็นการฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะ (Skills) และเจตคติ/อารมณ์ (Affective) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปฏิบัติ การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถ (Competence) สะสมในตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Outcomes) ดังนั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถวัดทางอ้อมได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นความสามารถของผู้เรียนที่มีพัฒนาการสะสมจากการเรียนรู้ที่เรียกเป็นที่ว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) (Thipakorn, 2016)

ข้อแตกต่างของระบบการศึกษาไทยแต่ละระบบที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน

การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่มีรูปแบบและระบบแบบแผนชัดเจน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ หลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผลที่แน่นอน ซึ่งการศึกษาในระบบของไทยประกอบไปด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาในขั้นอุดมศึกษา โดยการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังถูกแบ่งเป็นประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษาอีกด้วย สำหรับในการศึกษาขั้นอุดมศึกษานั้นแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก (Media Thailand, 2012)

การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้พลาดโอกาสเรียนจากระบบการศึกษาปกติหรือผู้ต้องการพัฒนาตนเอง ได้รับการเรียนรู้ โดยเน้นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนพึงได้รับดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตได้อย่างแท้จริง เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ที่กว้างขวางและเป็นไปในอัตราที่รวดเร็ว อันจะส่งผลให้ประเทศมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาโดยรวมเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนเพราะเป็นการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยมุ่งเน้นให้คนมีคุณธรรมนำความรู้อันจะเป็นสะพานทอดนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาต่อไป (Thammawithikul, 2009)

การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ ไม่มีหลักสูตร

ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร มีหรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ลักษณะการเรียนส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ อีกทั้งยังไม่จำกัดเวลาเรียน สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต (Department of Non-Formal Education, 1995: p.83) สรุปไว้ดังตาราง 2

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าทั้ง 3 ระบบการศึกษานั้นมีความแตกต่างกันโดยการศึกษาในระบบมีวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคมและมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละบุคคลมีการเตรียมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้และจัดให้เด็กในวัยเรียน ได้รับการศึกษาเพื่อเรียนรู้ และพัฒนาตนเองต่อเนื่องเพื่อให้มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย เชาวน์ปัญญา ความสนใจที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป พัฒนาเด็กในวัยเรียนทุกระดับให้ได้รับการศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐานและเพื่อมีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพการงานต่อไป โดยตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์และวิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรมเฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มีการพัฒนาศักยภาพของบุคคลเต็มความสามารถและตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ เน้นพัฒนากลุ่มเป้าหมายในลักษณะบูรณาการ คือ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญาคุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ซึ่งตามปกติเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและอาจจัดเสริมเติมในลักษณะฝึกอบรมเฉพาะหรือแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ซึ่งผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้กล่าวข้างต้นผ่านกระบวนการวัดและประเมินผลตามรูปแบบที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

ในส่วนของการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาซึ่งเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะอ่อนตัวให้ผู้เรียนมีความสะดวกเลือกเรียนได้หลายวิธีจึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน และสังคมเป็นอย่างยิ่ง การศึกษานอกโรงเรียนมีความหมายครอบคลุมถึงมวลประสบการณ์การเรียนรู้ทุกชนิดที่บุคคลได้รับจากการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติการเรียนรู้จากสังคม และการเรียนรู้ที่ได้รับจากโปรแกรมการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในโรงเรียนตามปกติ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มิได้อยู่ในระบบโรงเรียนปกติได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะ ทัศนคติ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกฝนอาชีพ หรือการพัฒนาความรู้เฉพาะเรื่องตามที่ตนสนใจ โดยหลักการของการศึกษานอกระบบ คือ เน้นความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมและทั่วถึง ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความยืดหยุ่นในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ จัดการศึกษาให้สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้เรียนรู้ในสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิต จัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้สอนมิได้จำกัดเฉพาะครู อาจจะเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานหรือจากท้องถิ่น ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นไปตามความยืดหยุ่นของหลักการจัดการศึกษานอกระบบ ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นผลที่มาจากผู้เรียนเป็นหลักเพราะผู้เรียนมีหน้าที่ลงมือที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้และประสบการณ์จากการใช้ชีวิตและการทำงานตามสภาพความเป็นจริง

ในด้านของการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาด้วยวิธีการที่หลากหลายที่นำไปสู่การเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นโดยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการสนทนา การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยบังเอิญ การเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการทำงาน จากบุคคล จากครอบครัว จากชุมชน

จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความบันเทิง และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ลักษณะสำคัญ คือ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่จำกัดอายุ ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการสอน ไม่มีการรับประกาศนียบัตร อาจมีหรือไม่มีสถานที่แน่นอน เรียนที่ไหนก็ได้ ส่วนใหญ่เป็นการเรียนเพื่อความรู้และนันทนาการ สามารถเรียนได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต การศึกษาตามอัธยาศัยจึงแตกต่างจากการศึกษาในระบบและนอกระบบ เนื่องจากผลลัพธ์การเรียนรู้นั้นไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อสำเร็จการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณวุฒิทางการศึกษา

ระบบการศึกษาในไทยทั้ง 3 ระบบนั้นมีข้อแตกต่างกัน ทั้งนี้ไม่ว่าระบบใดล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกรับการศึกษาได้ทั้ง 3 ระบบที่มี ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้ที่กล่าวถึงระบบการศึกษาทั้ง 3 ระบบที่มีของไทย

La-Hay (2017) ได้ศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียนในจังหวัดปัตตานี สรุปได้ว่าความต้องการด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.92) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 393 คน มีความต้องการด้านการศึกษาต่อเนื่อง ($\bar{X}$= 3.94) ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X}$= 3.94) และด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ ($\bar{X}$= 3.90) อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ธิติ พึ่งเพียร (2554: 87-92) ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนตำบลโพสะ อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ Tongchot (2011, pp. 78-79) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตราดโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

Boonwatthanakul (2016) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประเทศไทย พบว่าการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินงานโดยมีหน่วยงานหลักคือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางและมีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับจังหวัด อำเภอและตำบลตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยด้วย สอดคล้องกับ Department of Learning Encouragement : DOLE (2012, p.175) รายการวิจัยเรื่องการประเมินผลการดำเนินการงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าเครือข่ายทางการศึกษามีความสำคัญยิ่ง แต่จากสภาพปัญหาในปัจจุบันทำให้เห็นว่าการแก้ไขที่ดีได้ผลมากที่สุดคือการบริหารจัดการเครือข่ายการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้รับบริการและการจัดการศึกษา ดังนั้นหากการศึกษาลงไปสู่ระดับชุมชนจะต้องมีคณะกรรมการและอำนาจในการร่วมกันรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลในท้องถิ่นเป็นของท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งจะทำให้เกิดโครงสร้างการบริหารที่เกิดจากการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

Pan-iem (2018) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสร้างบรรทัดฐานทางการศึกษาในระบบโรงเรียนผ่านเรื่องเล่าของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า บรรทัดฐานทางการศึกษาที่ปรากฏภายใต้วาทกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแห่งชาติที่คิดขึ้นมาโดยรัฐบาล ซึ่งมีเนื้อหาหลักสูตรมีการแบ่งรายวิชาเรียนออกเป็นกลุ่มวิชาหลักและกลุ่มวิชารอง มีการให้ความสำคัญในรายวิชาทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากัน อีกทั้งโรงเรียนยังใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วยการสอบและใช้ข้อมูลทางสถิติจัดอันดับผู้เรียนด้วยค่าเกรดเฉลี่ย ปรากฏการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ทำให้ผู้เรียนต้องอยู่ในภาวะอดทนจำยอม ไม่มีความสุขในการมาโรงเรียน เกิดความรู้สึกถึงความยุติธรรมเพราะสังคมใหม่ความสำคัญกับกลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดในกลุ่มรายวิชาหลักมากกว่ารายวิชารอง ผู้เรียนถูกจัดลำดับชั้นทางสังคมในโรงเรียนด้วยตัวเลขและถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียนที่เรียนผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์ ทำให้ผู้ปกครองจำนวนมากต้องส่งบุตรหลานไปยังสถาบันเรียนพิเศษเพื่อต้องการจะก้าวข้ามบรรทัดฐานดังกล่าว

ตาราง 2 ตารางวิเคราะห์ข้อแตกต่างของระบบการศึกษาไทยแต่ละระบบที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ประเด็น	ระบบการศึกษา		
	ในระบบ	นอกระบบ	ตามอัธยาศัย
จุดมุ่งหมาย	มีหลักสูตรและการวัดผลที่ชัดเจน	พัฒนาคนพลาดโอกาสหรืออยากพัฒนาตนเอง	เรียนรู้จากชีวิตและประสบการณ์จริง
วิธีการศึกษา	ตามหลักสูตรที่กำหนดตั้งแต่อนุบาลถึงอุดมศึกษา	เน้นเรียนต่อเนื่อง ตลอดชีวิต	ไม่มีหลักสูตรหรือเวลาแน่นอน
ระยะเวลา	กำหนดเวลาตามหลักสูตร	ยืดหยุ่นตามผู้เรียน	ไม่มีเวลาจำกัด เรียนได้ทุกช่วงวัย
การวัดผล	มีการสอบและประเมินผล	ไม่มีการวัดผลอย่างเป็นทางการ	ไม่มีการวัดผลหรือประกาศนียบัตร
ความยืดหยุ่น	มีระบบและแบบแผนชัดเจน	ยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน	เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา
เป้าหมาย	พัฒนามาตราฐานตามหลักสูตร	สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	พัฒนาคุณภาพชีวิตจากการเรียนรู้ธรรมชาติ
ช่วงอายุ	เด็กและวัยรุ่น	ทุกช่วงอายุ	ทุกช่วงอายุ
ผู้สอน	ครู อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้สอนสามารถเป็นใครก็ได้	ทุกคนรอบตัว
สถานที่	โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา	สถานที่หลากหลาย เรียนที่บ้าน	ทุกที่ทุกเวลา ในชีวิตประจำวัน

บทสรุป

ระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ในปัจจุบัน ระบบการศึกษาในประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน การเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์และการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เปลี่ยนแปลงวิธีการศึกษาอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ได้ทุกที่และทุกเวลาได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียน แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำที่ทำให้บางกลุ่มเด็กไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ (Ongsanuea, 2023) แม้ว่าสถาบันการศึกษาและผู้จัดการศึกษาจะยังคงเป็นแหล่งหลักในการเรียนรู้ แต่ก็ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย และข้อกฎหมายด้านการศึกษา การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องความหลากหลายและการตอบสนองต่อศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาทางเลือกที่มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสต้องเผชิญกับการสนับสนุนทางการเงินที่ล้าช้าและไม่ครอบคลุม ซึ่งอาจทำให้เด็กบางกลุ่มหลุดออกจากระบบการศึกษา ระบบการศึกษาต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ การเรียนรู้ควรมุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ นอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและเทคโนโลยี โดยการศึกษาแต่ละรูปแบบมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันดังตาราง 3 ซึ่งการวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้สามารถทำได้ตามกรอบของศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และความสามารถในการปรับตัว โดยข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาระบบการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงหลักสูตร: ระบบการศึกษาควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยการเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และความสามารถในการปรับตัว

2. การเสริมสร้างความเท่าเทียม: ต้องมีการสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียมสำหรับทุกกลุ่มประชากร โดยเฉพาะกลุ่มที่ด้อยโอกาส โดยการเพิ่มการสนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรการศึกษาให้ครอบคลุม

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต: การเรียนรู้ควรไม่จบเพียงแค่ในห้องเรียน แต่ต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี

4. การพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา: ใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนการสอนและเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการศึกษา โดยการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีคุณภาพ

ดังนั้นการพัฒนาระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้ประเทศมีประชากรที่มีคุณภาพสูงและมีความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 3 วิเคราะห์รูปแบบการศึกษา

รูปแบบการศึกษา	**ข้อดี**	**ข้อเสีย**	**ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา**
การศึกษาในระบบ	มีโครงสร้างและหลักสูตรที่ชัดเจน	จำกัดความหลากหลายของหลักสูตร	ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของแรงงาน
การศึกษานอกระบบ	ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียน	ขาดการควบคุมคุณภาพและมาตราฐาน	เพิ่มการสนับสนุนและการควบคุมเพื่อให้ได้มาตราฐานที่สูงขึ้น
การศึกษาตามอัธยาศัย	ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา	การเข้าถึงและการสนับสนุนที่ไม่ทั่วถึง	ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาและเพิ่มการสนับสนุนจากรัฐให้ครอบคลุม

Reference

Aekun, P. (1999). *Thai education*. Bangkok: Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University.

Boonwatthanakul, C. (2016). Direction for Providing Nonformal and Informal Education for Thailand. *Veridian E –Journal,Silpakorn University, 9*(3), 984-1004. Retrieved from https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/75630/60913 (in Thai)

Department of Learning Encouragement : DOLE. (2012). Research report on the evaluation of the performance of non-formal and informal education. According to the Act on the Promotion of Non-Formal and Informal Education, B.E. 2008. Bangkok: Rang Printing

Department of Non-Formal Education. (1995). Lifelong education (2nd ed.). Department of Non-Formal Education.

La-Hay, M. (2017). Non Formal and Informal Education Needs of the Learners in Pattani Province (Master's thesis). Songkla: Songkla University. Retrieved from https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11842/1/TC1483.pdf (in Thai)

Media Thailand. (2012, May 28). *Formal education*. Media Thailand. https://www.mediathailand.org/2012/05/blog-post_3505.html (in Thai)

Ministry of Education. (2017). *National Qualifications Framework (Thailand NQF) revision edition.* Bangkok: Ladprao Teachers Council. Retrieved from https://ir.rmutsv.ac.th/sites/ir.rmutsv.ac.th/files/Thailand%20NQF_0.pdf (in Thai)

Thipakorn, B. (2016). Why does everyone talk about learning outcomes. KMUTT. https://www.c4ed.kmutt.ac.th/copy-of-my2satangstqf (in Thai)

Leicht, A., Combes, B., Byun, W. J., Agbedahin, A. V. (2018). *Issues and trends in Education for Sustainable Development "Chapter 1 From Agenda 21 to Target 4.7:the development of Education for Sustainable Development"* [K. Hanirattisai, Trans] Bureau of International Cooperation, MOE. https://bic.moe.go.th/index.php/gallery/2021-08-29-21-34-25/320-issues-and-trends-in-education-5-4-61 (in Thai)

Ongsanuea. (2023, February 9). *Listen to Thailand education options.* Thai PBS. https://thecitizen.plus/node/71793 (in Thai)

Paiboon, S. (1990). Principle of educational system development in Thailand. (in Thai)

Pan-iem, K. (2018). *Effect on education norms in secondary school through students' narrative approach* (master's thesis). Nakhon Pathom: Silpakorn University. Retrieved from http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2264/1/57260306.pdf (in Thai)

Sommai, P. (2015). The development of educational quality in Thailand during the transitionera*. Journal of Curriculum Research and Development, 5*(2), 123–140.

Thummake, P., & Phosing, P. (2019). Thai Higher Education: The Changes toward ASEAN Community. *Humanities and Social Sciences Journal, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 8*(1), 110–130. Retrieved from https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/210248 (in Thai)

Thammawithikul, A. (2009, May 17). *Non-formal Education*. Panchalee's Blog. https://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/non-formaleducation/

Tongchot, P. (2011). *Student satisfaction toward educational management of formal education of Trat Province* (Master's thesis). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University. (in Thai)

Tummons, J. (2012). *Curriculum Studies in the Lifelong Learning Sector.* New York City: SAGE Publications, Inc. DOI: https://doi.org/10.4135/9781526435781

UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all*. Moscow, Russian Federation. Retrieved from https://iite.unesco.org/publications/education-2030-incheon-declaration-framework-action-towards-inclusive-equitable-quality-education-lifelong-learning/

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0908

พลิกเกมความเป็นผู้นำในยุค BANI : ทักษะและสมรรถนะสู่อนาคต
Revolutionizing Leadership in the BANI Era : Skills and Competencies for the Future

Received: July 18, 2024 **Revised:** October 4, 2024 **Accepted:** October 8, 2024

รตวรรณ อรัญไสว[1] เจริญ กระจ่างรส[2*] และ กิตติยากร เสนาการ[3]
Ratawan Arunsawai[1] Charoen Krachangrot[2*] and Kittiyakorn Senakan [3]

[1,2,3] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
[1,2,3] Master of Education in Educational Administration. Suratthani Rajabhat University

*Corresponding Author, E-mail: sunktacrut@gmail.com

บทคัดย่อ

ในยุคปัจจุบันที่โลกเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในทุกมุมโลก BANI World เป็นกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและสมรรถนะที่ผู้นำต้องมีในการนำองค์กรผ่านการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน บทความนี้ผู้เขียนจะสำรวจและพิจารณาคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำในโลกยุค BANI โดยเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทาย และวิเคราะห์ถึงวิธีการสร้างและพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและทักษะฟื้นตัว ความเข้าอกเข้าใจและคิดอย่างมีสติ การประเมินบริบทและปรับตัว และความโปร่งใสและการใช้สัญชาตญาณ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้นำในอนาคตให้มีความพร้อมและสามารถนำองค์กรผ่านความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนในโลกยุค BANI

คำสำคัญ : ผู้นำ สมรรถนะ และโลกยุคบานี่

Abstract

In today's world, which is full of rapid changes and uncertainties, the BANI World framework addresses the roles and competencies leaders must possess to guide organizations through swift and unpredictable transformations. This article explores and examines the essential qualities of leaders in the BANI era, emphasizing the importance of preparing to face challenging situations. It analyzes how to build and develop critical competencies such as resilience and recovery capacity, empathy and mindfulness, context assessment and adaptability, as well as transparency and intuition. These competencies serve as a roadmap for developing future leaders who are equipped to navigate organizations through change and challenges, ultimately leading to sustainable success in the BANI world.

Keywords : Leader, Leadership Competence and BANI World

บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและไร้ทิศทาง อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ รวมถึงปัจจัยเรื่องความเหลื่อมล้ำทางสังคมและช่องว่างระหว่างวัยที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย แนวคิดโลกยุค BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) เป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายและพยากรณ์โลกยุคใหม่ ซึ่งคิดค้นโดย Cascio (2020) นักอนาคตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกัน โดยแนวคิดนี้อธิบายคุณสมบัติของโลกปัจจุบันเพื่อให้ผู้คนเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น แนวคิด BANI ประกอบด้วย 1. โลกที่เปราะบาง (B - Brittle) สิ่งต่าง ๆ ในวงการศึกษาไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรโครงการ หรือแผนงานมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวได้ตลอดเวลา เนื่องจากความผันผวนของโลกรอบด้าน 2. โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล (A - Anxious) ความลังเลและไม่กล้าตัดสินใจเมื่อเกิดความผิดพลาดบ่อยครั้ง หรือเมื่อเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนเกินกว่าจะรับมือได้ 3. โลกที่คาดเดายาก (N - Nonlinear) เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยขาดตรรกะ ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์ไม่ชัดเจนทำให้ไม่สามารถคาดการณ์แนวโน้มได้ 4. โลกที่เข้าใจยาก (I - Incomprehensible) ในภาวะที่ทุกอย่างไม่มีความเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือสรุปเหตุการณ์เป็นไปได้ยากขึ้น ยิ่งโลกเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผลกระทบเหล่านี้ยิ่งทวีความรุนแรง ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อความมั่นคงขององค์กร แต่ยังรวมถึงสภาพจิตใจของบุคคลในองค์กรที่ต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาสมรรถนะสำคัญต่าง ๆ เช่น ความยืดหยุ่นทางความคิด ความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน และการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ถือเป็นความท้าทายที่สำคัญสำหรับผู้นำในโลกยุค BANI เพื่อให้พวกเขาสามารถตระหนักถึงสถานการณ์ เตรียมพร้อม และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของ BANI WORLD

โลกแบบ BANI หรือ BANI World เป็นแนวคิดของ Cascio (2020 as cited in Kraaijenbrink, 2022) นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ โลกแบบ BANI จึงเป็นมากกว่าการอธิบายโลกทางกายภาพแบบ VUCA แต่ช่วยให้เรามองเห็นโลกที่กระทบต่ออารมณ์ของผู้คนด้วย เช่น ความหดหู่ ความเครียดความกังวล ความสับสน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริการมองเห็นภาพรวมในการจัดการอย่างรอบด้านโลกแบบ BANI ประกอบไปด้วย

1. Brittle (โลกที่เปราะบาง) หมายถึง แทบทุกอย่าง มาเร็วไปเร็ว ความสำเร็จในโลกธุรกิจหลายตัวไม่อาจอยู่คงทนถาวร แถมยังแตกหักได้ง่าย อาจถูก disrupt ได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีรูปแบบธุรกิจ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น แม้ว่าตอนนี้ blockchain กำลังมาแรง แต่หากมีเทคโนโลยีที่ดีกว่าที่พร้อมใช้งานได้จริงทันที (หรือแม้แต่ ควอนตัมคอมพิวเตอร์) ระบบทั้งหมดก็อาจจะจบทันทีแค่พริบตาได้ ธุรกิจที่สร้างขึ้นจากรากฐานที่เปราะบาง อาจพังได้ในชั่วข้ามคืน องค์กรจึงต้องมีความสามารถในการฟื้นตัวที่รวดเร็ว องค์กรจึงไม่ควรใช้การปฏิบัติงานแบบใดแบบหนึ่งทั้ง 100% แม้แนวทางนั้นจะดูน่าเชื่อถือ ยืดหยุ่น และดูแข็งแรงก็ตาม ซึ่งความเปราะบางเหล่านี้ มักมาจากหลายสาเหตุ แต่หนึ่งในนั้นคือความต้องการที่จะตั้งหน้าตั้งตาทำผลกำไรให้สูงสุด โดยไม่คำนึงถึง หรือไม่สนใจเรื่องอื่น

2. Anxiety-inducing หรือ Anxious (โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล) หมายถึง แม้จะเมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการตัดสินใจ ก็อาจทำให้ไม่สามารถเลือกสิ่งสำคัญในช่วงเวลาที่กดดันและตึงเครียดได้ เพราะวิตกกังวลกลัวจะเจอความล้มเหลวอยู่ตลอดเวลา แม้จะรู้ว่าทางเลือกนั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุด การระบาดของโควิด-19 ทำให้เราได้เห็นการแตกสลายอย่างง่ายดายในทุกระดับ ปัจจุบันไม่มีอะไรมาประกันความมั่นคงของงาน การเปลี่ยนแปลงลักษณะของงานก็ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งล้วนแล้วแต่นำไปสู่ความวิตกหวั่นไหว (A) ขององค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้คนทั้งสิ้น ที่ผ่านมาเราก็ได้เห็นการฟิวส์ขาดง่ายของคนไทยจำนวนไม่น้อยจากสาเหตุเล็ก ๆ

3. Nonlinear (โลกที่ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ไม่เป็นเส้นตรง) หมายถึง เหตุและผลอาจไม่แปรผันตามกันชัดเจนเหมือนเดิม มีปัจจัยแทรกซ้อน ตัวแปร สถานการณ์อื่นๆ มาส่งผลกระทบแบบที่เราไม่รู้ Linear คือ เส้นตรงซึ่งมีความชันคงที่ หมายถึงสาเหตุและผลไปอย่างควบคู่กัน ลักษณะที่ไม่เป็นเส้นตรงจะทำให้ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าสาเหตุจะนำไปสู่ผลใหญ่โตเพียงใดในอัตราความเร็วเท่าใด พูดอีกอย่างว่าอดีตไม่อาจเป็นเครื่องชี้อนาคตได้เสมอไป ทุกวันนี้ เหมือนเราอยู่ในภาพยนตร์ที่มีจุดจบในแบบที่ไม่ควรจะเป็นไม่มีตรรกะ เหตุและผลที่เคยใช้ในการคาดการณ์ จะใช้ไม่ได้อีกต่อไป ตัวอย่างง่ายๆ ที่สุด คือ วิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ครั้งนี้ ที่เราพยายามคาดการณ์หลายทีว่าจะจบช่วงนั้นช่วงนี้ เพราะ ยึดหลักระบาดวิทยาและตามหลักเราควรสร้างให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่ได้ในปีแรกเลย แต่ทว่า...ก็เป็นอย่างที่เราเห็น กว่าจะจบก็ลากกันมา 3-4 ปี ซึ่งก็ยังไม่รู้ว่าจะจบจริงหรือเปล่า

4. Incomprehensible (โลกที่เข้าใจได้ยาก) หมายถึง การใช้ชีวิตในโลกที่เปราะบางเต็มไปด้วยความวิตกกังวลและไม่สามารถคาดเดาได้ ทำให้หลายเหตุการณ์ไม่มีเหตุและผล การตัดสินใจส่วนใหญ่จึงยากที่จะทำความเข้าใจ จึงต้องเพิ่มสัญชาตญาณเข้ามาช่วยในการหาคำตอบและทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ แม้แต่การใช้ big data เข้ามาช่วยก็อาจทำให้งงกว่าเดิมก็มี เพราะเกิดภาวะ “ข้อมูลท่วมหัว เอาตัวไม่รอด” (Information Overload)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า BANI WORLD เป็นมากกว่า “สถานการณ์” (ผันผวน, ไม่แน่นอน, ซับซ้อน, คลุมเครือ) แต่เป็นการมองไปถึงผลกระทบ “ด้านอารมณ์ของคน” ด้วย เช่น ความกังวล ความหดหู่ ความสับสน ฯลฯ (เพราะ Jamais Cascio มาสายมานุษยวิทยา ซึ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมคนด้วย) มันคือ การอธิบายเพื่อให้อะไรๆ ชัดเจนขึ้น เพื่อใช้เป็น framework ใหม่ในการจัดการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ หรือ การบริหารพัฒนาคน เช่น เมื่อรู้ว่า อะไรที่เปราะบาง Brittle ก็ต้องทำให้เกิดความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้เร็ว กระจายความเสี่ยงได้ ด้านคน ก็ควรจะสร้างให้เกิด mindset แบบล้มแล้วลุกให้ไว เพราะคุณมีโอกาสจะเจ๊งได้ทุกเมื่อ เป็นต้น (Tuangrattanaphan, 2022)

ภาพ 1 BANI WORLD

ความหมายของผู้นำ (Leader)

คำว่า ผู้นำ โดยทั่วไปมักจะมีความเข้าใจสับสนหรือเข้าใจผิดอยู่เสมอสำหรับคนที่ไม่ได้ศึกษาวิชาการบริหารมาหรือศึกษามาแต่ไม่มีความลึกซึ้งในแขนงวิชาบริหาร จึงมักจะเกิดความสับสนของความหมายของคำว่า ผู้นำ (Leader) กับภาวะผู้นำ (Leadership) ตามพจนานุกรม มักจะให้ความหมายของคำว่า ผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้มีอำนาจในการสั่งการหรือมีผลต่อการสั่งการนั้นนักวิชาการและนักวิจัยได้มีการพัฒนาปรับปรุงความหมายของผู้นำมากมายหลายอย่าง แต่ก็แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้นำในแต่ละแบบที่แตกต่างกัน (Simon & Smithburg &Thompson, 1971; Fiedler, 1967; Dejnozka. 1983 as cited in Prasomsuk, 2014)

Prasomsuk (2014) ให้ความหมาย ผู้นำ คือ บุคคลที่ริเริ่มหรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มดำเนินไปด้วยดีบุคคลที่ถูกเลือกหรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่มและมีอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของกลุ่มไว้ว่า บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องให้เป็นผู้นำ และต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถอันเกิดจากตัวของเอง จนเป็นที่ยอมรับหรือยกย่อง ของกลุ่มให้เป็นผู้นำและนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

Puriso, (2019) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องถูกคัดเลือกขึ้นมาโดยสมาชิกของกลุ่มซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะพิเศษเหนือสมาชิกกลุ่ม เช่น กล้าพูดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสติปัญญาหลักแหลม มีปฏิภาณไหวพริบดีในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น ทำให้เป็นผู้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถจูงใจหรือโน้มน้าวจิตใจให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันและการที่ผู้นำจะทำได้เช่นนี้ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สมาชิกของกลุ่มมีความเคารพนับถือ มีความศรัทธาและไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวผู้นำว่าจะนำพากลุ่มไปสู่ความสำเร็จได้โดยผู้นำอาจจะมีตำแหน่งหรือไม่มีตำแหน่งในองค์การก็ได้ จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลเหนือสมาชิกในกลุ่มคนอื่นๆ ที่ได้รับความไว้วางใจเลือกให้เป็นหัวหน้า ที่สามารถใช้ทักษะความเป็นผู้นำ จูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนด

ความท้าทายของผู้นำในโลกยุคบานี่

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกปัจจุบัน เกิดจากปัจจัยหลายด้านซ้อนทับกัน ทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมคน บุคลากร ที่เป็นกำลังสำคัญที่จะพาให้องค์กรสามารถรับมือกับความท้าทายในยุคของ BANI World ได้ ก็คือ ผู้นำซึ่งเป็นผู้ประสานระหว่างองค์กรและพนักงาน โดยต้องส่งผ่านจุดมุ่งหมายที่องค์กรต้องการจะไป และสนับสนุนการทำงานของทีมงานให้ไปสู่เป้าหมายนั่นให้ได้ ความท้าทายประการสำคัญ คือ ผู้นำจะต้องปรับตัวอย่างไร เพราะโลกทุกวันนี้ซับซ้อนและจัดการได้ยากกว่าโลกที่พวกเขาเคยมีประสบการณ์ กลยุทธ์ วิธีการ และความสำเร็จในแบบเดิม ๆ อาจใช้ไม่ได้ในยุคนี้อีกต่อไป ความเปราะบางที่เกิดกับทุกสิ่ง อาจทำให้พวกเขาเกิดความกังวลในทิศทางขององค์กร วิธีการบริหารงานที่เคยสร้างผลลัพธ์ ความซับซ้อนของสถานการณ์ บริบท และปัจจัยต่างๆ อาจทำให้คาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้ยาก จนเกิดความสับสนในการวิเคราะห์ ความลังเล หรือ แม้แต่ไม่กล้าตัดสินใจ เมื่อผู้นำที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างองค์กรและบุคลากรไม่อาจเอาชนะความท้าทายในยุค BANI World นี้ได้ เจตนารมณ์ขององค์กรย่อมมิอาจส่งไปถึงบุคลากร ตลอดจนการบริหารทีมงานอาจไม่เกิดประสิทธิภาพ จนทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายที่องค์กรต้องการ (Tunsuk, 2023) เช่นเดียวกับ Poonpol (2022) กล่าวว่า โลกมีความสลับซับซ้อนมากกว่าโลกแบบเดิมเป็นพันเท่า และทำให้เวลา 2 ปีในปัจจุบันเทียบเท่ากับ 10 ปีของโลกในอดีต ซึ่งความท้าทายที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ผู้นำองค์กรไปจนถึงผู้นำประเทศต้องเผชิญกับการตั้งคำถามถึงความจำเป็นในการมีอยู่ (Unprecedented Existential Crisis) เมื่อพวกเขาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ความแตกต่างของผู้นำในโลกเก่ากับโลกใหม่คือ ในโลกเก่า ผู้นำมักจะชอบรู้ทุกเรื่อง บอกทุกสิ่งและก็ต้องเป็นคนที่ต้องนำทุกอย่าง แต่ภาวะผู้นำแบบนี้ใช้ไม่ได้กับโลกใหม่อีกแล้ว เพราะในโลกใหม่ ไม่มีอะไรที่เรารู้เมื่อทุกอย่างเต็มไปด้วยความสับสนและไม่แน่นอน ผู้นำในโลกยุคใหม่ต้องพร้อมเรียนรู้ในทุกๆ เรื่อง เปิดใจและแบ่งปันความรู้กับคนอื่นๆ แสดงให้ทีมงานเห็น เป็นแรงบันดาลใจและสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ และ Wongwatcharapaiboon (2024) ได้ให้มุมมองของการเป็นผู้นำโลกยุคใหม่ได้อย่างน่าสนใจว่า “...โลกยุคบานี่ (BANI World) เต็มไปด้วยความซับซ้อน เข้าใจยาก ทุกสิ่งเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การรับมือกับการทำงานในโลกยุคใหม่ ผู้นำไม่เพียงต้องมีศักยภาพหรือความสามารถเท่านั้น แต่ผู้นำต้องมีพื้นฐานจิตใจที่ดี มีทัศนคติในเชิงบวก ต้องรู้จุดอ่อน จุดแข็งของตัวเองและต้องมีความสุขให้ได้ก่อน เพราะความสุขคือสารตั้งต้นที่ดี คือ การเซ็ตพลังงานให้สามารถบริหารจัดการทุกสิ่งขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จได้”

สมรรถนะที่สำคัญของผู้นำในโลกยุคบานี่

ในโลกแบบ BANI การจะฝ่าฟันวิกฤตจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางใหม่ ๆ เพื่อใช้รับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หลักคิดที่สามารถนำไปปรับใช้เพื่ออยู่กับโลกที่เปราะบาง (B) อยู่ตลอดเวลา คือ การมีโครงสร้างการทำงานที่เข้มแข็งและการมีทักษะฟื้นคืนกลับสู่ความปกติเมื่อล้มเหลว (capacity and resilience) เช่น การกระจายอำนาจในโครงสร้างองค์กรให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สำหรับการรับมือกับความกังวล (A) คือ การมีความเข้าอกเข้าใจและการมีสติเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ (empathy and mindfulness) ผู้บริหารอาจส่งเสริมการดูแลสุขภาพใจของบุคลากรให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ จนสามารถคลายความกังวลลงไปได้ อีกความท้าทายหนึ่งในโลก BANI คือ การคาดเดาไม่ได้ (N) ผู้บริหารจึงต้องประเมินบริบทพร้อมปรับตัว (context and adaptability) ให้สามารถก้าวผ่านและเดินหน้าต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินบริบท คือ การรับฟังเสียงของผู้ปฏิบัติงานผ่านกิจกรรม PLC หรือ เข้าร่วมวงการศึกษาบทเรียน (Lesson Study) และความท้าทายสุดท้าย คือ ความเข้าใจยาก (I) ของสถานการณ์โลกจำเป็นต้องใช้ความโปร่งใสในการดำเนินงานและการใช้สัญชาตญาณ (transparency and intuition) ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แนวทางที่จะทำให้เกิดการเสนอทางออกอย่างหลากหลาย และการตัดสินใจแก้ปัญหาร่วม คือ การแบ่งปันข้อมูลอย่างโปร่งใสให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินงานท่ามกลางความโกลาหลของโลกที่เราไม่สามารถควบคุมและเข้าใจได้ทั้งหมด (Wisetdomwai, 2023)

Poonpol (2022) กล่าวว่า ผู้นำในยุคปัจจุบันไม่สามารถนำคนแบบเดิม ๆ ได้อีกต่อไป เพราะนอกจากจะไม่ได้ผล ทีมงานของคุณอาจไม่เชื่อถือด้วย สิ่งที่ผู้นำยุคใหม่ควรทำคือ การเป็นเพื่อนกับวิกฤต นอนเคียงข้างกับปัญหา และรับมือให้เป็น มีความยืดหยุ่นในการทำงาน มองไปข้างหน้าและมีวิสัยทัศน์เสมอ เสริมสร้างและเปิดโอกาสให้พนักงาน เชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวทีมงานทุกคน สร้างแรงบันดาลใจ ยิ่งสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้คนมากเท่าไหร่ พวกเขาก็จะยิ่งสร้างความมหัศจรรย์ให้กับคุณมากขึ้นเท่านั้น ขยายผลกระทบเชิงบวก สร้างสิ่งที่ไม่มีให้เกิดขึ้นจริง และเปลี่ยนจากมุมมองของผู้ถือหุ้นไปเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

Tunsuk (2023) กล่าวว่า การรับมือกับการเปลี่ยนแปลง เป็นความท้าทายสำหรับองค์กรในทุกยุคสมัย ทว่าในยุค BANI World ความรวดเร็ว รุนแรง และผันผวน ทำให้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เป็นเรื่องที่ยากยิ่ง โดยเฉพาะผู้นำซึ่งอยู่ในบทบาทที่ต้องบริหาร และกำกับทิศทางให้กับองค์กร เนื่องจากการบริหารงานในโลกที่เต็มไปด้วยความเปราะบางและวิตกกังวล เมื่อประกอบกับความไม่รู้และคาดเดาไม่ได้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างความสมดุลของสองด้าน คือ 1. ความสมดุลด้านทิศทางองค์กร ระหว่างการเติบโต (Growth) และความมีเสถียรภาพ (Stability) เพื่อให้องค์กรสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว 2. ความสมดุลด้านคน ระหว่างผลผลิต (Productivity) และคน (Engagement) เพื่อให้สามารถบริหารจัดการบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญ สมดุลทั้งสองด้านนี้เป็นเสมือน หยิน และ หยาง ที่จะสร้างองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ แม้จะอยู่ใน BANI World หรือ โลกใบใหม่ที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคตก็ตาม ผู้บริหารจึงต้องปรับการสร้างสมดุลในสองเรื่องนี้ให้ได้ หรือที่เรียกว่าเป็นการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ด้านการเติบโต (Growth) กับการสร้าง ผลผลิตที่ดี (Productivity)

บทสรุป

ในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไร้ทิศทาง เราเผชิญกับแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า BANI (Brittle, Anxious, Nonlinear, Incomprehensible) ซึ่งถูกนำเสนอโดย Jamais Cascio ในปี 2020 เพื่อช่วยอธิบายสภาพการณ์ในปัจจุบันที่ส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรมของมนุษย์ โดย BANI สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของโลกที่ต้องเผชิญ ทุกสิ่งรอบตัวมีความซับซ้อนและเผชิญกับความท้าทายอยู่ตลอดเวลา กุญแจสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและนำพาสู่เป้าหมายได้สำเร็จ คือ "ผู้นำ" ซึ่งในโลกยุค BANI ที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนนี้ ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่เฉียบคมและทักษะที่หลากหลายเพื่อเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องพร้อมก้าวตามโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และหัวใจสำคัญที่จะทำให้ทุกอย่างเชื่อมโยงและดำเนินไปอย่างราบรื่นคือความสามารถในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกับยุคสมัย คิดค้นวิธีบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ พร้อมส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรในองค์กรทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ทุกคนมุ่งสู่เป้าหมายและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีร่วมกันอย่างยั่งยืน ในท้ายที่สุด การสร้างความไว้วางใจและการเปิดกว้างในการสื่อสารจะช่วยให้ผู้นำและบุคลากรในองค์กรสามารถเผชิญกับความท้าทายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

References

Cascio, J. (2020, April 30). *Facing the Age of Chaos.* Medium. https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d

Kraaijenbrink, J. (2022, June 22). *What BANI really means (and how it corrects your world view). Forbes*. https://www.forbes.com/sites/jeroenkraaijenbrink/2022/06/22/what-bani-really-means-and-how-it-corrects-your-world-view/?sh=24c8d44311bb

Prasomsuk, K. (2014). *The development Model of effectiveness Leadership for small school administrators under The office of The basic education commission in The inspection region no.11* (Master's thesis). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)

Poonpol, R. (2022, December 27). *The future of leadership: Leadership in the BANI era through the perspective of the bull, chairman of KBTG*. Cathcart Technology. https://cathcarttechnology.co.th/insights/the-future-of-leadership-by-krating-kbtg/ (in Thai)

Puriso, S. (2019). *The excellent administrative performance of primary schools under the official inspection region 12, the Office of the Basic Education Commission: Multi-case study* (Doctoral dissertation). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. Retrieved from https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=59620248102 (in Thai)

Tuangrattanaphan, C. (2022, October 24). From VUCA world to BANI world. Bangkokbiznews. https://www.bangkokbiznews.com/blogs/business/business/1033959 (in Thai)

Tunsuk, A. (2023, January 18). *BANI world: Defining a new world: How to use it to develop organizational leaders*. Coach for Goal. https://www.BANI WORLD นิยามโลกใบใหม่ ใช้พัฒนาผู้นำองค์กรอย่างไร? (coachforgoal.com) (in Thai)

Wisetdomwai, J. (2023). *Goodbye VUCA, BANI has arrived: Invite the director to adapt and the school to keep up with the changes*. *EducationThai.* https://www.educathai.com/knowledge/articles/652 (in Thai)

Wongwatcharapaiboon, P. (2024, April 9). *Leaders and working in the modern world.* Thaihealth. https://partnership.thaihealth.or.th/?p=190914 (in Thai)

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0906

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบได้
Innovative Leadership and Customizable Learning Management

Received: July 16, 2024 **Revised:** November 4, 2024 **Accepted:** November 4, 2024

พรวรินทร์ ชดช้อย[1] ประภัสสร ทินสุข[2] กุลธิดา ซุ่นอินทร์[3] และศศิกร ประสารการ[4*]
Pornwarin Chodchoi[1] Prapassorn Thinsuk[2] Kuntida Soonin[3] and Sasikorn Prasarnkarn[4*]

[1, 2, 3, 4] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
[1, 2, 3, 4] Master of Education Educational Administration, Suratthani Rajabhat University

*Corresponding Author, 66052511230@student.sru.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนมีสิทธิ์ในการออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ ให้เป็นไปตามความถนัด และความสนใจ การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้นั้นมีด้วยกันหลากหลายวิธีการตามความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) หรือการจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ต้องยึดผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ที่นำพาการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กร ทำงานด้วยความเข้าใจในสถานการณ์ สามารถวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางพัฒนาใหม่ ๆ เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ เพราะถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร พัฒนาบุคลากร พัฒนาการทำงานซึ่งหมายถึงการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และบริบทของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ ผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบได้ และพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Abstract

Learning management in the present has evolved to accommodate the changing needs of learners, who now have the right to design their own learning experiences according to their abilities and interests. There are various approaches to learning management, such as active learning, experiential learning, or multiple intelligence-based learning strategies, all tailored to fit the preferences and interests of both learners and educators. However, regardless of the approach, the learner remains the focal point of education management.

In the new era, school administrators must be innovative leaders who drive change within their organizations. They should work with an understanding of the situation, be able to analyze problems, and find new development pathways. They should possess vision and leadership qualities, as these are crucial forces in propelling an organization forward, developing its personnel, and improving work processes. This also applies to managing learning in classrooms, where teachers must tailor their teaching to meet students' needs and the context of the school. This is essential for elevating the quality of education and developing human resources for the future development of the country.

Keywords: Leadership, Leadership for Innovation, Customizable Learning Management and Education Sandbox

บทนำ

การศึกษาไทยและการศึกษาโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นตลอดเวลา รูปแบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้เกิดความเหมาะสม และเท่าทันในความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ เกิดความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษา โดยจัดตั้งเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (Independent Committee for Education. Reform, 2019) ซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยสถานศึกษานำร่องสามารถจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ส่งเสริมด้านการกระจายอำนาจ เน้นกลไกการจัดการศึกษาร่วมกันของทุกภาคส่วน เพิ่มความอิสระคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ ลดความเลื่อมล้ำ รวมทั้งมีการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและวิธีการปฏิบัติที่ดีไปใช้ในสถานศึกษาอื่น

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาของตนให้สนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) กุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งหมายถึง นวัตกรรมในการเป็นผู้นำที่ทันสมัยของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการปฏิบัติงานขององค์การ (Anand and Saraswati, 2014) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงเป็นคุณลักษณะและทักษะของผู้บริหารที่ต้องมุ่งสู่การสร้างและส่งเสริมนวัตกรรมในสถานศึกษา ขับเคลื่อนสถานศึกษาของตนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยต้องเป็นผู้นำที่สามารถออกแบบและสนับสนุนการนำนวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติได้อย่างเชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้น จากคำกล่าวของรัฐมนตรีด้านการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ที่ว่า “Teach Less Learn More” นับว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงแนวทางและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่จำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้คิด ผู้ลงมือทำ ค้นหาและสร้างองค์ความรู้

ด้วยตนเอง (Phoyen, 2021) โดยผู้เรียนมีส่วนสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นของยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2019) ที่มุ่งให้ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย เน้นความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนเป็นที่ตั้ง เมื่อผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต เป็นผู้เรียนที่เก่ง ดี มีสุขโดยอาศัยการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนและพัฒนาการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการที่ผู้เรียนออกแบบไว้นั่นเอง

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) เป็นการปฏิวัติรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษารูปแบบใหม่ที่มีเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ การคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ กระจายอำนาจและให้อิสระ รวมถึงสร้างและพัฒนากลไกจัดการศึกษาร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ ดำเนินการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนต่อยอดไปสู่การบริหารสถานศึกษา การคิดค้นนวัตกรรมทางด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจโดยอาศัยนวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน

ผู้เขียนจึงนำเสนอประเด็นในเรื่องของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการจัดการเรียนรู้ที่ทุกคนออกแบบได้ขึ้นเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูที่ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองตามความสนใจ และความถนัด สามารถนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเอาไว้ ซึ่งผู้เขียนขอนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

Chaemchoi (2019, p.34) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม คือ ความสามารถในการรับรู้และใส่ใจเหตุการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง เปิดใจรับแนวคิดใหม่กล้าแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งนำแนวคิดเก่ามาต่อยอด เพื่อเป็นแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

Thatsanabanjong and Saengloetuthai (2020, p.17) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์กร เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำให้บุคลากรในองค์กรสร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา และทำให้องค์กรขับเคลื่อนโดยใช้แนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ โดยการสร้างนวัตกรรมขึ้นมา

Nantasri (2020, p.13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนวัตกรรมการทำงานการจัดการ และการนำ โดยจูงใจให้ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษานำความรู้ ทักษะ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและการจัดการศึกษา

Namwong and Chansirisira (2020, p.8) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนให้บุคคลเกิดการคิดค้นแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ หรือให้เกิดการสร้างนวัตกรรมให้กับองค์กรซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

Singhajan (2021, p.10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกโดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ศิลปะในการดำเนินงานของบุคคลที่มีอิทธิพลสนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติตาม ขับเคลื่อนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่หรือใช้นวัตกรรมเดิมและดัดแปลงให้ทันสมัย นำไปสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สัมฤทธิ์ผล

จากความหมายที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงสามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีความสามารถ บุคลิกภาพ บทบาท และความสามารถในการแก้ไขปัญหาหรือโอกาสที่ซับซ้อน และสามารถค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการทำสิ่งต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานและแก้ไขปัญหาขององค์กรนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขับเคลื่อนครู บุคลากรเกิดการคิดค้น หรือหาแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ ทั้งในด้านการทำงาน และด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมุ่งเน้นการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถร่วมออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

Jongcharoen (2019, p.24) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานของบุคลากรในองค์การ คือ ช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีจุดเน้นหรือเป้าหมายร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดี เกิดความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์การ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางขององค์กรอย่างมีกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เพื่อได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน และเชิงคุณภาพ รวมถึงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการสร้างสรรค์อย่างมีกลยุทธ์

Thatsanabanjong and Saengloetuthai (2020, p.27) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารงานเนื่องจากเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีการมีพัฒนาตนเอง โดยการในนวัตกรรมเข้ามาใช้

Nantasri (2020, p.71) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กร คือ ผู้นำที่มีทักษะ ความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานในองค์กรทั้งระบบ

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารบุคลากรในองค์กร ช่วยกระตุ้นให้บุคคลพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สามารถสรุปองค์ความรู้จากนักวิชาการมาได้ดังนี้

Kantin (2017) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไว้ 6 ลักษณะ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม

Namwong and Chansirisira (2020) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม

Markkaew et al., (2022). ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมไว้ 6 ลักษณะ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การสร้างแรงบันดาลใจและสร้างแรงจูงใจเชิงบวก การมีความคิดสร้างสรรค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมสร้างความร่วมมือของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การมีจริยธรรมของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และ การมีบรรยากาศแห่งองค์กรของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะ 5 คือ การมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในการทำงาน การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมสร้างความร่วมมือและการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแล้วแต่จะเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะนำผู้บริหารสถานศึกษาไปสู่ผู้นำเชิงนวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบได้

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบออกไปอย่างหลากหลายเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นโลกที่ไร้ขอบเขตของระยะเวลา และสถานที่ในการเรียนรู้ จึงมีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้ ซึ่งผู้เขียนขอนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

Prasitwutthiwech (1999) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่มีระบบครอบคลุมการดำเนินงาน เริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ไปจนถึงการประเมินผล เมื่อเกิดความก้าวหน้าทางวิทยาการทางการศึกษามากขึ้น แ นวคิดในการสอนจึงเริ่มเปลี่ยนไป โดยจะให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมีแนวคิดว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ต้องเกิดจากการได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ ไม่เพียงแต่รับความรู้จากครูเท่านั้น ผู้เรียนจึงควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ครูมีบทบาทในการฝึกฝน ชี้แนะ จัดเตรียมและอำนวยความสะดวก แนวคิดใหม่นี้คือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนจึงเปลี่ยนไปเป็นการจัดการเรียนรู้แทนตามบทบาทของครูที่เปลี่ยนไป

Kowtrakul (2009) ได้ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ของผู้เรียน

Office of the Basic Education Commission (OBEC) (2010) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนคำนึงถึงการมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงไปถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

Khemmanee (2012) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจงหรือแสดงให้ดู การจัดการเรียนรู้เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติต่างๆ โดยที่ผู้สอนและผู้รับ หรือครูและศิษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ขั้นตอนการดำเนินการสอนให้สำเร็จด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญ อันเป็นลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้น ๆ

Pathapol (2014) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในสมองมนุษย์นั้น เพื่อสร้างความหมายของข้อมูล สารสนเทศและสิ่งเร้าต่าง ๆที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้ยุคใหม่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนตั้งคำถาม (Questioning) และแสวงหาความรู้ (Inquiry)

Sriwongrat and Chanruechai (2018) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอนโดยผ่านกิจกรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผล และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้

Jitrachyanin (2019, p.2) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของผู้สอนตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนสิ้นสุดการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและเกิดทักษะหรือสมรรถนะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆของผู้สอน ซึ่งมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแกนสำคัญในการวางแผนกิจกรรมต่างๆ โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความสามารถและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบซึ่งในปัจจุบันบทบาทของครูได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่การเรียนรู้เป็นการรับความรู้จากครูแต่เพียงอย่างเดียวแต่ในปัจจุบันครูมีบทบาทในการฝึกฝน การชี้แนะ การจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

Wesarat (2002) ได้ให้แนวคิดว่า การจัดการศึกษามีความสำคัญและจำเป็น เพราะ ต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นการรับผิดชอบด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน ตัวอย่างเช่น ครูที่ดีต้องได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี มีความรู้ความชำนาญและมีคุณลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครู การเป็นครูจึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย การจัดการศึกษาที่ย่ำอยู่กับที่ย่อมหมายถึงความล้าสมัยไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์ ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่าเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสภาพการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนาทั้งสำหรับบุคคลแต่ละคนและสำหรับสังคมประเทศชาติโดยรวม

Juchuai (2010) ได้ให้แนวคิดว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้

3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

การที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญานั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษาซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวถึงมานั้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้นั้น แม้ฟังดูจะเป็นเรื่องใหม่ไม่คุ้นหูนัก แต่หากพิจารณาดี ๆ จะพบว่า มันเปรียบเสมือนการต่อยอด และอาศัยความสามารถของครูในการดึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วมาออกแบบให้ตรงตามความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้เอาไว้หลากหลาย ซึ่งผู้เขียนขอนำเสนอไว้ดังต่อไปนี้

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self –directed Learning)

Chandrapradit (2020) กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำความรู้มาทดลองใช้ ฝึกฝน ปรับปรุง พัฒนา จนเกิดความชำนาญสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้นั้นไปใช้จนเกิดประโยชน์กับตัวเอง และส่วนรวม โดยการเรียนรู้ด้วยตัวเองนั้นประกอบด้วย 4 ลักษณะ เรียกสั้น ๆ ว่า “SELF” ได้แก่

1. Satisfaction เป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของเราได้ ซึ่งจะตรงจุดวัตถุประสงค์ เกิดความพึงพอใจมากกว่าการเรียนรู้ตามระบบ หรือเรียนรู้ในสิ่งที่คนอื่นคิดว่าเราควรจะเรียน
2. Everyone ทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้ได้ด้วยตัวเราเอง ไม่จำกัดเพศ อายุ หรือฐานะอยากเรียนรู้เรื่องอะไร ก็สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
3. Flexibility เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนเป็นคนบริหารจัดการด้วยตัวเองเกือบทุกขั้นตอน จึงมีอิสระ สามารถยืดหยุ่นได้ และตัดสินใจเลือกได้อย่างอิสระ
4. Life–Long การเรียนรู้ด้วยตัวเองมีลักษณะเด่นที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่จำกัดอายุสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

3.2 การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นอีกหนึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับความสนใจ และเลือกใช้อย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายและคำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

Brandes and Ginnis (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุกนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร เน้นการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การทำงานเป็นกลุ่มจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงคนชี้แนะประสบการณ์ คอยอำนวยความสะดวกเท่านั้น

Meyers and Jones (1993) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุก หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์ การลงมือทำและแก้ปัญหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ระหว่างกัน เกิดการสร้างมโนทัศน์หรือและทักษะใหม่

Office of the Basic Education Commission (OBEC) (2010) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิจารณญาณที่ดี มีความสามารถในการรับรู้ ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์เพิ่มขึ้น

Dechakupt and Yindeesuk (2018) ให้นิยามการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฟัง อ่าน เขียน พูด รวมถึงได้แสดงความคิดเห็น ขณะลงมือทำกิจกรรม สามรถใช้กระบวนการคิดขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งทำอยู่ได้

จากความหมายที่นักวิชาการ และนักการศึกษากล่าวไว้สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ผ่านการลงมือปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลสะท้อนคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดขั้นสูง มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในกิจกรรมนั้นด้วยกัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจชีวิตจริงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง

3.3 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยการลงมือปฏิบัติและนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ชีวิตจริง มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มีการสะท้อนความคิดและอภิปรายร่วมกันกับสิ่งที่ได้ประสบมา หรือเกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนรู้นั้น สร้างเป็นความคิดรวบยอด หลักการ สมมติฐาน จากประสบการณ์ที่ได้รับและนำเสนอ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนเป็นวงจรต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย สร้างประสบการณ์ การสะท้อนการเรียนรู้ การสรุปองค์ความรู้ และการประยุกต์ ทฤษฎีรูปแบบการเรียนของ Honey and Mumford (1982, p.1-6) ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ เป็นหนึ่งในทักษะการดำรงชีวิต เนื่องจากทุกกสิ่งทุกอย่างนั้นล้วนเกิดจากการกระทำ และเป็นผลที่ได้จากประสบการณ์หรือการกระทำนั้น

Kolb (2005, p 49) กล่าวว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการสร้างความรู้โดยการปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จากการสังเกต การสะท้อนความคิด การสรุปความคิดรวบยอดนำไปสู่การนำไปปฏิบัติ โดยกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีวงจรการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การได้รับประสบการณ์ (Having an Experience), ขั้นตอนที่ 2 การทบทวนประสบการณ์ (Reviewing the Experience), ขั้นตอนที่ 3 การสรุปจากประสบการณ์ (Concluding) และขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นต่อไป (Planning)

3.4 การจัดการเรียนรู้แบบพหุปัญญา

Institute (2012) ให้ความหมายของ พหุปัญญา (Multiple Intelligence) ไว้ว่า หมายถึง เชาวน์ปัญญาหรือความสามารถทางสมองด้านต่างๆ ของบุคคล ที่ส่งผลต่อการคิดการตัดสินใจ การแก้ปัญหาการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตของบุคคลแต่ละด้านมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งแต่ละบุคคลอาจมีความโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านผสมผสานกัน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญาจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนนั้นได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของตนเองร่วมกับเพื่อน โดยมีวิธีการเริ่มต้นตั้งแต่วิเคราะห์พหุปัญญาของตนเพื่อออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้อง เน้นปฏิบัติจริงหรือเรียนรู้ตามความถนัด โดยผู้สอนนั้นจะต้องใช้บทบาทหลักแบบ Coaching and Mentoring เพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง (Wongyai and Pathapol, 2021)

จากความหมายและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้ที่นักวิชาการ และนักการศึกษาได้กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันต้องมุ่งจัดการศึกษาเพื่อสนอง

ความต้องการของผู้เรียนเป็นที่ตั้ง ไม่ยึดติดรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ผู้เรียนต้องมีบทบาทสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ตามความถนัดและความสนใจ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและกำกับ ดูแลที่ผสมผสานการเรียนรู้แบบพหุปัญญา การเรียนรู้เชิงรุกและ การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองเข้าด้วยกันเป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่ผู้เรียนออกแบบได้เอง

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบได้

ผู้นำเชิงนวัตกรรม หรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม บุคคลที่ขับเคลื่อน หรือแสดงออกถึงความสามารถ บทบาท รวมถึงแก้ไขปัญหาหรือคว้าโอกาส ค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการบริหารสถานศึกษา หรือคิดทำสิ่งใหม่มาใช้ในการทำงานและแก้ไขปัญหาขององค์กร นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งในการผลิตนวัตกรให้กับสังคม ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นภายหลังสถานการณ์โควิด 19 พบว่า การศึกษามีความแตกต่างไปจากเดิมค่อนข้างมาก การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความก้าวหน้า และทันสมัย เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาด้วยตัวเอง โดยที่ไม่ต้องอาศัยสถานศึกษา และการถ่ายทอดความรู้ของครูแค่เพียงฝ่ายเดียว เพราะ“การศึกษา” คือจุดตั้งต้นที่เราใช้สร้าง “บุคลากรของประเทศ” ถ้าเราต้องการคุณภาพก็จำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบและระบบการศึกษาใหม่ทั้งระบบ เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังหลักในอนาคต สามารถออกแบบและกำหนดการเรียนรู้ที่เขาต้องการหรือสนใจได้ด้วยตัวเอง กระบวนการเรียนรู้ของพวกเขาจะไม่จำกัดอยู่ที่ห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถไปสู่โลกทัศน์ที่ยกระดับไปอีกขั้น ส่งผลให้เกิดวิธีคิด ความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสังคมหรือโลกที่เขาอาศัยอยู่

การจัดการเรียนรู้ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ครั้งนี้จึงต้องเป็นการเดินหน้าสู่การศึกษาที่เน้นทักษะหรือสมรรถนะมากขึ้น ทั้งทักษะการวิเคราะห์และนวัตกรรม และทักษะการเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติ มุ่งเน้นการบ่มเพาะการเป็นผู้รู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารที่ต้องปรับตัวและเข้าใจทิศทางของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างว่องไว และทันเหตุการณ์ เป็นผู้นำเชิงวิชาการ และผู้นำเชิงนวัตกรรมในการค้นหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษา ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาคุณภาพตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ให้ทันซึ่งการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดให้ได้ โดยยึดความต้องการและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นคนออกแบบ และกำหนดการเรียนรู้ของตัวเองได้

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 ได้บัญญัติเกี่ยวกับความมุ่งหมายไว้ในมาตรา 3 ว่า พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีความหมายว่าพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาและมาตรา 5 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนรวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น 2) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา 3) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและ 4) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีความใฝ่รู้มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการสื่อสารสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความรู้เท่าทันโลกและมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนและลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง (Independent Committee for Education. Reform, 2019)

Chitradub (2020) กล่าวถึง แนวคิดหลักของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ให้โรงเรียนมีอิสระในการจัดการทั้งด้านวิชาการการจัดการหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการบริหารจัดการงบประมาณตลอดจนการสร้างคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทรวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตนเอง ดังนั้น พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจึงเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการและสามารถขยายผลนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาอื่น นอกจากนั้นเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความคล่องตัวและลดความเหลื่อมล้ำ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่

การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีหลากหลายวิธีการ เช่น การใช้โครงการเป็นฐาน การใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น Wannapairo and Palachai. (2023). อธิบายองค์ประกอบในการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ด้านคือ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 5) การบูรณาการอย่างมีเอกภาพและ 6) การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาได้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพ

Chitradub (2020) กล่าวถึง นวัตกรรมการเรียนการสอนและการบริหารในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการของผู้อำนวยการและครูในสถานศึกษานำร่องที่เข้าร่วมอยู่ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาทั้งการจัดหลักสูตรวิธีการสอนวิธีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพโดยพิจารณาเลือกต่อยอดแนวปฏิบัติที่ผ่านการใช้จริงในการขยายผลสู่พื้นที่อื่นนั้นจะมีการประเมินผลลัพธ์การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาถอดบทเรียนและนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีทั้งด้านการสอนการบริหารสู่สถานศึกษาในพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องและสื่อสารสู่สาธารณะ

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่นั้น ต้องเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสามารถออกแบบและสนับสนุนการนำนวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้จริง พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้นำที่ขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าให้คู่ควรกับสถานศึกษาในพื้นที่นำร่องนวัตกรรมต้องเรียนรู้ และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรค่าแก่การให้ความสำคัญ ต้องรับฟัง และเล็งเห็นผู้เรียนเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษา

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการ และการออกแบบของผู้เรียนเองเป็นความต้องการที่ต้องอาศัยผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถานศึกษา ต้องพร้อมเป็นแนวหน้าในการกล้าออกนอกกรอบเดิม ๆ ของการศึกษาไทย จักการเรียนรู้โดยตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลายเป็นที่ตั้ง เพราะผู้เรียนทุกคนมีสิทธิ์ และโอกาสในการเลือกออกแบบการเรียนรู้ได้ด้วยตัวของเขาเอง ตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตลาดแรงงาน

การเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทุกคนสามารถออกแบบได้ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างต่อเนื่องในการเปลี่ยนความเดิม ให้เป็นความใหม่ อาศัยระยะเวลา งบประมาณ และความพร้อมต่าง ๆ มากมายในการเดินหน้าพัฒนาในครั้งนี้ แต่เชื่อมั่นว่าหากสถานศึกษาใดทำให้เกิดขึ้นจริงได้ จะเป็นสถานศึกษาที่ครองใจผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สร้างประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง

References

Anand, P., & Saraswati, A. K. (2014). Innovative Leadership: A Paradigm in Modern HR Practices. *Global Journal of Finance and Management, 6*(6), 497-502. Retrieved from http://ripublication.com/gjfm-spl/gjfmv6n6_02.pdf

Brandes D., & Ginnis, P. (1986). *A Guide to Student Centred Learning*. Oxford: Basil Blackwell. Retrieved from https://www.sciepub.com/reference/180058

Chaemchoi, S. (2019). *School Management in the Digital Age* (2 nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Chitradub, S. (2020). *Research Project on the Development of Models, Mechanisms, and Impact Trends of the Education Sandbox Policy in Satun Province*. Bangkok: Thailand Science Research and Innovation.

Dechakupt, P., & Yindeesuk, P. (2018). *Collaborative Learning with PLC for Development*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Honey, P. & Mumford, A. (1982). *The Manual of Learning Styles*. Maidenhead: Peter Honey. Retrieved from https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1457938

Independent Committee for Education. Reform. (2019). *The Education Innovation Area Act*. Bangkok: Office of the Education Council. (in Thai)

Jitrachyanin, K. (2019). *Learning Management*. Bangkok : Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)

Jongcharoen, K. (2019). *Innovative Leadership*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)

Juchuai, S. (2010). *Research Report on Satisfaction of Ratchaphruek College Students towards Chinese Language Teaching by Chinese Volunteer Teachers at Higher Education Level, Academic Year 2009*. Nonthaburi: Ratchaphruek College. (in Thai)

Kantin, P. (2017). Innovative leadership of civil state school administrators in Chiang Mai Primary Educational Service Area 5. *Veridian E-Journal Silpakorn University, 10*(3), 1833-1848. Retrieved from https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/110232/86475 (in Thai)

Khemmanee, T. (2012). *Teaching Management Focused on Students*. Bangkok : Odeon Store. (in Thai)

Kolb, D. A. (2005), *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 38

Kowtrakul, S. (2009). *Educational Psychology*. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)

Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom.* CA: Jossey-Bass. Retrieved from https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1351881

Namwong, J., & Chansirisira, P. (2020). Developing A Program To Strengthen Innovative Leadership Of School Administrators Under The Jurisdiction Of Sisaket Primary Educational Service Area Office Region 1. *Journal of MCU Nakhondhat, 7*(6), 338–352. Retrieved from https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/244554 (in Thai)

Nantasri, T. (2020). *The Development of Indicators on Innovative Leadership of School Directors under Offices of Primary Educational Service Areas in the Northeast of Thailand* (Doctor dissertation). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. Retrieved from https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=57632233110 (in Thai)

Office of the Basic Education Commission (OBEC). (2010). *Guidelines for management to develop and promote proactive learning*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (in Thai)

Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). *National Strategy (2018-2037).* (2 nd ed.). Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council. (in Thai)

Pathapol, M. (2014). *Learning Management that Enhances Critical Thinking and Learning Happiness.* (2 nd ed.). Bangkok: Chalasarnwitthayakarn Printing. (in Thai)

Phoyen, K. (2021). Active Learning: Learning satisfy Education in 21st century. *Journal of Education Silpakorn University, 19*(1), 11-28. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/245317 (in Thai)

Prasitwutthiwech, W. (1999). *Curriculum Development at the Local Level*. Bangkok: Thai Intellectual Development Center. (in Thai)

Singhajan, P. (2021). *Development of an Innovative Leadership Enhancement Model for School Administrators under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office* (Master's thesis). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. Retrieved from https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=62421247127 (in Thai)

Sriwongrat, W., & Chanruechai, S. (2018). A Guideline to Develop Teacher's Competency in Learning Management for schools under the Jurisdiction of Udonthani Primary Education Service Area 1. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University: JEM-MSU, 23*(1), 191-200. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/148953/109455 (in Thai)

Thatsanabanjong, W., & Saengloetuthai, J. (2020). Innovative Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of the Pracharathschool under Samutsongkram Educational Service. *Silpakorn Educational Research Journal, 12*(1), 330-342. Retrieved from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/suedureasearchjournal/article/view/239898 (in Thai)

Chandrapradit, E. (2020, 26 August). *How to Engage in Self-Directed Learning for Effective Outcomes*. The Faculty of Medicine Siriraj Hospital Knowledge Management, Mahidol University. https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/kmexperience/kmarticle/14768/?fbclid=IwY2xjawF81EBleHRuA2FlbQIxMAABHaiksd7DIv38nK9n1t-KzajB3aZWovgyIX5AXBkdspMssCABLWxyn2uxdg_aem_FBAziZI1ovmUigFXk-ZafQ (in Thai)

Markkaew, T., Wangthanomsak, M., Ngenchalard, K., & Ruanruen, A. (2022). Innovative Leadership of School Directors in Education 4.0. *The Journal of Institute of Trainer Monk Development, 5*(4), 159-170. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/article/view/259878/175659. (in Thai)

Wannapairo, S., & Palachai, S. (2023). Driving Educational Sandbox Innovation by Areas-Based Approaches. *Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3*(6), 367-384. Retrieved from https://doi.org/10.60027/iarj.2023.271503

Wesarat, P. (2002). *Principles of educational management*. Bangkok : Office of Education Reform. (in Thai)

Wongyai, W., & Pathapol, M. (2021). *Multiple Intelligence in Classroom*. Bangkok: Graduate School of Srinakharinwirot University. (in Thai)

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)
The Results of the Learning Management on the Topic of Substances Around Us Using the Inquiry-Based Teaching Method (5Es)

Received: July 30, 2024 **Revised:** September 3, 2024 **Accepted:** September 19, 2024

เทอดศักดิ์ แสนวงค์[1] และศักดิ์ศรี สืบสิงห์[2*]
Thoesak Saenuaong[1] and Saksri Suebsing[2*]

[1,2] คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 45120
[1, 2] Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University, 45120

*Corresponding Author, E-mail: sci.sak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องสารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบทดสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และสารรอบตัว

Abstract

The purpose of this study was to compare the outcomes of learning management system creation for secondary school students in grades 1/2 at Yasothon Pittayasan School utilizing the inquiry-based teaching approach (5Es) with regard to surrounding information. 2) To find out what the students think about learning management. Using the purposive sampling method, the sample group consisted of 26 children in Grade 1/2 at Yasothon Pittayasan School, Semester 1, Academic Year 2024. The study's findings demonstrated that: 1) A Comparative Study on the Development of Learning Management on the Topic of Surrounding Substances Using the 5E Inquiry-Based Learning Method for Mathayom 1/2 Students at Yasothon Pittayasan School, Showing Statistically Significant Improvement at the 0.01 Level.; and 2) Students had the highest overall opinion regarding the learning management of the surrounding information using the inquiry-based teaching method (5Es). Setting Up Educational Tasks.

Keywords : Learning Management, Inquiry-based Teaching Methods and Substances Around Us

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตของเราทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่เข้ามามีอิทธิพลในสังคม จึงส่งผลต่อระบบการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อก่อให้เกิดความทันสมัยในองค์ความรู้ และเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม (Phumiphak, 2015, p. 12) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาด้วยการเน้นความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น (Office of the Basic Education Commission, 2018, p. 2) และหลักสูตรการแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Ministry of Education, 2017, p. 9)

ภายใต้กรอบแนวคิดศตวรรษที่ 21 ได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการสอนในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ส่วนผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเสริมสร้างพลังความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มขีดความสามารถ โดยประยุกต์ใช้หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด ทุกคนมีโอกาสใช้ความคิดอย่างเต็มศักยภาพ (Sinthaphanon, 2017, p. 56) การจัดการเรียน การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้จึงนับเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีหนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ (Suthirat, 2015, p. 343) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (khammanee, 2020, p. 141) การสืบเสาะหาความรู้จึงเป็นการค้นหาคำตอบที่สนใจ ผ่านการทำงานอย่างเป็นระบบ รอบคอบ แต่มีอิสระ และไม่เป็นลำดับขั้น

ที่ตายตัว เนื่องจากอาจมีการสืบเสาะซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อตอบคำถาม และอาจเกิดคำถามขึ้นมาใหม่ที่ต้องสืบเสาะหาคำตอบต่อไป หมุนวนเป็นวัฏจักร 5 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) 3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และ 5. ขั้นประเมินความรู้ (Evaluation) (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2018, p. 7, p. 66) แต่รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้ เนื่องจากการจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับเปลี่ยนเป็นการศึกษา 4.0 ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาใช้ในห้องเรียนรวมถึงการจัดการเรียนการสอน (Karo, 2019, p. 1) ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการเรียนรู้และความสนใจในการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยจึงมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และถือว่าเป็นการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ดีขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งนักเรียนถือว่ามีความสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นครูยังมีบทบาทอย่างสูงต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพของประชากรโลกความพร้อมของครูที่จะต้องวิจัยพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เป็นทักษะที่มีความจำเป็น และต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัย ให้มีความพร้อมต่อการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es)

กรอบแนวคิดการวิจัย

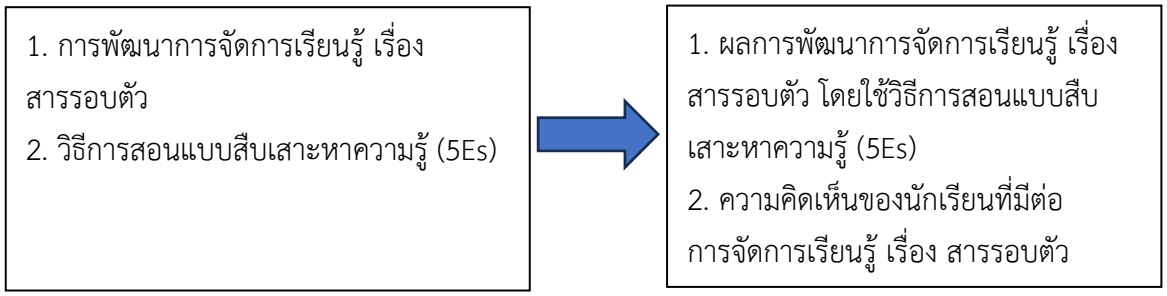

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 56 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ผู้วิจัยทำการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะของสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สมบัติของสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สารบริสุทธิ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สารไม่บริสุทธิ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง สาระละลาย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง สารผสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การจำแนกสาร

พบว่า แต่ละแผนมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีความเหมาะสม ถือว่านำไปใช้ได้

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สารรอบตัว แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33 - 0.73 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

4. ขั้นตอนการสร้าง 1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) และสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมินกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง สารรอบตัว แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำเครื่องมือวิจัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ 4) นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 20 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และ 5) นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) 2) จัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม 2567 ถึงวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 8 ครั้ง 16 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน 3) ทำการประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนภายหลังจากการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว 4) ทำการทดสอบหลังเรียน (Post – test) ภายหลังจากการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้วทั้ง 8 กิจกรรม และตรวจให้คะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t - test แบบ Paired t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2

การจัดกิจกรรม	N	$\overline{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนจัดการเรียนรู้	26	18.47	0.70	62.426	0.00*
หลังจัดการเรียนรู้	26	26.76	1.06		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จะเห็นได้ว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) โดยคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนโดยภาพรวม

ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	$\overline{x}$	S.D	ระดับ
1. การแบ่งเวลามีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.68	0.47	มากที่สุด
2. ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	4.75	0.43	มากที่สุด
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ	4.54	0.49	มากที่สุด
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.46	0.49	มาก
5. มีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียน	4.82	0.38	มากที่สุด
รวม	4.65	0.45	**มากที่สุด**

จากตาราง 2 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 รองลงมาคือ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และการแบ่งเวลามีความเหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ จะเห็นได้ว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยคะแนนเฉลี่ยภายหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 89.20 เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นนั้น ถือว่าเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดประเด็นข้อสงสัยหรือเกิดข้อคำถาม แล้วจึงจะส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือเกิดการค้นหาคำตอบได้อย่างเป็นกระบวนการด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นบุคคลที่คอยช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนนั้นจะเป็นบุคคลที่คอยกระตุ้นโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดข้อคำถามหรือข้อสงสัย จึงทำให้เกิดกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติจริงในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง คำตอบที่ได้มาจากการจัดการเรียนรู้และข้อค้นพบที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น จะได้มาจากการประมวลผลจากการแสวงหาคำตอบหรือหาข้อสรุปได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srirasa (2021) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยหรือเกิดข้อคำถาม แล้วเสาะแสวงหาความรู้หรือคำตอบอย่างเป็นกระบวนการด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผ่านการที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง การสืบเสาะแบบกำหนดโครงสร้าง ตาม Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (2018) ซึ่งเป็นจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ผ่านการกำหนดปัญหา โดยที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดปัญหาไว้ มีกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดวิธีการแก้ปัญหาไว้ และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาผ่านกระบวนการที่ผู้เรียนแก้ปัญหาตามวิธีการที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ U-ma et al. (2019) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ในรายวิชาเคมี เรื่อง สมดุลเคมี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาเคมีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และ Meeto (2020) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับกลวิธีเมตาคอกนิชันต่อมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้ากระแส พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้ากระแสสูงขึ้น และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E มีผลของมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้ากระแสสูงขึ้นเช่นเดียวกัน เนื่องจากการจัดการ

เรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพบกับสถานการณ์หรือปัญหา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามจากสถานการณ์ที่พบได้ และให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลหรือหาหลักฐาน โดยการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวจะอยู่ในขั้นการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ขั้นอธิบายเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำการทดลองโดยใช้แบบจำลองการทดลอง ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้ในขั้นการเรียนรู้ที่ 4 ขั้นขยายความรู้เป็นขั้นที่ให้นักเรียนได้อภิปรายผลการทดลองร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ที่ได้กับผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระจ่างในบทเรียนยิ่งขึ้น ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับกลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีผลไม่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการทดลองน้อยไป หากมีระยะเวลาในการทดลองนานกว่าเดิม อาจส่งผลให้เห็นถึงความต่างของการมีมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้าของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) เรื่อง สารรอบตัว ภายหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผน จำนวน 16 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นจะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และการแบ่งเวลามีความเหมาะสมกับเนื้อหา ตามลำดับ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จึงเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Srirasa (2021) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี อยู่ในระดับระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ถูกกระตุ้นจากคำถามกระตุ้นความสนใจที่ปรากฏในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างความรู้และแนวคิดอย่างมีความหมาย ได้พัฒนาความคิดและความรู้ของตนเองอย่างเต็มที่ผ่านการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ที่มีลักษณะสีสันสวยงาม ถูกสร้าง และออกแบบมาให้มีการตอบสนองที่สะดวก รวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ผู้เรียนจึงมีความรู้สึกตื่นเต้น เกิดความสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายและรู้สึกเพลิดเพลินไปกับการทดลองในรูปแบบออนไลน์ ประกอบกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เรียนไม่เคยได้ทำมาก่อน ทั้งนี้ผู้เรียนยังสามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองต่อได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยเลือกเวลาเรียนและสถานที่ที่ตนสะดวก สามารถศึกษาทบทวนเนื้อหาในบทเรียนย้อนหลังหรือล่วงหน้าเลือกเรียนหัวข้อที่ตนสนใจเรื่องใดก่อนหลังได้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถย้อนกลับเพื่อทบทวนเนื้อหาสาระที่ไม่เข้าใจ ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ โดยสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ U-ma et al. (2019) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ในรายวิชาเคมี เรื่อง สมดุลเคมี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และ Suwannasub et al. (2013) พบว่า ผลของความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในระดับมากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการสนับสนุนได้ว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ร่วมกับการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีการจัดกิจกรรมหรือการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น หรือควรจะมีสื่อประกอบให้มากขึ้น

1.2 ควรมีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรมุ่งเน้นให้กับผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนในรูปแบบอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนหรือผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกคิดวิเคราะห์ หรือการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารรอบตัว โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนยโสธรพิทยาสรรค์ จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) หรือแบบ 5 ขั้นนั้น ถือว่าเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดประเด็นข้อสงสัยหรือเกิดข้อคำถามขึ้น ซึ่งในขั้นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นั้นผู้สอนได้เน้นการปฏิบัติจริงให้กับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการในการสืบเสาะแสวงหาความรู้หรือเกิดกระบวนการในการศึกษา ค้นหาเพื่อหาคำตอบด้วยตนเองได้อย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งครูผู้สอนจะมีหน้าที่ในการคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือหรือคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นผู้สอนจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่คอยกระตุ้นผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดข้อคำถามหรือข้อสงสัยขึ้น ผู้เรียนจึงเกิดกระบวนการคิด และการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ และข้อค้นพบที่ได้มานั้นเป็นคำตอบที่ได้มาจากการประมวลผลที่เกิดจากการแสวงหาคำตอบ หรือการหาข้อสรุปได้ด้วยตนเอง

References

Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2018). *Indicators and Core Curriculum Content, Science Curriculum Group (Revised Edition 2017) According to the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551.* Bangkok: Agricultural Cooperative Printing House of Thailand. (in Thai)

Karo, D. (2019). *Revolutionizing Teaching to the Classroom 4.0 with Google for Education*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Khammanee, T. (2020). *Pedagogy: Knowledge for Effective Learning Process* (24th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Meeto, P. (2020). *The effects of 5e inquiry learning with matacognitive strategies in conceptual science of electricity for grade 11 students* (Department of Knowledge and Educational Innovation, Faculty of Learning Science and Innovation, Thammasat University). Bangkok: Thammasat University. Retrieved from https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2020/TU_2020_6119030044_14347_16731.pdf (in Thai)

Ministry of Education. (2017). *Indicators and Core Learning Materials of Geography (Revised Edition, 2017).* Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand. Retrieved from http://academic.obec.go.th/images/document/1580786546_d_1.pdf (in Thai).

Ministry of Education. (2017a). *Learning Standards and Indicators for Mathematics, Science and Geography in Social Studies Religion and Culture (Revised 2017) according to the Core Curriculum of Basic Education* 2008. Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand. Retrieved from https://www.ipst.ac.th/wp-content/uploads/2021/04/LearningStd2560.pdf (in Thai)

Ministry of Education. (2017b). *Indicators and Core Learning Materials for Science Learning Materials Group (Revised 2017) according to the Core Curriculum of Basic Education 2008*. Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand. Retrieved from http://academic.obec.go.th/images/document/1580786506_d_1.pdf (in Thai)

Phumiphak, P. (2015). *A Study on the Self-Development Needs of Human Resource Professionals.* https://kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmvw&db=Main&skin=s&mmid=6144&bid=22035 (in Thai)

Sinthaphanon, S. (2017*). Modern teachers and learning management towards education 4.0.* Bangkok: 9119 Printing Techniques Partnership. (in Thai)

Suthirat, C. (2015). *80 Learner-centered Learning Management Innovations* (6th ed.). Nonthaburi: P Balance Design & Printing. (in Thai)

Srirasa, N. (2021). *Learning Management Of Inquiry-Based Learning (5E) With Electronic Book On Learning Achievement And Satisfaction Of Upper Secondary School Students* (master degree of education In science teaching Faculty of education). Chonburi: Burapha University. (in Thai)

Suwannasub, C., Sikkhabandit, S., Wongyunoi, S. & Tanaprayothsak, W. (2013). The Development of Instructional Electronic Book Format for Science Subject Group Learning in Secondary Education Level. *Social Sciences Research and Academic Journal. 8*(23), 17-30. Retrieved from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JSSRA/article/view/24715/21035 (in Thai)

Office of the Basic Education Commission. (2018). *Guidelines for assessing quality according to educational standards.* Bangkok: The Agricultural Co-Operative Federation of Thailand. (in Thai)

U-ma, A., Mopan, N., Lateh, A., & Saree, A. (2019). Effect of 5Es Inquiry-based Learning of Chemical Equilibrium on Mental Models, Chemistry Achievement and Satisfaction of Grade 11 Students. *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, 30*(1), 182–194. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsu/article/view/186899

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0905

อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ผ่านการนำเสนออย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ณ ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

Identity of the Lao Khrang Dialect through the Participatory Presentation by Lao Khrang Ethnic Community at Lao See – Lao Khrang Traditional Handwoven Textile Learning Center, Suphan Buri Province

Received: July 16, 2024 **Revised:** September 13, 2024 **Accepted:** September 20, 2024

รัตนชัย ปรีชาพงศ์กิจ
Rattanachai Preechapongkij

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author, E-mail: prattanachai@aru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ตำบลป่าสะแกและตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี 2) รักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง 3) เผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้านตำบลป่าสะแกที่พูดภาษาลาวซีและชาวบ้านตำบลบ่อกรุที่พูดภาษาลาวครั่ง จำนวน 20 คน ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลใช้ 1. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม 2. แบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม 3. การสัมภาษณ์เชิงลึกจากชาวบ้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เขียนรายงานวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตลักษณ์ร่วมกัน คือ ความเหมือนกันของระบบเสียงและคำ ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติ และมีการติดต่อกันระหว่างสองชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 2) การเก็บรวบรวมคำศัพท์ สามารถเก็บรวบรวมคำศัพท์ภาษาลาวครั่ง ได้จำนวน 255 คำ 3) การเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งผ่านสื่อวีดิทัศน์สารคดี จัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดีผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเผยแพร่อัตลักษณ์ลาวครั่งของคนในชุมชน การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ในการสร้างความตระหนักรู้ถึงอัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งของชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และชุมชนบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ การจัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดียังเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและภาษาลาวครั่งได้อีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ ภาษาลาวครั่ง และการมีส่วนร่วม

Abstract

The primary objectives of this research were: 1) to study the identity of the Lao Khrang dialect spoken in Pa Sakae Subdistrict and Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province; 2) to preserve the identity of the Lao Khrang dialect; and 3) to disseminate Lao Khrang dialect knowledge. The research was conducted utilizing a qualitative approach. The sample comprised 20 Pa Sakae Subdistrict's residents, speaking the Lao See dialect, and Bo Kru Subdistrict's ones, speaking the Lao Khrang dialect. The research instruments included participatory observations, a field linguistic collection form, and in-depth interviews with the locals. The data were analyzed via content analysis and then synthesized to write a descriptive research report.

The results revealed that the Lao Khrang dialect spoken in Pa Sakae Subdistrict and Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province, shares an identity in common; not only do these two communities have similarities in phonological and morphological systems, but they are also related by kinship and engage in frequent communication. In regard to the vocabulary collection, a total of 255 Lao Khrang terms were obtained. Concerning the identity dissemination of the Lao Khrang dialect, a documentary video was created in participatory collaboration with the community residents to spread the identity of the Lao Khrang dialect. Consequently, this research is beneficial in raising awareness of the identity of the Lao Khrang dialect spoken at Ban Thung Kanlueng Community in Pa Sakae Subdistrict and Ban Bo Kru Community in Bo Kru Subdistrict, Suphan Buri Province. In addition, producing the documentary video is another method to disseminate knowledge about the background and features of the Lao Khrang dialect.

Keywords : Identity, Lao Khrang Dialect and Participation

บทนำ

ภาษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของมนุษย์ในการถ่ายทอดความคิดระหว่างกันและกันเพื่อให้การตอบสนองต่อกัน "ภาษา"จะกำหนดกลุ่มสัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยระบบและกฎเกณฑ์โดยมนุษย์ในแต่สังคมต่างเลือกสัญลักษณ์และเลือกใช้กฎเกณฑ์ทางภาษาที่แตกต่างกันทั้งในระดับเสียง คำ วลี ประโยค ความหมายไปจนถึงระดับข้อความ (Pinno et al., 2011, p. 23) ภาษายังเป็นเครื่องมือในการแสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ได้อีกด้วย (Phakdeephasuk, 2018, p. 168) ดังเช่นการใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่นต่าง ๆ ของไทยเช่น การใช้ภาษาอีสานในพื้นที่ภาคอีสาน หรือภาษาเหนือในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นต้น ก็ถือเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์คนในท้องถิ่นนั้น

ในประเทศไทยพบการใช้ภาษาลาวในท้องถิ่นต่าง ๆ อาทิ ภาษาลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี กาญจนบุรี พิจิตรและสุโขทัย ภาษาลาวครั่งในจังหวัดนครปฐมและสุพรรณบุรี เป็นต้น สำหรับภาษาลาวครั่งนั้นมีที่มาจากชื่อชาวลาวครั่ง จากการศึกษาของ Phankha (1980, p. 16 as cited in Chativong, 1986 p. 35) กล่าวว่า "ผู้บอกภาษาลาวครั่งเล่าว่าบรรพบุรุษอพยพมาจากหลวงพระบาง แล้วมาอยู่แถวราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐม และเรียกภาษาที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันว่า ภาษาลาวครั่งหรือลาวขี้ครั่ง" จากข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ชาวลาวครั่งเคยมีถิ่นที่อยู่ในประเทศลาวแล้วอพยพเข้ามาในประเทศไทยและใช้ภาษา

ลาวครั่งในการสื่อสาร ส่วนคำว่า “ครั่ง” มีที่มาจากคำว่า “ภูครังหรือภูครั่ง" ซึ่งเป็นชื่อของภูเขาตั้งอยู่ในเขตอำเภอภูเรือปัจจุบัน โดยบริเวณเชิงเขาแห่งนี้เคยเป็นที่ตั้งของเมืองภูครังแต่เดิมและเป็นเมืองที่มีเจ้าเมืองปกครองอยู่จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้ย้ายเมืองไปตั้งเมืองด่านซ้ายที่ริมน้ำหมันใกล้พระธาตุศรีสองรักและยกตำแหน่งเจ้าเมืองภูครังเป็นเจ้าเมืองด่านซ้ายด้วย (Songsiri, 2013, p. 69)

ชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ติดกับชุมชนบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ ซึ่งเป็นชุมชนของชาวลาวครั่งเช่นกัน จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ถึงที่มาของชื่อหมู่บ้านว่า มาจากต้นก้านเหลืองที่ขึ้นอยู่กลางทุ่งนาของหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง มีถนน รพช. ผ่าน และมีวัดอยู่แห่งหนึ่งชื่อวัดขวางเวหวัน (Rujimora, 2011, p. 3) ทั้งยังเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง เพื่อสืบทอดวิธีการทอผ้าแบบดั้งเดิมจากภูมิปัญญาบรรพบุรุษซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวลาวครั่งที่เป็นที่รู้จัก คือ ภูมิปัญญาด้านการทอผ้า เนื่องจากผ้าทอลาวครั่งมีเอกลักษณ์โดดเด่นด้านเทคนิคการทอทั้งการจกและมัดหมี่ (Karaveg et al., 2019, p. 99) ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี – ลาวครั่ง มีการจัดแสดงผ้าทอลาวครั่ง ทั้งในรูปแบบผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีจากธรรมชาติ เครื่องแต่งกายแบบชาติพันธุ์ลาวครั่ง รวมไปถึงลักษณะการทอผ้าสำหรับใช้ในครัวเรือน อาทิ ผ้าซิ่นตีนแดง ผ้าขาวม้า ผ้าโพกหัวนาค ผ้าพื้น หมอนหนุน หมอนท้าว (Rujimora, 2011, pp. 2-3) นอกจากนี้ศูนย์อนุรักษ์การทอผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี-ลาวครั่ง ยังเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความรู้และสืบสานวัฒนธรรมลาวซี - ลาวครั่ง รวมทั้งเป็นแหล่งฝึกอาชีพแก่ผู้ยากไร้และผู้สูงอายุ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการรวมตัวกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง คือ ปัญหาด้านภาษา จากการศึกษาของ Rujimora (2011, p. 89) ได้พบปัญหาสำคัญคือเยาวชนรุ่นใหม่ไม่ค่อยพูดภาษาท้องถิ่นเพราะเห็นว่าเป็นภาษาลาว ไม่ใช่ภาษากลางที่ใช้ทั่วไปอย่างภาษาไทยมาตรฐาน เยาวชนเหล่านั้นเกิดความอายที่จะพูดภาษาลาวที่เป็นภาษาประจำของตนเอง ทำให้ภาษาที่มีอยู่ประจำท้องถิ่นค่อย ๆ แปรเปลี่ยนและสูญหายไปบ้างเป็นบางคำ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ส่งเสริมภูมิปัญญาด้านการทอผ้าพื้นเมืองโบราณ หากแต่ยังแฝงหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านภาษาท้องถิ่น เป็นพื้นที่ที่การสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมและอนุรักษ์ภาษาลาวครั่งอย่างเป็นระบบ

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของกระบวนการถ่ายทอด จัดเก็บและนำเสนอภาษาลาวครั่งโดยคนในชุมชน เพื่อดำรงอัตลักษณ์ทางภาษาท้องถิ่นไว้ จึงจัดทำสื่อวีดิทัศน์สารคดีร่วมกับชุมชนนำเสนอประวัติความเป็นมาและภาษาของชาวลาวซี - ลาวครั่งขึ้น เพื่อเก็บรักษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและอัตลักษณ์ภาษาลาวซี - ลาวครั่ง ทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง ตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง
3. เพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

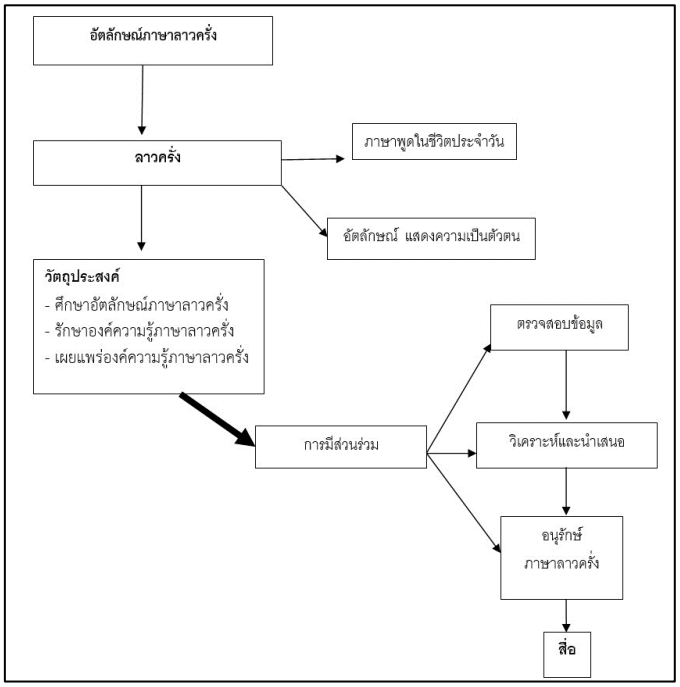

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้าน บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกที่พูดภาษาลาวซี และชาวบ้านที่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุที่พูดภาษาลาวครั่ง จำนวน 20 คน ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม แบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึกจากชาวบ้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสังเคราะห์เขียนรายงานวิจัยเชิงพรรณนา

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผน ผู้วิจัยได้จัดเสวนากับกลุ่มคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง และตัวแทนคนในชุมชน เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของชาวลาวครั่ง การใช้ภาษาลาวครั่งในชีวิตประจำวัน ปัญหาที่เกิดกับภาษาลาวครั่ง และแนวทางแก้ไข จากการเก็บข้อมูลพบว่า คนในชุมชนมีการใช้ภาษาลาวครั่งระหว่างชาวลาวครั่งกันเองอย่างเป็นปกติวิสัย และคิดว่าการใช้ภาษาลาวครั่งคือ การแสดงออกความเป็นลาวครั่งได้อย่างชัดเจน ส่วนปัญหาการใช้ภาษาลาวครั่งที่พบในชุมชน 3 แหล่ง คือ 1. ครอบครัว คือ การไม่ใช้ภาษาลาวครั่งสื่อสารกันในครอบครัวทำให้บุตรหลานไม่สามารถใช้ภาษาลาวครั่งสื่อสารได้ 2. โรงเรียน คือ การบังคับใช้ภาษาไทยมาตรฐานในโรงเรียน 3. สื่อสังคม คือ เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ใช้ภาษาลาวครั่ง เปลี่ยนมาใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสื่อสาร เพราะอิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ

ขั้นที่ 2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยทำแบบเก็บข้อมูลทางภาษา แบ่งเป็น 10 หมวด ได้แก่ หมวดอวัยวะต่างๆ หมวดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หมวดเครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ไม้สอย หมวดเครือญาติ หมวดสัตว์ หมวดอาหารการกิน หมวดภูมิศาสตร์และธรรมชาติ หมวดกริยา การแสดงอาการต่างๆ หมวดนับจำนวน การวัดขนาด หมวดคำบอกวันเวลา ทิศทาง การเก็บข้อมูลเริ่มจากเก็บข้อมูลของชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและชาวบ้านหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จำนวนหมู่บ้านละ 10 คน อายุตั้งแต่ 25 - 70 ปี พร้อมกับทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่มาเป็นผู้บอกภาษาและแสดงความคิดเห็นร่วมกันในด้านทิศทางของภาษาลาวครั่ง โดยผู้บอกภาษาจะออกเสียงคำละ 2 ครั้ง แล้วบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง เมื่อเข้าใจจึงจดบันทึกลงในแบบเก็บข้อมูลทางภาษา

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้องกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามให้ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและสะท้อนความเห็น

ขั้นที่ 4 สรุปผลและเขียนรายงาน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์รายบุคคล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการเก็บข้อมูลภาษา นำมาจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์สารคดีร่วมกับชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมลาวซี - ลาวครั่ง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งจัดทำแบบประเมินการรับชมสารคดีเพื่อใช้วัดผลประเมินและสรุปผลพร้อมเขียนรายงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

1.1 เก็บข้อมูลภาษาจากคนในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 เก็บข้อมูลภาษาจากคนในชุมชนใกล้เคียง ที่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่

2.1 พื้นที่ศึกษาบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ศูนย์การเรียนรู้ผ้าพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 พื้นที่ศึกษาบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ประชาชนเชื้อสายลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 ประชาชนเชื้อสายลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง จากเก็บข้อมูลทางภาษาจากแบบเก็บข้อมูลทางภาษาภาคสนาม พบว่าเมื่อวิเคราะห์ระบบเสียงและคำของภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ อำเภอเดิม-บางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้เห็นถึงอัตลักษณ์ร่วมกันของภาษาลาวครั่ง นอกจากนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลาวครั่ง ของหมู่บ้านลาวครั่งในลุ่มแม่น้ำท่าจีน โดยใช้พื้นที่หมู่บ้านลาวครั่ง ตำบลศรีสำราญ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จากงานวิจัยเรื่อง “ระบบเสียงภาษาลาวของลุ่มน้ำท่าจีน” ของ (Wattanaprasert and Liamprawat, 1988) ทำให้ทราบได้อย่างชัดเจนว่า ระบบเสียงในภาษาลาวซีเป็นส่วนหนึ่งของภาษาลาวครั่ง หรือกล่าวได้ว่า ภาษาลาวซี คือ ภาษาลาวครั่งของบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก เพราะมีความเหมือนกันของระบบเสียงพยัญชนะและสระเหมือนกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะที่พบในข้อมูลภาษาลาวครั่ง ตำบลศรีสำราญ ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี

พยัญชนะ	ภาษาลาวครั่ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี ป่าสะแก	ภาษาลาวครั่ง บ่อกรุ
p-	/	/	/
t-	/	/	/
k-	/	/	/
?-	/	/	/
ph-	/	/	/
th-	/	/	/
kh-	/	/	/
b-	/	/	/

พยัญชนะ	ภาษาลาวครั่ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี ป่าสะแก	ภาษาลาวครั่ง บ่อกรุ
d-	/	/	/
c-	/	/	/
f-	/	/	/
s-	/	/	/
h-	/	/	/
m-	/	/	/
n-	/	/	/
ɲ-	/	/	/
N-	/	/	/
l-	/	/	/
w-	/	/	/
j-	/	/	/

ตาราง 2 การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงสระที่พบในข้อมูลภาษาลาวครั่ง ตำบลศรีสำราญ ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี

สระ	ภาษาลาวครั่ง ศรีสำราญ	ภาษาลาวซี ป่าสะแก	ภาษาลาวครั่ง บ่อกรุ
I	/	/	/
i:	/	/	/
E	/	/	/
e:	/	/	/
Ɛ	/	/	/
Ɛ:	/	/	/
ɔ	/	/	/
ɔ:	/	/	/
ɤ	/	/	/
ɤ:	/	/	/
A	/	/	/
a:	/	/	/
U	/	/	/
u:	/	/	/
O	/	/	/
o:	/	/	/
ɯ	/	/	/
ɯ:	/	/	/
ɪa	/	/	/
ɔa	/	/	/
Ua	/	/	/

จากตาราง 1 และ 2 สามารถอธิบายลักษณะที่มีร่วมกันจนเป็นลักษณะสำคัญที่แสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งได้อย่างชัดเจนจากภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี คือ การมีเสียงพยัญชนะและสระร่วมกัน

นอกจากระบบเสียงพยัญชนะและสระเหมือนกันแล้ว การเลือกใช้คำศัพท์ในภาษาลาวซีและภาษาครั่งมีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน เช่น

คำที่มีเสียงสระเอือ ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเปลี่ยนเป็น สระเอีย ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง ได้แก่ คำว่า เสื้อ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า เสี้ย ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง คำว่า มะเขือ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า บักเขีย ใน ภาษาลาวซีและ มะเขีย ใน ภาษาลาวครั่ง คำว่า มะเขือเทศ ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า บักเขียเทด ใน ภาษาลาวซีและ มะเขียเคีย ใน ภาษาลาวครั่ง เป็นต้น

คำศัพท์ในหมวดอวัยวะ ภาษาลาวซีและภาษาลาวครั่งออกเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ คำว่า ฟัน ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า แข้ว ใน ภาษาลาวซีและลาวครั่ง คำว่า จมูก ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า หูดัง ใน ภาษาลาวซี และ ฮูดัง ในภาษาลาวครั่ง หรือในหมวดเครือญาติ คือ คำว่า ตา ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า พ่อตู้ ใน ภาษาลาวซี และ พ่อโสน ในภาษาลาวครั่ง คำว่า ยาย ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำว่า แม่ตู้ ใน ภาษาลาวซี และ แม่โสน ในภาษาลาวครั่ง

จากการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผู้วิจัย พบว่า คำเรียกขานกลุ่มของชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก คำว่า “ลาวซี” เป็นคำเรียกขานกลุ่มที่ใช้เฉพาะชาวบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวซี - ลาวครั่ง และไม่เป็นที่รับรู้ของชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเรียกตนเองด้วย คำว่า “ลาวป่าสะแก” ที่เป็นคำเรียกกลุ่มแบบกว้าง ๆ ต่างจากชาวบ้านหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ มีการจำแนกกลุ่มชนและภาษาของตน ว่า “ลาวครั่ง” อย่างเป็นที่รับรู้และยอมรับอย่างกว้างขวาง จนมีการจัดประเพณียกธงประจำปีที่วัดบ่อกรุ ซึ่งเป็นประเพณีที่สะท้อนความเชื่อของชาวลาวครั่งและเป็นการรวมตัวของชาวลาวครั่งในแต่ละหมู่บ้านจะมาสังสรรค์กัน (Songsiri, 2013, p. 70)

Akharawatthanakun (2003, pp. 346-351) ได้ตั้งข้อสังเกตว่า คน “ลาว” ในประเทศไทยนั้นมีชื่อเรียกตนเองและภาษาที่ค่อนข้างหลากหลาย และมีความสับสนกัน โดยเฉพาะเรื่องของ “ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์” หรือ “ชื่อกลุ่มชน” มีจำนวนมากและหลากหลาย ทั้งยังอาจมีชื่อหลายชื่อ หรือชื่อ ๆ หนึ่งใช้เรียกหลายกลุ่มชน บางครั้งชื่อซึ่งเป็นที่รู้กันทั่วไปอาจไม่เป็นที่นิยม ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม หรือการไม่อยากเรียกขานชื่อกลุ่มว่า “ลาว” นำหน้า เพราะรู้สึกต่ำต้อยหรือการกลายเป็นอื่นก็ยังมีอยู่ในปัจจุบัน จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า คำว่า“ลาวซี” อาจเกิดจากความสับสนหรือการมีชื่อหลายชื่อ หรือชื่อ ๆ หนึ่งใช้เรียกหลายกลุ่มชน หรือเป็นชื่อที่รู้กันเฉพาะกลุ่ม ดังนั้น การที่ชาวบ้านหมู่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก ใช้คำเรียกกลุ่มทั้งคำว่า “ลาวซี” และ “ลาวครั่ง” จึงเป็นเรื่องปกติเกิดขึ้นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า “ลาวซี คือ ลาวครั่งของบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก” นั่นเอง

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณของบรรพบุรุษเป็นความเชื่อที่มีความเหนียวแน่นในวิถีชีวิตของชาวลาวครั่งเป็นอย่างมากในแต่ละชุมชนต่างก็มีศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ที่บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก ก็มีศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน คือ ศาลเจ้าพ่อขุนเณร และมีประเพณีขึ้นศาลเจ้าพ่อประจำปีของหมู่บ้าน เช่นเดียวกับเช่นศาลเจ้าพ่อดงไม้งามเป็นศาสเจ้าพ่อประจำของหมู่บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ และมีการประกอบพิธีขึ้นศาลเหมือนกัน ล่วนในด้านการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในตำบลป่าสะแกและตำบลบ่อกรุ ต่างมีความคล้ายคลึงกัน มีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนในชุมชนทั้งสอง มีการเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติและเพื่อนฝูง จนไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างชาวลาวซีและลาวครั่งได้ชัดเจน

2. การรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง จากการเก็บข้อมูลภาษาลาวซีและภาษาลาวครั่ง จำนวน 255 คำ โดยแบ่งคำศัพท์เป็น 10 หมวด ได้แก่ หมวดอวัยวะต่างๆ หมวดเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หมวดเครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ไม้สอย หมวดเครือญาติ หมวดสัตว์ หมวดอาหารการกิน หมวดภูมิศาสตร์และธรรมชาติ หมวดกริยา การแสดงอาการต่างๆ หมวดนับจำนวน การวัดขนาด หมวดคำ

บอกวันเวลา ทิศทาง พบว่า มีคำศัพท์ที่มีเสียงเหมือนกันทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงสระ จำนวน 229 คำ คิดเป็นร้อยละ 89.81 และคำศัพท์ที่มีความแตกต่างทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงสระ จำนวน 26 คำ คิดเป็นเพียงร้อยละ 10.19 โดยคำศัพท์ที่มีความแตกต่างดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบรูปศัพท์ที่มีความแตกต่างระหว่างภาษาลาวซีกับลาวครั่ง

ภาษาไทมาตรฐาน	ภาษาลาวซีป่าสะแก	ภาษาลาวครั่งบ่อกรุ	ภาษาไทมาตรฐาน	ภาษาลาวซีป่าสะแก	ภาษาลาวครั่งบ่อกรุ
1. กางเกงขาสั้น	กางเกงขาซัน	ซ่ง	14. เมฆ	เม่ก	ขี้เมก ขี้ฟ้า
2. รองเท้า	ลองเถ้า	เกือบ	15. น้ำตก	น้วมตก	น้ำต๊ก
3. แว่นตา	แว่นตา	กะจ๊ก	16. ฟ้าแลบ	ฟ้าแหลบ	ฟ้าเล็ียบ
4. กระจก	กะจ๊ก	แว่น	17. ทอผ้า	ทอพ่า	ตำฮุ
5. ถัง	ถ่าง	กะแล้ง	18. ผ่าฟืน	พ่าไม้ฟืน	สับฟืน
6. ตุ่ม	โอ้ง	โฮง	19. ปลูกข้าว	หว่านคาว ย้ำนา	ดำก้า
7. แคร่	เตี้ยงไม้ไผ้	โต๊ะนั๊ง	20. ตา	พ่อตู้	พ่อโสน
8. มะเขือ	บักเขือ	มะเขือ มะเขีย	21. ยาย	แม่ตู้	แม่โสน
9. สะเดา	สะเดา	กะเดา	22. อาผู้ชาย	อ้าว	อา
10. มะเขือเทศ	บักเขียเทด	มะเขียดเคีย	23. ทวด	ชวด	ทวด ม่อน
11. มะนาว	บักน่าว	มะนาว	24. แม่ยาย	แม่ย่า	แม่โสน
12. มะกรูด	บักกู้ด	มะกรูด	25. พ่อตา	พ่อปู่	พ่อโสน
13. แม่น้ำ	แหมน้าม	เมน้ำ	26. ครั้งแรก	มื้อนี่	คั้งแรก ทำอิด

จากตารางเปรียบเทียบรูปศัพท์ที่มีความแตกต่างระหว่างภาษาลาวซีกับลาวครั่ง พบว่า มีการเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนคำศัพท์ลาวซีและลาวครั่งอยู่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kititharakul (1996, pp. 82-83) ได้ศึกษาการเลือกใช้ศัพท์ของชุมชนลาวครั่งที่การเปลี่ยนแปลงจากคำลาวครั่งเป็นคำไทยมาตรฐาน ซึ่งเก็บข้อมูลคำศัพท์จากชาวลาวครั่ง หนองกระพี้ จังหวัดนครปฐม จำนวน 74 คน จากจำนวนคำศัพท์ ทั้งหมด 34 คำ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกคำศัพท์ที่พบเหมือนกับแบบสอบทดสอบของศิริกุล กิติธรากุล มาทั้งสิ้น 19 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงการเลือกใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำลาวซี-ลาวครั่ง

ภาษาไทมาตรฐาน	ภาษาลาวซีป่าสะแก	ภาษาลาวครั่งบ่อกรุ	ภาษาไทมาตรฐาน	ภาษาลาวซีป่าสะแก	ภาษาลาวครั่งบ่อกรุ
1. พรุ่งนี้	มื้นอื่น	มื้ออื้น	11. เมฆ	เมก	ขี้เมก ขี้ฟ้า
2. ตา	พ่อตู้	พ่อโสน	12. สวน	สวน	สวน
3. ทำ	เฮ็ด	เฮ็ด	13. กระจก	กะจ๊ก	แว่น
4. ดู	เบิ่ง	เบิ่ง	14. เวลาเย็น	มื้อแล้ง	มื้อแล้ง
5. ช่วย	ซ่อย	ซ่อย	15. จมูก	หูดัง	ฮูดัง
6. ฟัน	แข้ว	แข้ว	16. ปาก	ปาก	ปาก
7. รองเท้า	ลองเถ้า	เกือบ	17. วิ่ง	แล่น	แล่น
8. พูด	ว่าว	ว่าว	18. วัน	มื้อ	มื้อ
9. ผ้าห่ม	พาฮม	ผ้าฮม	19. ใช่	แม่น	แม่น
10. ปลาร้า	ปาล่า	ปาแด๊ก			

จากตารางข้างต้น เห็นได้ว่า การเลือกใช้คำศัพท์ไทยมาตรฐานแทนคำศัพท์ลาวซีและลาวครั่งอย่างชัดเจน ในคำว่า “ผ้าห่ม” “ปาก” และ “สวน” ปรากฏในภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ ใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำในภาษาของตน เมื่อพิจารณาอีกจะพบว่า ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก มีการใช้คำไทยมาตรฐานมากกว่าภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ โดยเลือกคำไทยมาตรฐาน ในคำว่า “ลองเถ้า” “ปาล่า” และ “เมก”อีกด้วย ซึ่งในการศึกษาของ Kititharakul (1996, p. 97-98) ก็พบเหมือนกันว่า การเลือกใช้คำไทยมาตรฐานแทนคำลาวครั่ง ในคำว่า “ผ้าห่ม” “ปาก” “สวน” “รองเท้า” และ “เมฆ” มีจำนวนคนมากกว่า 40 คนขึ้นไป จากจำนวนคนทั้งหมด 74 คน สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานที่มีมากขึ้นต่อภาษาลาวครั่งที่เป็นเครื่องแสดงออกถึงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ลาวครั่ง จนทำให้เยาวชนชาวลาวซีและลาวครั่งไม่นิยมใช้ภาษาของตนในการสื่อสาร ดังนั้นการเก็บข้อมูลทางภาษาจึงเป็นการเก็บของค์ความรู้ภาษาลาวครั่งให้คงอยู่สืบต่อไปไม่ให้สูญหายไป

3. การเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งผ่านสื่อวีดิทัศน์สารคดี หลังจากรวบรวมทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคล การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการเก็บข้อมูลภาษาลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลต่างๆ และการนำเสนอจากนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาภาษาไทย ที่ลงเก็บข้อมูลทางภาษาผ่านตรวจสอบจากชุมชน โดยสรุปประเด็นผ่านการทำแผนผังความคิดนำเสนออัตลักษณ์ของลาวซี-ลาวครั่ง แล้วนำเสนอข้อมูลต่อผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนในชุมชน หลังการได้ข้อสรุปผ่านการนำเสนอและตรวจสอบจากชุมชนแล้ว ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ได้มาทำการวางโครงเรื่อง และเขียนเป็นบทสารคดี พร้อมทั้งลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลภาพและเสียง เพื่อใช้ในการผลิตเป็นสื่อวีดิทัศน์สารคดี โดยได้สังเคราะห์เนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ 7 ประเด็น รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ประเด็นเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ ภาษาลาวซี - ลาวครั่ง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็น	เนื้อหา	ข้อมูล
1	ความเป็นมาลาวซี - ลาวครั่ง	ชุมชนบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี
2	การสืบทอดมรดกวัฒนธรรมในการทอผ้า	การใช้ครั่งในการมาย้อมผ้าแล้วนำทอทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม
3	ความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณ	การสืบทอดการแต่งกายและการทอผ้าของชาวลาวซี - ลาวครั่ง
4	ภาษาลาวซี	ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
5	ความเป็นมาของชาวลาวครั่ง	บ้านบ่อกรุ ตำบลบ้านบ่อกรุ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี และศูนย์วัฒนธรรมลาวครั่งที่วัดบ่อกรุ
6	ภาษาลาวครั่ง	การใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
7	การเก็บรักษาอัตลักษณ์	ภาษาและวัฒนธรรมการแต่งกาย

ภาพ 2 สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่องเปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง
ที่มา: https://youtu.be/cX9tvuccJcE?si=Ir3G8SSKLZGmRNEZ

ด้านการเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ ผู้วิจัยได้เผยแพร่สื่อวีดิทัศน์สารคดี เรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง” และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 50 คน รายละเอียดแสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจในการรับชมสารคดี เรื่องเปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน (n= 50)

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ความรู้ความเข้าใจในชาติพันธุ์ลาวซี-ลาวครั่ง	4.18	0.77	มาก
2	ความคมชัดของภาพและเสียงบรรยาย	3.94	0.70	มาก
3	มีการลำดับเรื่องและความน่าสนใจ เพียงใด	3.84	0.86	มาก
4	ความสนใจ อยากรู้จักชาติพันธุ์ลาวซี-ลาวครั่ง	4.14	0.80	มาก
5	ท่านมีความพึงพอใจต่อสารคดี	4.32	0.65	มากที่สุด
	รวม	**4.08**	**0.75**	**มาก**

สรุปผลค่าประเมินโดยรวมจากผู้ที่รับชมสารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง” จำนวน 50 คน อยู่ในระดับมาก มาก ($\bar{x}$=4.08, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาโดยจำแนกรายด้าน ใน ข้อที่ 4 ความสนใจอยากรู้จักชาติพันธุ์ลาวซี – ลาวครั่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.14, S.D.=0.80) และในข้อที่ 5 ความพึงพอใจต่อสารคดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.32, S.D.=0.65) แสดงให้เห็นว่า สื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านครั่ง” น่าจะช่วยเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมลาวซี - ลาวครั่ง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ให้คงอยู่ต่อไป พร้อมทั้งสร้างความสนใจแก่ผู้คนที่ไม่เคยรู้จักชาวลาวซีและลาวครั่งได้

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่ง (ภาษาลาวซี บ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแก และภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ) จังหวัดสุพรรณบุรี คือ ระบบเสียง ที่ประกอบเสียงพยัญชนะทั้งหมดเป็นพยัญชนะเดี่ยวไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ คือ /p, ph, b, t, th, k, ʔ, c, f, s, h, m, n, ɲ, ŋ, l, w, j/ และมีพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w,j/ หน่วยเสียงสระในภาษาลาวครั่งแบ่งเป็นสระเดี่ยวและสระประสม สระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง คือ/i, i:, e, e:, ɛ, ɛ:, ɯ, ɯ:, ɤ, ɤ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/, และสระประสม มี 3 หน่วยเสียง คือ/ia, ɯa, ua/ โดยพบคำศัพท์ที่มีรูปพยัญชนะและสระเหมือนกันจำนวนมาก

จากการสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบข้อสังเกตที่สำคัญ คือ การจำแนกคำเรียกชื่อกลุ่มและภาษา ว่า “ลาวซี” และ “ลาวครั่ง” อาจไม่ใช่การจำแนกแบ่งแยกระหว่างลาวซี กับลาวครั่ง ว่าไม่ใช่ชาติพันธุ์เดียวกัน แต่เป็นการจำแนกกลุ่มชนลาวครั่งภายในกันเองอีกที เพราะมีความเหมือนกันในด้านคำศัพท์จำนวนมาก แม้จะมีการใช้คำลงท้ายที่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นคำลงท้ายในภาษาลาวครั่งเหมือนกัน ดังที่มีการศึกษาไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำลงท้ายในภาษาลาวครั่ง” ของ Watcharaphon (1991) ได้จำแนกการใช้คำลงท้ายของภาษาลาวครั่ง มีทั้งคำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำสามพยางค์ รวมคำลงท้ายมีทั้งหมด 122 คำ ซึ่งการจำแนกความแตกต่างจากคนลาวซีกับลาวครั่งด้วยการใช้คำลงท้ายว่า ถ้าเป็นลาวบ่อกรุ “ก๊ะล่ะ” แต่ลาวป่าสะแกลงด้วยคำว่า “เตะ” ก็ไม่สามารถใช้ได้ เพราะชาวบ้านเองก็นิยมพูดโดย ตัดคำลงท้ายออก คำลงท้ายว่า “ก๊ะล่ะ” และ “เตะ” เป็นคำลงท้ายของภาษาลาวครั่งที่มีความหมายว่า “เหรอ” ในภาษาไทยมาตรฐานและใช้ทั้งเป็นประโยคบอกเล่าและคำถาม

นอกจากนั้น ผลการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบว่า ชาวบ้านจะใช้ภาษาลาวครั่งภายในครอบครัวและใช้กันเองในชุมชน เมื่อมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานแทน การพูดภาษาไทยมาตรฐานแทนภาษาท้องถิ่นของเยาวชนคนรุ่นใหม่กับคนในครอบครัวและโรงเรียน การพยายามดำรงรักษาอัตลักษณ์ของชาวลาวครั่ง พบว่าชุมชนบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ มีการตั้งศูนย์วัฒนธรรมลาวครั่งที่วัดบ่อกรุขึ้น เพื่อเก็บรวบรวมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของคนลาวครั่งในอดีตให้คงอยู่ต่อไป

ด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบพิธีกรรมของชาวบ้านในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ มีความคล้ายคลึงกันจนไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างชาวลาวซีและลาวครั่งได้ชัดเจน มีการประกอบพิธีกรรมและสืบทอดประเพณี เช่น การบวชพระ มีการใช้ม้าหรือขี่ม้าซึ่งทำหุ่นจำลองม้าบนคานไม้สำหรับหามใช้แห่นาคเข้าวัด การทำพิธีประจำปีไหว้ศาลประจำหมู่บ้าน เป็นต้น การแต่งกายด้วยการนุ่งผ้าซิ่นตีนแดงเพื่อความเป็นคนลาวครั่ง ซึ่งมักนุ่งในงานสำคัญทางศาสนา เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานสงกรานต์ เป็นต้น มีการไปมาหาสู่กันระหว่างคนในชุมชนทั้งสอง และมีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติและเพื่อนฝูงจนไม่สามารถแยกความต่างแตกระหว่างลาวซีและลาวครั่งได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ด้านการรักษาองค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง การจัดเก็บรวบรวมคำศัพท์ภาษาลาวซีบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและภาษาลาวครั่ง บ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี จากชาวบ้านทั้งสองตำบล สามารถรวบรวมคำศัพท์ได้ จำนวน 255 คำ และบันทึกภาษาลาวครั่งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ด้านการเผยแพร่องค์ความรู้ภาษาลาวครั่ง โดยสร้างสื่อวีดิทัศน์สารคดีเรื่อง “เปิดบ้านลาวซี เยือนบ้านลาวครั่ง” ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในบ้านทุ่งก้านเหลือง ตำบลป่าสะแกและบ้านบ่อกรุ ตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากเป็นการสร้างสำนึกร่วมของคนในชุมชนที่มีต่ออัตลักษณ์ความเป็นลาวครั่งของตนเอง ยังเป็นการเก็บรักษาและถ่ายทอดความรู้เรื่องชาติพันธุ์และภาษาลาวครั่งให้แก่บุคคลภายนอก ก็สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวลาวซี – ลาวครั่งของบุคคลภายนอกต่อวัฒนธรรมและแสดงให้เห็นบทบาทของสื่อวีดีทัศน์สารคดีที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์และเผยแพร่อัตลักษณ์ภาษาลาวครั่งให่แก่ผู้ที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อมูลทางภาษาที่รวบรวมคำศัพท์ในภาษาลาวซีและลาวครั่ง ในตำบลป่าสะแก และตำบลบ่อกรุ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เฉพาะเจาะจงเพื่อใช้ในการผลิตสื่อวีดิทัศน์สารคดี การนำใช้ในการเรียนการสอนจึงควรนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเปรียบเทียบให้ผู้เรียนมีความรู้หลากหลายในด้านภาษาและวัฒนธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการสร้างคู่มือการเรียนภาษาท้องถิ่น ภาษาลาวครั่ง ลาวเวียง และลาวพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 ควรทำการวิจัยศึกษาภาษาถิ่น เช่น ภาษาลาวเวียง ภาษาลาวพวน ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีและใกล้เคียง

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การจำแนกกลุ่มชนและภาษาของชาวลาวครั่ง ในตำบลป่าสะแก ตำบลบ่อกรุ และตำบลหนองกระทุ่มจังหวัดสุพรรณบุรี มักใช้คำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองโดยรวมว่า “ลาว” แล้วแยกกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้คำบอกสถานที่ต่อท้าย เป็น ลาวป่าสะแก ลาวบ่อกรุ และลาวหนองกระทุ่ม ไม่เรียกชื่อตนเองว่าเป็น ลาวซี หรือลาวครั่ง ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง คำว่า “ลาวซี” อาจเกิดจากความสับสนเพราะมีชื่อเรียกหลายชื่อ หรือชื่อเดียวกันแต่ใช้เรียกหลายกลุ่ม หรือเป็นชื่อที่รู้กันเฉพาะกลุ่ม ดังนั้น ข้อค้นพบดังกล่าว สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคำเรียกชื่อกลุ่มของคนในชาติพันธุ์อื่นๆ หรือศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคำเรียกชื่อกลุ่มของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาตระกูลไท

References

Akharawatthanakun, P. (2003). *Changes in tone: A study of Lao languages*. (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Chativong, J. (1986). *A study of the characteristics of the Lao Krang language at Huai Duan Subdistrict, Don Tum District, Nakhon Pathom Province*. (master's thesis). Bangkok : Silpakorn University. http://www.thapra.lib.su.ac.th/objects/thesis/fulltext/thapra/Jinda_Chativong/Abstract.pdf (in Thai)

Karaveg, C. , Poonsombath, S. & Hemthong, W. (2019) Development and Design of Women's Workwear Made from the Pha Sin Tin Jok of Lao Khrang in Borkru Villages, Suphanburi Province. *Art and Architecture Journal Naresuan University, 10*(2), 98-113. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ajnu/article/view/131429/159380 (in Thai)

Kititharakul, S. (1996). *Relationship between community closeness and lexical choice of the Lao Khrang community at Ban Nong Kraphi, Tambon Ban Luang, Amphoe Don Tum, Nakhon Pathom.* (master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/47717 (in Thai)

Pinno, K., Kahakitkoson, A., Attanathawong, A. & Chaisaengchan, A. (2011). *Language and communication.* Bangkok : Department of Oriental Languages, Faculty of Archeology, Silpakorn University.

Phakdeephasuk, S. (2018). *The relationship between language and identity and approaches to studying the Thai language*. Bangkok : Academic Work Dissemination Project Faculty of Arts Chulalongkorn University. (in Thai)

Rujimora, J. (2011). *Research report on the development of local museums to promote educationl* Creativity *studies* : Lao Si - Lao Krang traditional weaving learning center Suphanburi Province. Nakhon Pathom : Silpakorn University. (in Thai)

Songsiri, W. (2013). *Restoring the power of cultural diversity in society*. Bangkok: Foundation Lek-Prapai Wiriyaphan. (in Thai)

Watcharaphon, W. (1991). *A study of word endings in the Lao Khrang language*. (master's thesis). Bangkok: Mahidol University. (in Thai)

Wattanaprasert, K. & Liamprawat, S. (1988). *Research report on the Lao language sound system of Tha Chin River Basin.* Nakhon Pathom : Silpakorn University. (in Thai)

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0929

การพัฒนาชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

Developing A Series Of Unplugged Game Activities Lessons to Enhance Reasoning Skills Logical in Solving Problems For Grade 5 Students Huasai (Reunprachaban) School

Received: August 2, 2024 **Revised:** September 15, 2024 **Accepted:** September 27, 2024

กิตติกา แนมไสย[1*] ทรรศธร สงอุปการ[2] ธณัฐชา รัตนพันธ์[3] และศุภชัย โชติกิจภิวาทย์[4]
Kittika Naemsai[1*] Thatsathon Songupakan[2] Thanatcha Rattanaphant[3] and Supachai Chotikiphiwat[4]

[1,3,4] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ตำบลท่างิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
[1,3,4] Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Tha Ngio Mueang Nakhon Si Thammarat, 80280
[2] โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช 80170
[2] Huasai (Reunprachaban) School, Huasai Huasai Nakhon Si Thammarat, 80170

*Corresponding Author, E-mail: kittika.pra2544@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged ตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70 3) ศึกษาทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมเกม Unplugged วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา มีค่าเท่ากับ 82.50/89.42 สูงกว่าเกณฑ์ตั้งวางไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged เทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70 นักเรียนมีคะแนนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ 3) ผลคะแนนทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

Abstract

The objectives of this research are: 1) To determine the effectiveness of the Unplugged game activity set according to the 80/80 criteria; 2) To study the learning achievement after the implementation of the Unplugged game activity set with an average score criterion of 70% 3) To investigate the logical reasoning skills in problem-solving after the implementation of the Unplugged game activity set; and 4) To examine students' satisfaction with the learning management using the Unplugged game activity set. The data collection tools used include the Unplugged game activity set designed to enhance logical reasoning skills in problem-solving, a test to measure learning achievement, and a questionnaire on students' satisfaction with the Unplugged game activity set. Data analysis will be conducted using statistical methods, including percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that: 1) The effectiveness of the Unplugged game activity set for enhancing logical reasoning skills in problem-solving was found to be 82.50/89.42, which is higher than the established criterion. 2) The learning achievement after implementing the Unplugged game activity set, compared to the criterion of an average score of 70%, showed that students' scores after the learning management were higher than before. 3) The results of the logical reasoning skills in problem-solving were positively impacted revealed that students were highly the logical reasoning skill. 4) The study on satisfaction with the learning management using the Unplugged game activity set for enhancing logical reasoning skills in problem-solving revealed that students were highly satisfied.

Keywords : Unplugged Game Activity Set; Academic Achievement and Logical Reasoning and Skills in Problem Solving

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้โลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ 3R8C โดย 3R คือ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เรียนทุกคน ประกอบด้วย 1) Critical thinking and problem solving ทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหา 2) Creativity and innovation การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม 3) Cross-cultural understanding ความเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม 4) Collaboration teamwork and leadership ความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ 5) Communication information and media literacy ทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ 6) Computing and IT literacy ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี 7) Career and learning skills ทักษะอาชีพและการเรียนรู้ และ 8) Compassion ความมีเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย (Senasingha, 2019) ซึ่งจากทักษะพื้นฐานดังกล่าวจะเห็นว่าเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมาก การศึกษาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงได้มีการปรับหลักสูตรการเรียนรู้ให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) Basic Education Commission (2008)

ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ใหม่ ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่หลักสูตรวิทยาการคำนวณ รายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ทักษะการแก้ปัญหาเชิงตรรกะ สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ สามารถค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม ทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะจึงเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญที่ควรได้รับการพัฒนา

ด้วยความสำคัญของทักษะการแก้ปัญหาเชิงตรรกะดังกล่าว ในการจัดการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาเชิงตรรกะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสังคมและการดำรงชีวิต และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ สามารถค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงและทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม การเรียนรู้ที่ดีที่สุดของคนนั้นเกิดจากการที่ได้ลงมือทำจริงสำหรับประเทศไทยมักจะถูกสอนให้เรียนรู้จากการอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะในช่วงประถมศึกษามัธยมศึกษา ต้องอ่านหนังสือแล้วนำความรู้จากในหนังสือไปสอบวัดผลแต่ในทางกลับกันเด็กควรจะได้มีโอกาสในการทำงานและเรียนพร้อมกันไปด้วย เพื่อจะได้ฝึกการแก้ไขปัญหาจากสิ่งที่เกิดขึ้นและเข้าใจได้อย่างแท้จริง ๆ การพยายามฝึกคิดนอกกรอบอย่างสม่ำเสมอ โดยมีหลักการและวิธี คือ จะต้องมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของปัญหาก่อนทั้งรับทราบถึงความต้องการที่แท้จริง จากนั้นเริ่มจำลองสถานการณ์บทบาทภายในสมองโดยไม่ยึดติดกับความคิดทั่วไป ไม่ยึดติดกับกฎธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมา คิดในสิ่งที่เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้เพื่อหาเส้นทางไปสู่ผลลัพธ์อันรวดเร็ว (Wongrattanapiboon, 2020) ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการแก้ปัญหาเชิงตรรกะอาจมีปัจจัยมาจากหลายประการ เช่น ปัจจัยจากครู คือ การจัดการเรียนรู้ของครูยังคงเน้นการสอนจากหนังสือ เทคนิควิธีการสอนไม่เหมาะสมและขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ จัดกิจกรรมไม่หลากหลาย ส่วนปัจจัยจากนักเรียน คือ นักเรียนขาดเป้าหมายในการเรียนรู้ กังวลเกี่ยวกับเนื้อหาในการเรียน ขาดการลงมือปฏิบัติและขาดการสืบค้นข้อมูล และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ หากสภาพพื้นฐานในการเรียนการสอนที่เป็นจริงไม่เป็นไปตามปัจจัยพื้นฐานที่ควรจะเป็นก่อให้เกิดปัญหาในระดับปัจจัยนี้ได้ เช่น สื่อ อุปกรณ์การเรียน สถานที่ เวลาเรียน เป็นต้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาเชิงตรรกะได้ คือ เทคนิควิธีการสอนไม่เหมาะสมและขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อและกิจกรรมไม่หลากหลายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมเกมการเรียนรู้แบบ unplug เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้การสอนคอมพิวเตอร์ เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการพื้นฐานของคอมพิวเตอร์และตรรกศาสตร์ผ่านกิจกรรมการเล่นเพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้หลักการของคอมพิวเตอร์โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน และสามารถฝึกทักษะการแก้ปัญหา การใช้ความสร้างสรรค์การคิดอย่างเป็นระบบ และทักษะการสื่อสาร ซึ่งเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ เช่น การเขียนคำสั่ง การเขียนโปรแกรม การลำดับการทำงาน การใช้คอมพิวเตอร์วิทยาการแบบพื้นฐาน การตรวจสอบความผิดพลาดของโปรแกรม เป็นต้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplug มุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานของตรรกศาสตร์และคอมพิวเตอร์ให้เข้าใจถึงเทคนิคขั้นพื้นฐานของคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การต่อยอดตามความสนใจของผู้เรียนในอนาคต (Chusaengnil, 2019)

ผู้วิจัยได้สนใจพัฒนาชุดกิจกรรมเกม Unplugged ที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการฝึกทักษะด้วยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาหรือไม่ ทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการฝึกทักษะด้วยชุดกิจกรรมเกม Unplugged มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 หรือไม่อย่างไร เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร และเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาเชิงตรรกะ พร้อมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนในรายวิชาวิทยาการคำนวณที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged

กรอบแนวคิด

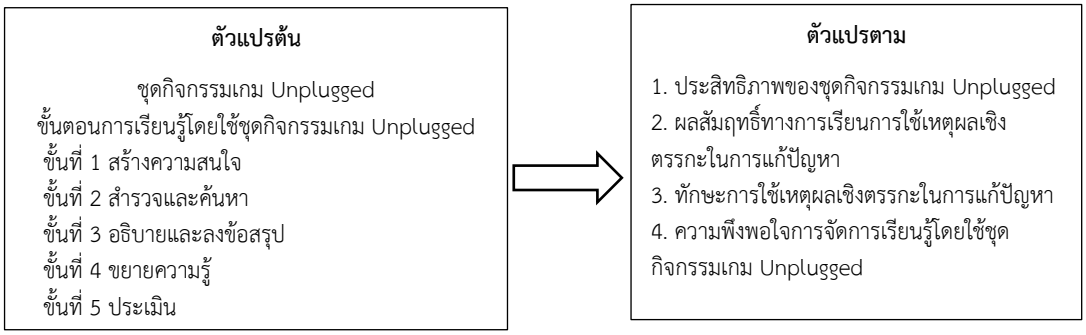

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ห้อง จำนวน 160 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 แผน ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

2.2 ชุดกิจกรรมเกม Unplugged หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 เกม

2.3 แบบประเมินทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

ตาราง 1 รายละเอียดกิจกรรม

ชั่วโมง	เรื่อง	กิจกรรม
1	ความหมาย ความสำคัญของการแก้ปัญหา	ปริศนากีฬา
2	กระบวนการแก้ปัญหา	ปริศนาแบ็คแพคของดอร่า
3	กระบวนการแก้ปัญหาโดยการคาดการณ์	ปริศนาตามหาจิ๊กซอว์

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

3.2 แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหาเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา (แบบรูบริค) เกณฑ์คะแนน 3 ระดับ

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท

4.1 ขั้นเตรียมการ

4.1.1 เตรียมสถานที่และเครื่องมือในการทดสอบ คือ สื่อ/บอร์ดเกมที่ใช้จัดการเรียนการสอน เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

4.1.2 เตรียมกลุ่มตัวอย่างโดยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบ รายละเอียดเกี่ยวกับ สถานที่ วันและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.3 เตรียมห้องเรียนให้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ขั้นดำเนินการ

4.2.1 ชี้แจงรายละเอียดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมเกม Unplugged หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ

4.2.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

4.2.3 ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนด้วยชุดกิจกรรมเกม Unplugged หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) หลังจากทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วเริ่มเรียนในเรื่องที่ 1 เมื่อเรียนจบเรื่องที่ 1 ทำใบงานเรื่องที่ 1 และเริ่มเรียนเรื่องที่ 2 เมื่อเรียนจบเรื่องที่ 2 ทำใบงานเรื่องที่ 2 และเริ่มเรียนเรื่องที่ 3 เมื่อเรียนจบเรื่องที่ 3 ทำใบงานเรื่องที่ 3 เมื่อเรียนครบทั้ง 3 เรื่อง ให้นักเรียนทำแบบประเมินทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

แผนการจัดกิจกรรมการสอน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

เรื่อง	กิจกรรม	ระยะเวลา
1. ความหมาย ความสำคัญของการแก้ปัญหา	1. ปริศนากีฬา	1 ชั่วโมง
2.กระบวนการแก้ปัญหา	2. ปริศนาแบ็คแพคของดอร่า	1 ชั่วโมง
3. กระบวนการแก้ปัญหาโดยการคาดการณ์	3. ปริศนาตามหาจิ๊กซอว์	1 ชั่วโมง

ภาพ 2 แผนการจัดกิจกรรมการสอน

4.2.5 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมเกม Unplugged หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 กีฬาฮาเฮ เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

4.2.6 ผลการแบบประเมินทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และจากแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม Unplugged โดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยหาค่าร้อยละและทำการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ร้อยละ 70

5.1.3 คะแนนทักษะทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ก่อนและหลังการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยหาค่าร้อยละและทำการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ ร้อยละ 70

5.1.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขอนำเสนอผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged

Test	n	Score	Percent
ระหว่างเรียน (E_1)	40	30	82.50
หลังเรียน (E_2)	40	10	89.42

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/89.42 สูงกว่าเกณฑ์ตั้งวางไว้ 80/80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมเกม Unplugged สามารถนำไปใช้เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาและได้ด้วยตนเอง

ตาราง 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70

Test	n	Score	$\overline{X}$	S.D.	Percent
ก่อนเรียน	40	10	7.30	1.83	73.00
หลังเรียน	40	10	8.25	1.53	82.50

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 นักเรียนมีคะแนนร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70

ตาราง 4 ผลคะแนนทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา

Item	Mean	S.D.	Level
1. ระบุปัญหา	4.77	0.42	มากที่สุด
2. รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา	4.50	0.62	มากที่สุด
3. ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา	4.70	0.46	มากที่สุด
4. วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา	4.60	0.55	มากที่สุด
5. ทดสอบ ประเมินและปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน	4.43	0.67	มาก
6. นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน	4.67	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ผลคะแนนทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบุปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.77 นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ 5. ทดสอบ ประเมินและปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43

ตาราง 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged

Item	Mean	S.D.	Level
1. การใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ในการจัดการเรียนการสอน	4.77	0.42	มากที่สุด
2. มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.47	มากที่สุด
3. ชุดกิจกรรมเกม Unplugged สร้างความสนใจ ช่วยให้เกิดการใฝ่รู้ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	4.70	0.46	มากที่สุด
4. กลยุทธ์การสอนดึงดูดความสนใจ	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การกำหนดกติกาและวิธีเล่นที่ชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
6. ชุดกิจกรรมเกม Unplugged มีความทันสมัย แปลกใหม่ต่างจากการเรียนปกติ	4.67	0.54	มากที่สุด
7. ชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ	4.43	0.67	มาก
8. ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.50	0.62	มากที่สุด
9.ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged	4.60	0.49	มากที่สุด
10. ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	4.63	0.48	มากที่สุด
11. ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง	4.83	0.37	มากที่สุด
12. ความพึงพอใจโดยรวมของการใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ในการจัดการเรียนการสอน	4.83	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.65**	**0.48**	**มากที่สุด**

จากตาราง 5 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจโดยรวมของการใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ย 4.43

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเกม Unplugged มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/89.42 สูงกว่าเกณฑ์ตั้งวางไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sriraksa et al. (2022) ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า สื่อที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85/88.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพัฒนาสื่อการเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และซึ่งการทำเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งเสริมบทบาทของนักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ มีการให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตามวิธีการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา ทบทวนสิ่งที่ได้ศึกษานั้นได้ทุกที่ทุกเวลาส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70 นักเรียนมีคะแนนร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Armonmarn and Sirawong (2023) ได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิตครู กล่าวว่า ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนปกติ นักศึกษาสามารถเรียนรู้เนื้อหาตามขั้นตอนและวิธีการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัดได้จากคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเรียนรู้ได้ตามความถนัดความเหมาะสมได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างทักษะด้านความรับผิดชอบ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการใช้ภาษาสามารถทดแทนการสอนในห้องเรียนปกติได้ ดังนั้น ในบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ออกแบบให้นิสิตสามารถเลือกเรียนตามหัวข้อได้ โดยเนื้อหาจะแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ 1) การเข้าใจสื่อดิจิทัล 2) การเข้าถึงและประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัล และ 3) การสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาให้แต่ละหัวข้อจะมีภาระงาน/ชิ้นงานระหว่างเรียน ซึ่งบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา มีการตรวจสอบประสิทธิภาพของผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้จากกลุ่มทดลอง มีการปรับปรุงจนบทเรียนออนไลน์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้นก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนผ่านบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สำหรับนิสิตครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged กับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การศึกษาคะแนนทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา ผลคะแนนทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหา นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ระบุปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.77 นักเรียนมีทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ 5. ทดสอบ ประเมินและปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nilpan and Bongkotphet (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged และ 2) พัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 5 เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน ได้มาโดยใชวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใชในการวิจัย ได้แก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรูแบบ Unplugged ที่สงเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ จำนวน 3 แผน แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ ใบกิจกรรม และแบบสัมภาษณ์ทักษะการคิดเชิงคำนวณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยกาวิเคราะห์เนื้อหา และเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบวา 1) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged ที่สงเสริมทักษะการคิดเชิงคำนวณ สิ่งที่ควรเน่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู 4 ขั้นตอน คือ (1) การใชคำถามสำคัญ ครูควรเน่นย้ำนักเรียนวาจะตองคำนึงถึงเงื่อนไขย่อย ๆ ของปญหาใหญ่ด้วย (2) พิจารณาโครงสร้าง ควรยกตัวอย่างการเขียนสาระสำคัญของปญหากอนใหนักเรียนทำด้วยตนเอง (3) ออกแบบการแกปญหาควรยกตัวอย่างการเขียนอัลกอริทึมกอนใหนักเรียนออกแบบด้วยตนเอง (4) ทบทวนขั้นตอนในการแกปญหา การประเมินผลและตรวจสอบการแกปญหาด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ครู ควรเนนย้ำให นักเรียนตรวจสอบกอนนำเสนอในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนตองใหเวลาที่เหมาะสม และ 2) นักเรียนมีทักษะการคิดเชิงคำนวณจากการจัดกิจกรรมการเรียนรูแบบ Unplugged ร้อยละ 57.14 โดยมีทักษะการคิดเชิงคำนวณโดยรวมอยู่ในระดับดี

4. การศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยชุดกิจกรรมเกม Unplugged นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจโดยรวมของการใช้ชุดกิจกรรมเกม Unplugged ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ชุดกิจกรรมเกม Unplugged เพิ่มบทบาทผู้เรียนในการเป็นผู้ปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kochaloet (2000) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมากจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจซึ่งมาทางพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล แนวคิดของ Rattanapoltee (2005) ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบพอใจประทับใจ จากการตอบสนองตามความต้องการ และมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ ซึ่งจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมโดยสังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออกทางพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. **ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้**
   1.1 ครูต้องเพิ่มอารมณ์ขึ้นอีกในการเล่าเรื่อง สร้างความน่าตื่นเต้นให้นักเรียนได้อีก
   1.2 สร้างความท้าท้ายในการทำกิจกรรมให้นักเรียนเพิ่มขึ้น
   1.3 การศึกษาขั้นตอนการใช้กิจกรรม และเตรียมความพร้อมในการใช้ชุดกิจกรรม
2. **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

นำผลวิจัยไปพัฒนาโดยเพิ่มกิจกรรม เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการแก้ปัญหากับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Unplugged ทำให้นักเรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ทางด้านกระบวนการคิด การวิเคราะห์สถานการณ์ การแก้ปัญหา และสามารถนำมาพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเสริมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งเสริมบทบาทของนักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ

References

Armonmarn, S., & Sirawong, N. (2023). The Development of Online Learning to Promote Using Skills of Digital Technology to Education for Undergraduate Students in Education Programs Srinakharinwirot University. *Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakharinwirot University, 18*(1), 15–30. Retrieved from https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/15171 (in Thai)

Basic Education Commission. (2008). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Agricultural Cooperative Assembly of Thailand. Retrieved from http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf (in Thai)

Chusaengnil, C. (2019). *Unplug learning games*. Technology. developed SciMath. https://www.scimath.org/article-technology/item/10631-unplug (in Thai)

Kochaloet, S. (2000). *Satisfaction with Learning in the Secretarial Studies Program of Students at the Diploma Level at Thonburi College of Commerce and Chetuphon College of Commerce* (Master's Thesis, Srinakharinwirot University). Bangkok: Srinakharinwirot University (in Thai)

Nilpan, S. & Bongkotphet, T. (2021). Unplugged Learning Activity to Develop Computational Thinking Skill in The Square Topic For 5th Grade Students. *Graduate Studies Journal Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage, 15*(2), 208-223. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/241907 (in Thai)

Rattanapoltee, W. (2005). *Study of Learning Achievement and Satisfaction with Science Learning of Grade 8 Students Using the Sipa Learning Management Model* (Master's Degree, Srinakharinwirot University). Bangkok: Srinakharinwirot University (in Thai)

Senasingha, W. (2019, April 26). *Creative science teaching in the 21st century*. Developed SciMath. https://www.scimath.org/article-science/item/9607-21-9607 (in Thai)

Sriraksa, R., Khongnaluek, N., Roekmongkol, S., & Jantasa, A. (2022). Developing Learning Materials using Canva Program on Digital Citizenship Computing Science Course. *Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, 1*(1), 51–58. Retrieved from https://so16.tci-thaijo.org/index.php/EJ-NSTRU/article/view/476 (in Thai)

Wongrattanapiboon, P. (2020, April 17). *Logical thinking skills and effective management*. Mirai campus. https://miraicampus.com/logical-thinking/ (in Thai)

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0865

การพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการเต้นในฐานะนักเต้นร่วมสมัย ตามทฤษฎีพหุปัญญา กรณีศึกษา: การแสดงชุด “Whisper II”

The Self-Development in Dance Skills in The Role of A Contemporary Dancer Following The Multiple Intelligence Theory: A Case Study of “Whisper II”

Received: July 8, 2024 **Revised:** September 23, 2024 **Accepted:** September 30, 2024

ธีรภาพย์ บุญคง[1] และภัชภรชา แก้วพลอย[2*]
Theerapap Bunkhong[1]and Padparadscha Kaewploy[2*]

[1,2] สาขาศิลปะการแสดง คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา 20131
[1,2] Performing Arts, Faculty of Music and Performing Arts, Burapha University, 20131

*Corresponding Author, E-mail: padparadscha@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการเต้นในฐานะนักเต้นร่วมสมัยตามทฤษฎีพหุปัญญา กรณีศึกษา: การแสดงชุด “Whisper II” ใช้วิธีการวิจัยแบบฝึกปฏิบัติ (Practice as Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อบกพร่องด้านการเต้นและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัยผ่านการฝึกฝนการแสดงชุด “Whisper II” ร่วมกับวิสาขา แซ่อุ้ย คณะ MUPA Dance Troupe Company โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และช่องทางออนไลน์ สัมภาษณ์ ลงมือปฏิบัติและจดบันทึก วิเคราะห์ข้อมูลผ่านทฤษฎีพหุปัญญาใน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี และปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง มีระยะเวลาทั้งสิ้นจำนวน 2 ภาคเรียน

ผลการวิจัยพบว่ามีข้อบกพร่อง 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวด้านการเต้นร่วมสมัยและพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยการฝึกซ้อมผ่านการสร้างความเข้าใจในทฤษฎีองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ 2) ปัญญาด้านดนตรี คือการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่สอดคล้องกับจังหวะหรือทำนองดนตรี พัฒนาและแก้ไขโดยวิธีการฝึกฟังและจับโครงสร้างของเพลงที่มีทำนอง จังหวะ และดนตรีที่ไม่มีจังหวะ และ 3) ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ผู้วิจัยตระหนักรู้ว่าสมรรถนะทางร่างกายของผู้วิจัยนั้นมีข้อจำกัดบางประการที่อาจไม่เหมาะสมต่อการแสดงร่วมสมัยชุด “Whisper II” จึงต้องพัฒนาเพิ่มเติมในการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความอ่อนตัวของกระดูกสันหลัง

คำสำคัญ : ทฤษฎีพหุปัญญา ศักยภาพด้านการเต้น และการเต้นร่วมสมัย

Abstract

The Self-Development in Dance Skills in The Role of a Contemporary Dancer Following The Multiple Intelligence Theory: A Case Study of “Whisper II”. The objective, utilizing the practice as research method, was to identify deficiencies in dance and enhance the capabilities of the contemporary dancer through the performance of 'Whisper II' with Visakha Saeui, MUPA Dance Troupe Company, by examining literature, documents, and online resources, conducting interviews, practising, taking notes, and analyzing data through the theory of multiple intelligences across three domains: Bodily-Kinesthetic Musical intelligence and Self-understanding intelligence, including a total duration of two semesters.

The study findings identified three further deficiencies in the researcher. 1) Bodily-Kinesthetic intelligence in contemporary dance, enhanced via practice and the comprehension of dance theory principles. 2) Musical intelligence is characterized by bodily movements that are discordant with the beat or melody of music. Enhanced and refined by the practice of auditory comprehension and the analysis of song structures, including melodies, rhythms, and non-rhythmic music. 3) Intrapersonal intelligence, the researcher acknowledges that their physical capabilities include some restrictions that may hinder their suitability for executing the modern performance of “Whisper II”; hence, more improvement is required to enhance muscular strength and spinal flexibility.

Keywords : Multiple Intelligences Theory, Dancing Potential and Contemporary Dance

บทนำ

สภาวะของโลกและเหตุการณ์ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็ว เมื่อโลกเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการรวมตัวของทรัพยากรในสภาวะที่ไร้พรมแดนจึงเกิดการแข่งขัน เพื่อแย่งชิงทรัพยากรมากขึ้นเท่าทวีคูณ จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ หากไม่พยายามก้าวให้ทันก็จะกลายเป็นผู้ที่ล้าหลังและเสียผลประโยชน์ภายในเวลาอันรวดเร็ว (Media Learning of public Administration, 2015) ดังนั้นการเรียนรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดต่อการดำรงชีวิต

ขณะนี้ผู้วิจัยกำลังศึกษาในวิชาเอกนาฏศิลป์และการกำกับลีลา คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และมีโอกาสเข้าร่วมเป็นนักเต้นใน MUPA dance troupe company นั้น ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองเรื่องการเต้นและการเคลื่อนไหวร่างกาย จนเกิดการใคร่รู้และกระตุ้นตนเองให้มีการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายมากขึ้นโดยเฉพาะการเต้นร่วมสมัยที่เพิ่มเติมความรู้นอกเหนือจากรายวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าลักษณะการเคลื่อนไหวของนาฏศิลป์ไทยนั้นแตกต่างกับการเต้นรำสมัยในด้านสรีระร่างกาย คำศัพท์ และหากตนเองมีความรู้ความสามารถด้านการเต้นร่วมสมัยเพิ่มขึ้นก็จะสามารถนำเทคนิคการเต้นมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในบริบทที่หลากหลายได้ และการฝึกเต้นร่วมสมัยจะสามารถทำให้ผู้วิจัยทำความเข้าใจในด้านการจัดระเบียบร่างกายของตนเองได้ดียิ่งขึ้น มากกว่านั้นการฝึกฝนความรู้นอกเหนือจากชั้นเรียนจะเป็นข้อได้เปรียบในทักษะการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ส่งผลให้ได้เปรียบในการประกอบอาชีพและการหารายได้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการทำงานด้านศิลปะการแสดงได้ในอนาคต

คณะ MUPA dance troupe company เป็นคณะเต้นรำที่ก่อตั้งโดย วิสาขา แซ่อุ้ย เมื่อปี พ.ศ. 2562 ในลักษณะ “Company in Wall” กล่าวคือ เป็นคณะเต้นรำจำลองโดยมีวัตถุประสงค์ให้นิสิต และบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ ได้ฝึกฝนการเต้นร่วมสมัยอย่างมืออาชีพ ในทุก ๆ ปีจะมีการจัดแสดงประจำปี เพื่อแสดงศักยภาพของนักเต้นใน Company ที่ได้รับการฝึกฝนมาในระดับนึงแล้ว ผลงานในระดับนานาชาติที่ผ่านมาของวิสาขา แซ่อุ้ย ที่ได้สร้างสรรค์ไว้ก่อนการก่อตั้งคณะก็คือการแสดงชุด "Whisper" โดยการแสดงชุดนี้ชุดนี้จะใช้เทคนิคที่ผสมผสานระหว่าง Modern dance และการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบของตัวนาง ที่จัดแสดงขึ้นในปี 2557 ในงาน International Young Choreographer Project ประเทศไต้หวัน

ด้วยการแสดงชุด “Whisper” ที่กล่าวมาที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์เทคนิค Modern dance และนาฏศิลป์ไทยที่เป็นต้นแบบในการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติของนักแสดงที่เป็นชาวต่างชาติที่มีพื้นฐาน Modern dance และจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะนาฏศิลป์ไทยเพิ่มเติม ในทางกลับกัน กรณีนี้จึงเป็นแรงบันดาลใจสำหรับผู้วิจัยที่มีพื้นฐานนาฏศิลป์ที่จะฝึกฝนเทคนิค Modern dance เช่นกัน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการแสดงชุดนี้มีความเหมาะสมและสามารถนำมาเป็นต้นแบบในกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองในครั้งนี้

ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligence) 3 ใน 9 ด้านของศาสตราจารย์โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) (Thiamtad 2023; Office of the Secretariat of the Education Council, 1999) ที่อธิบายถึงความสามารถที่หลากหลายของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับศักยภาพที่โดดเด่นของปัจเจกบุคคล ได้แก่ 1) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 2) ปัญญาด้านดนตรี และ 3) ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวและปัญญาด้านดนตรี นั้นเป็นต้นทุนปัญญาหลักสำหรับผู้เรียนด้านนาฏศิลป์ (Eakwattanapun, 2019) ปัญญาทางร่างกายอาจช่วยให้ผู้วิจัยจะสามารถจัดระเบียบร่างกายตนเองได้ หรือพัฒนาให้เกิดการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนมากขึ้น ปัญญาด้านทางดนตรีจะพัฒนาให้รักษาจังหวะและความลึกซึ้งของอารมณ์ และปัญญาด้านการเข้าใจตนเองจะสามารถทำให้รับรู้และประเมินผลตนเองได้มากขึ้น โดย Gonzale (2015) นักวิชาการด้านนาฏศิลป์ ได้เสนอว่า ทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์สามารถนำใช้กับการเป็นศิลปินและนักเต้น ซึ่งจะทำให้พวกเขาได้เพิ่มเติมความเข้าใจใหม่เพิ่มขึ้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือก ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligence) มาเป็นแนวทางในการศึกษาข้อบกพร่องเพื่อที่จะแก้ไขและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะของ นักเต้นร่วมสมัย โดยผ่านการฝึกฝนในการแสดงชุด “Whisper II” ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligence) จะเป็นแนวทางหนึ่ง ในการผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถค้นพบข้อบกพร่องของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัย และสามารถพัฒนาตนเองจนสามารถกลายเป็นนักเต้นร่วมสมัยที่มีคุณภาพได้ แนวทางที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพในการวัดขีดความสามารถในด้านการเต้นในแต่ละด้านได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหาข้อบกพร่องด้านการเต้นและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัย ผ่านการฝึกฝนการแสดงชุด “Whisper II”

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยมีขั้นตอนและกระบวนการในการศึกษาข้อบกพร่องและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะของ นักเต้นร่วมสมัย ตามกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพ 1 แผนผังกรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิจัยแบบฝึกปฏิบัติ (Practice as Research) ซึ่งเป็นวิธีวิจัยทางศิลปะการแสดง ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาปรากฏการณ์ในกระบวนการการฝึกปฏิบัติมากกว่าผลลัพธ์ที่เป็นการแสดง มีกระบวนการตั้งคำถาม การเก็บข้อมูลและการอภิปรายผล นำไปสู่การสร้างแนวคิดหรือแนวทางการแก้ปัญหา หรือแนวทางการปฏิบัติในบริบทที่เกี่ยวข้อง (Kershaw, 2018) โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติที่สำคัญในการเป็นนักเต้นที่ดี แนวคิดการพัฒนาตนเอง และทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 2.ปัญญาด้านดนตรี 3.ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้กำกับการแสดงชุด “Whisper II” ในประเด็นด้านข้อบกพร่องและพัฒนาการด้านการเต้นในระหว่างการฝึกซ้อมของผู้วิจัย และจดบันทึกในทุก ๆ ครั้ง

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกจากการฝึกปฏิบัติ (Practice) กับ วิสาขา แซ่อุ้ย ผ่านการแสดงชุด “Whisper II” ที่เคยจัดแสดงขึ้นเมื่อปี 2557 ในงาน International Young Choreographer Project, Taiwan ในภาคต้น และภาคปลาย ปีการศึกษา 2566 เพื่อบันทึกและวิเคราะห์ข้อบกพร่องและแนวทางพัฒนาศักยภาพในฐานะของนักเต้นร่วมสมัยในทุกครั้ง โดยจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน (Discussion) ร่วมกับผู้กำกับ โดยแบ่งช่วงเวลาเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ภาคต้น ปีการศึกษา 2566 และระยะที่ 2 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2566 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน

4. ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) จากข้อมูลที่ได้จดบันทึกตลอดในระยะเวลา 8 เดือน ที่ได้การฝึกปฏิบัติ ได้แก่ ข้อมูลการจดบันทึก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน (Discussion) และสะท้อนตนเอง (Reflection)

5. นำเสนอผลการการแสดงชุด “Whisper II” ต่อหน้าสาธารณชนในโครงการนาฏศิลป์นิพนธ์บางแสนปั้นท่าครั้งที่ 15 นิลกาฬนาฏยลีลา เมื่อวันพุธที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2567 ณ ห้องประชุมใหญ่ชั้น 2 หอศิลปะและวัฒนธรรมภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา เวลา 16.00 น.

ผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการเต้นในฐานะนักเต้นร่วมสมัยตามทฤษฎีพหุปัญญา กรณีศึกษา: การแสดงชุด “Whisper II” ใช้วิธีการวิจัยแบบฝึกปฏิบัติ (Practice as Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อบกพร่องด้านการเต้นและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัยผ่านการฝึกฝนการแสดงชุด “Whisper II” โดยวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

ผู้วิจัยจะขออธิบายผ่านท่าเต้นที่พัฒนาในระดับมากจนถึงท่าเต้นที่ถูกพัฒนาได้น้อยตามลำดับ โดยคำนึงจากระยะเวลาที่ฝึกซ้อม มีทั้งหมด 9 ท่า ดังนี้

1.1 “ท่าเด็กนั่งถือร่ม” พบว่า ในระยะแรกผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะควบคุมสายตาในขณะที่กำลังฝึกซ้อมการแสดงได้ (V. Saeui, personal communication, July 13, 2023) จึงส่งผลทำให้ผู้วิจัยรู้สึกเคืองตาหรือแสบตาอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงได้ค้นพบวิธีการแก้ไขด้วยการสำรวจตนเอง คือ การปรับจุดโฟกัสของสายตาหรือการกระพริบตาในขณะที่กำลังฝึกซ้อมการแสดง ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถควบคุมสายได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องใช้การควบคุมค่าระดับสายตาเพื่อกำหนด วางแผนระยะทาง (Direction) ในการเคลื่อนไหวที่แม่นยำ (Kaewploy, 2018)

1.2 “ท่าชัก” พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะหาสมดุลของร่างกายตนเองได้จึงทำให้การจัดการท่วงท่านั้นเอียงและไม่ต่อเนื่อง ผู้วิจัยแก้ไขโดยการเกร็งบริเวณหน้าท้อง และกางแขนและขาให้มีขนาดที่เท่า ๆ กัน ส่งผลทำให้ผู้วิจัยสามารถที่จะคงสมดุลของร่างกายได้จึงทำให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของท่านี้ เนื่องจากการเคลื่อนไหวที่มีคุณภาพนั้นจะต้องตระหนักรู้ถึงจุดศูนย์กลางของการทรงตัว หรือการหยุดชั่วขณะ (Suspension) ตลอดจนการถ่ายเทน้ำหนักที่เกิดความเคยชิน และไม่เกิดอันตราย

1.3 “ท่ากระโดดแนวดิ่ง” พบว่า ในระยะแรกผู้วิจัยจะมีปัญหาในเรื่องของจัดแกนกลางลำตัวไม่คงที่ทำให้เกิดการล้มตัวและสามารถเคลื่อนไหวอยู่กับที่ได้ เนื่องจากผู้วิจัยควบคุมร่างกายไม่ถูกส่วน (V. Saeui, personal communication, January 25, 2024) ผู้กำกับจึงแนะนำกับผู้วิจัยทดลองเปลี่ยนจุดโฟกัสไปที่บริเวณศีรษะแทน หลังจากที่ผู้วิจัยปรับแก้และฝึกซ้อม พบว่าท่านี้ผู้วิจัยจัดแกนลำตัวที่คงที่มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการกำหนดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (Nonlocomotory) (Kaewploy, 2018)

1.4 “ท่าหดเกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง (Contraction)” พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะหดเกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้องได้ จึงเป็นผลให้ร่างกายในขณะที่กำลังเคลื่อนไหวนั้นถ่ายน้ำหนักไปได้ไม่สุดของท่าและทำให้เสียสมดุลของร่างกาย ผู้กำกับจึงแนะนำให้ผู้วิจัยทดลองเปลี่ยนจุดโฟกัสไปที่บริเวณหน้าท้อง หลังจากที่ผู้วิจัยปรับแก้และฝึกซ้อม พบว่า ผู้วิจัยมีการถ่ายเทน้ำหนักที่ดีมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดความสมดุลร่างกาย เรื่องการกำหนดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ (Locomotor Movement) (Kaewploy, 2018)

1.5 “ท่าเลกสวิง (Leg swing)” ซึ่งเป็นท่าหนึ่งใน modern dance ที่เคลื่อนไหวอยู่กับพื้น พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะส่งแรงเหวี่ยงของขาที่จะวาดขึ้นไปด้านบนได้เนื่องจากว่าแรงที่ส่งนั้นไม่มากพอ กล่าวคือเป็นลักษณะของแรงต่อเนื่อง (Sustain) จึงส่งผลทำให้ ท่าไม่ไปถึงจุดสูงสุดและขาดความต่อเนื่อง (V. Saeui, personal communication, January 25, 2024) ผู้วิจัยจะต้องแก้ไขโดยการวาดขาขวาไปก่อนแล้วค่อยวาดขาซ้ายตามมาโดยใช้แรงส่งในลักษณะแรงปะทะ (Percussive) เพราะว่าจะได้มีแรงเหวี่ยงของขาที่เพิ่มขึ้น หลังจากการที่ผู้วิจัยปรับแก้และฝึกซ้อม พบว่า ผู้วิจัยมีแรงเหวี่ยงของขาที่มากพอที่จะส่งขึ้นไปถึงจุดสูงสุดได้ และเห็นถึงความต่อเนื่องของท่าที่ดีขึ้น เนื่องจากการตระหนักรู้ถึงแรงและพลัง (Dynamic) ของร่างกายที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเคลื่อนไหวที่จะสามารถทำให้ทุก ๆ ท่านั้นสมบูรณ์ (Kaewploy, 2018)

1.6 “ท่าบาลานซ์ (Balance) บนขาข้างเดียว” พบว่า ผู้วิจัยไม่สามารถที่จะหาสมดุลของร่างกายได้ เนื่องจากแรงที่ส่งไปอาจมากจนเกินไป จึงส่งผลให้ ถ่ายน้ำหนักไปข้างหน้ามากจนเกินไปทำให้ท่วงท่านั้น เอียง และเสียสมดุล ผู้วิจัยมีวิธีการปรับแก้ด้วยวิธีการสำรวจตนเอง คือ ผู้วิจัยจะปรับแรงให้มีความช้าลง ยืดแขนและขา ออกไปให้เท่า ๆ กัน ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยมีความสมดุลของร่างกายที่ดีขึ้น สามารถยืนอยู่บนขาข้างเดียวได้ ซึ่งลักษณะจัดสมดุลของร่างกายนี้ เป็นพื้นฐานของความเข้าใจร่างกาย การจัดท่วงท่าและการถ่ายเทน้ำหนัก (Body Placement) (Kaewploy, 2018)

1.**7 “ท่าจั้มและบาลานซ์ (Jump and balance)”** พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะหาสมดุลของร่างกายได้ จึงทำให้ท่วงท่านั้นเกิดการเอียงและไม่ต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีวิธีการปรับแก้ด้วยวิธีการสำรวจตนเอง คือ ผู้วิจัยจะย่อขาขวาให้มากขึ้นและยกขาซ้ายให้สูงขึ้นถึงจะทรงตัวอยู่ได้และไม่เสียสมดุล หลังจากการแก้ไข พบว่า ผู้วิจัยมีความสมดุลของร่างกายที่ดีมากขึ้น จึงทำให้ท่านั้นไม่เอียง และเห็นถึงความต่อเนื่องของท่าเนื่องจากว่า การตระหนักรู้ถึงจุดศูนย์กลางของการทรงตัว ตลอดจนการถ่ายเทน้ำหนักที่เกิดความเคยชินและไม่เกิดอันตราย เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อนักเต้นทุกคน (Kaewploy, 2018)

1.8 “ท่ากระโดดเตะขากลางอากาศ” พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะโฟกัสร่างกายได้ถูกส่วน จึงทำให้มีปัญหาในเรื่องของจัดแกนลำตัวไม่คงที่ทำให้เกิดการล้มตัว และผู้วิจัยยังไม่สามารถหาแรงเหวี่ยงของขาที่จะส่งขึ้นไปบนอากาศได้ จึงส่งผลให้ท่าไปไม่สูงจนถึงจุดสูงสุดและขาดความต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีวิธีการปรับแก้ด้วยการสำรวจตนเอง พบว่า ผู้วิจัยจะต้องโฟกัสไปที่บริเวณศีรษะ และผู้วิจัยจะถ่ายน้ำหนักไปที่ขาซ้ายเพื่อที่จะได้มีแรงส่งขึ้นไปได้อย่างเต็มที่ หลังจากการที่ผู้วิจัยปรับแก้และฝึกซ้อม พบว่า ผู้วิจัยมีการจัดแกนลำตัวที่คงที่มากยิ่งขึ้น และได้กะจังหวะการใช้แรงส่งค่าขึ้นไปบนอากาศและเห็นถึงความต่อเนื่องของท่าเนื่องจากว่าการกำหนดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญในการเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (Nonlocomotory) และการตระหนักรู้ถึงแรงเหวี่ยงของร่างกายที่เหมาะและพอดีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องในทุก ๆ ท่า (Kaewploy, 2018)

1.9 “ท่าวาดแขนทั้ง 2 ข้างและศีรษะไปด้านหลัง” พบว่า ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะหาแรงเหวี่ยงของแขนที่จะวาดไปเป็นท่านี้ได้อย่างพอดี เนื่องจากว่าผู้วิจัย ส่งแรงเหวี่ยงมากจนเกินไปจึงส่งผลให้ร่างกายเสียสมดุลทำให้ท่าไปไม่ถึงจุดสูงสุด และขาดความต่อเนื่อง (V. Saeui, personal communication, March 1, 2023) ผู้วิจัยจึงแก้ไข้ด้วยวิธีการสำรวจตนเอง คือ ผู้วิจัยจะถ่ายน้ำหนักไปที่ขาขวาให้มากขึ้นเพื่อที่จะได้มีหลักในการทรงตัว และได้ปรับลมหายใจให้สัมพันธ์กับแรงเหวี่ยง พบว่า ผู้วิจัยได้ค้นพบที่พอดีทำให้ท่าไปถึงจุดสูงสุดและต่อเนื่อง โดยที่ร่างกายไม่เสียสมดุล เนื่องจากว่า การตระหนักรู้ถึงแรงเหวี่ยงของร่างกายที่มีความพอดีไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป และตระหนักรู้ถึงจุดศูนย์กลางในการทรงตัว หรือการหยุดชั่วขณะ (Suspension) ตลอดจนการถ่ายเทน้ำหนักที่เกิดความเคยชิน และไม่เกิดอันตราย (Kaewploy, 2018)

2. ปัญญาด้านดนตรี

ในการแสดงร่วมสมัยชุด “Whisper II”นี้ได้มีรูปแบบของการนับจังหวะที่ความหลากหลาย มีทั้งจังหวะนับได้และนับไม่ได้ มีการใช้เสียงเน้น และทำนอง ซึ่งจากบันทึกการฝึกปฏิบัตินั้นปรากฏว่าผู้วิจัยนั้นเกิดปัญหาในการเคลื่อนไหวทางดนตรี 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้เสียงเน้น และทำนอง ซึ่งขออธิบาย ดังนี้

2.1. เสียงเน้น (Accent) หมายถึง คำที่ใช้กันทั่วไปในการสื่อสาร เพราะว่าแต่ละคนจะมีวิธีการสื่อสารภาษาที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างที่เราพบระหว่างบุคคลในขณะที่กำลังพูดภาษาใด ๆ ก็ตาม คือสิ่งที่เราเรียกว่าสำเนียง ในขณะเดียวกัน การเต้นรำเรามักจะใช้คำนี้เพื่อนำไปใช้กับขั้นตอนหรือการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เราดำเนินการโดยเน้นไปที่จังหวะหรือการนับ เนื่องจากว่าสำเนียงเป็นแนวคิดที่กว้างขวางในดนตรี แต่สำหรับนักเต้นนั้น เราแค่ทำความเข้าใจจากมุมมองของการเต้นรำ เราสามารถนิยามได้ว่าการเคลื่อนไหวที่แสดงในลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่ดนตรี นักเต้นจึงเน้นการเคลื่อนไหวบางอย่างตามวิธีที่เราตีความจากดนตรี ซึ่งจากการฝึกซ้อม พบว่า ดนตรีในช่วงนี้เป็นดนตรีที่ไม่สามารถที่จะนับจังหวะได้ แต่จะมีเสียงหรือสัญญาณบางอย่าง ที่จะบ่งบอกว่าควรที่จะเริ่มเต้นช่วงใด จึงส่งผลให้ผู้วิจัย ยังไม่สามารถที่จะเข้าใจและจดจำเสียงหรือสัญญาณที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ท่าทางการเคลื่อนไหวนั้นไม่สัมพันธ์กับดนตรีไปช้ากว่าหรือเร็วกว่าจังหวะอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงแก้ไขโดยวิธีการฝึกฟังและจับโครงสร้างของดนตรีที่ไม่มีจังหวะเพื่อทำความเข้าใจกับดนตรีให้มากขึ้นเพราะจะได้ซึมซับและจดจำดนตรีที่กำลังจะเกิดขึ้น หลังจากการที่ผู้วิจัยปรับแก้ไขแล้วพบว่า ผู้วิจัยสามารถที่จะเข้าใจและรับรู้ถึงเสียงหรือสัญญาที่จะเกิดขึ้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีเคลื่อนไหวร่างกายที่มีสัมพันธ์กับจังหวะดนตรี

2.2 ทำนอง (Melody) หมายถึง เสียงของดนตรีที่มีความแตกต่างกันในด้านระดับเสียงและด้านความยาวของเสียง ซึ่งจะมีการดำเนินดำเนินอย่างต่อเนื่องกลายเป็นเส้นแนวนอนซึ่งทำนองเพลงแนวนอนนั้นจะปรากฏเสียงสูงและเสียงต่ำเพื่อให้บทเพลงนั้นมีอารมณ์การเคลื่อนไหวของเสียงดนตรีที่แตกต่างและน่าสนใจ (Kaewploy, 2018) ซึ่งจากการฝึกซ้อม พบว่า ดนตรีในช่วงนี้มีแต่ทำนองเพลงที่ไม่สามารถที่จะนับจังหวะได้ จึงส่งผลให้ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงทำนองเพลง และไม่สามารถที่จะจำแนกเสียงที่ได้ยินได้ทำให้ท่าท่างการเคลื่อนไหวนั้นไม่ได้ไปทางเดียวกันกับทำนองเพลง เช่น ทำนองสั้นผู้วิจัยกลับยืดท่าให้ยาวขึ้น ทำนองเพลงยาวผู้วิจัยกลับเปลี่ยนท่า ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยการที่ผู้วิจัยจะฝึกฟังและจับโครงสร้างของทำนองเพลงเพื่อทำความเข้าใจและสามารถที่จะจำแนกเสียที่ยิน ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยสามารถที่จะเข้าใจและจำแนกถึงท่วงทำนองของเพลงในช่วงนี้ได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถที่จะเคลื่อนไหวร่างกายให้ไปในทิศทางเดียวกันกับทำนองเพลงได้เป็นอย่างดี

3. ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

ผู้วิจัยตระหนักรู้ถึงปัญหาว่าสมรรถนะทางด้านร่างกายของผู้วิจัยนั้นมีข้อจำกัดบางประการที่อาจไม่เหมาะสมต่อการแสดงร่วมสมัยชุด “Whisper II” ที่ต้องมีความพร้อมในเรื่องของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความอ่อนตัวของร่างกายโดยเฉพาะกระดูกสันหลัง แต่ปัญหาของผู้วิจัยคือ ผู้วิจัยมีความอ่อนตัวของร่างกายส่วนในต่าง ๆ ที่ไม่มากเพียงพอ โดยเฉพาะในส่วนของกระดูกสันหลังซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงชุดนี้ ผู้วิจัยจึงแก้ไขปัญหาโดยการควบคุมกล้ามเนื้อหน้าท้องในการทรงตัวในท่านิ่งหรือขณะเคลื่อนไหวที่ช่วงเวลาที่สลับทิศทางอย่างรวดเร็ว และมีการวางแผนการเตรียมความพร้อมของร่างกายในการยืดเหยียดเพื่อให้ร่างกายมีความยืดหยุ่นโดยการทำแบบฝึกหัดที่มากขึ้นกว่าเดิมก่อนเวลาการฝึกซ้อมการแสดงในทุก ๆ ครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าผู้วิจัยมีข้อบกพร่องด้านการเต้นและได้ค้นพบการพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัย โดยขออภิปรายตามประเด็นของวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อบกพร่องด้านการเต้นและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะนักเต้นร่วมสมัย ผู้วิจัยอภิปรายผ่านประเด็นดังนี้

1. ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ของศาสตราจารย์โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Thiamtad, 2023; Office of the Secretariat of the Education Council, 1999) มาเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะของนักเต้นร่วมสมัย โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้เพียง 3 ด้านที่มีความสำคัญต่อการเป็นนักเต้นที่ดี (Off Centre Dance Co, 2015) ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการเราจะเป็นนักที่มีดีหรือมีคุณภาพได้นั้น การพิจารณาถึงพหุปัญญาทั้ง 3 ด้านนั้นอาจไม่มาก เนื่องจากการฝึกฝนด้านการเต้นรำนั้นเป็นการเรียนรู้แบบองค์รวม (Kaewploy P., personal communication, 30 March, 2023) ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าพหุปัญญาอีก 6 ด้านที่ไม่ได้กล่าวถึงจึงมีความจำเป็นต่อการที่จะเป็นนักเต้นที่ดีและมีคุณภาพได้เช่นเดียวกัน ได้แก่ 1) ด้านภาษา เช่น การเข้าใจศัพท์เทคนิคเพื่อแปลความหมายอันนำไปสู่แนวทางฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง 2) ด้านตรรกะคณิตศาสตร์ เช่น การเข้าใจโครงสร้างของดนตรีที่เชื่อมโยงกับการร้อยเรียงท่าเคลื่อนไหวที่เป็นเหตุเป็นผล 3) ด้านมิติสัมพันธ์ เช่น การตระหนักรู้ในการใช้พื้นที่ในการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวโต้ตอบกับผู้ชม อุปกรณ์ ฉาก เป็นต้น 4) ด้านมนุษย์สัมพันธ์ เช่นการปฏิบัติตนในฐานะนักเต้น การสื่อสารกับผู้อื่น ความรับผิดชอบและลักษณะของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 5) ด้านรู้จักธรรมชาติหัวข้อนี้อาจเกี่ยวข้องการกลับการเปลี่ยนแปลง การรับรู้ความแตกต่างของร่างกายตนเองในขณะที่เคลื่อนไหวโดยใช้ร่างกายแบบนักรำไทย การสังเกต หรือจำแนกถึงการเปลี่ยนแปลงถึงรูปร่างตนเองที่เปลี่ยนเป็นร่างกายแบบตะวันตก และ 6) ด้านการคิดใครครวญ คือการฉลาดรู้ การใฝ่ตั้งคำถาม ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไขที่สมเหตุสมผล (P. Kaewploy, personal communication, 30 March, 2023) จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าสำคัญอาจจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบริบทของผู้ที่จะนำไปใช้ว่าจะใช้ทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้พิจารณาอย่างไร

2. ผู้วิจัยได้ใช้ ทั้ง 3 แบบฝึกหัด ของ MUPA Dance Troupe ได้แก่ 1) MUPA Dance troupe Workout 2) คันนิ่งแฮมเทคนิค (Cunningham Technique) 3) เกรแฮมเทคนิค (Graham Technique) ในการอบอุ่นร่างกายและฝึกฝนร่างกายทุกครั้งก่อนที่จะฝึกซ้อมการแสดง ซึ่งทั้ง 3 แบบฝึกหัดนี้มีประโยชน์ในการฝึกฝนร่างกายของผู้วิจัย ในเรื่องของการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ช่วยทำให้ร่างกายรู้สึกตื่นตัว และช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นของร่างกาย ช่วยฝึกการควบคุมลมหายใจในขณะที่กำลังเคลื่อนไหว และยังสามารถช่วยฝึกในเรื่องของสมาธิและเพิ่มความมั่นใจในการแสดง นอกจากนี้ ทั้ง 3 แบบฝึกหัดยังสามารถนำไปใช้เพื่อฝึกฝนร่างกายในการเต้นในรูปแบบต่าง ๆ หรือแม้แต่ผู้ที่ฝึกฝนในวิชาเอกนาฏศิลป์ไทยก็สามารถเลือกใช้ทั้ง 3 แบบฝึกหัดในการอบอุ่นร่างกายตามความเหมาะสมได้

3. งานวิจัยของ Janthon (2021) “การพัฒนาศักยภาพนักเต้นการแสดงร่วมสมัยชุด “T” จากทฤษฎีพหุปัญญา” นั้นได้มีการอธิบายได้อย่างคลอบคลุมโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 9 ด้านมาเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองในด้านของการเต้น ในขณะที่ผู้วิจัยนั้นใช้แค่ 3 ด้านที่ความสำคัญต่อการเป็นนักเต้นที่ดี แม้ว่าการที่จะเป็นนักเต้นที่ดีและมีคุณภาพได้นั้นจะครอบคลุมพหุปัญญาเพียง 3 ด้านหลัก ๆ ในขณะที่ Eakwattanapun (2019) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่เรียนทางด้านนาฏศิลป์นั้นจะมีต้นทุนทางปัญญาที่ชัดเจนอยู่แล้ว 2 ด้านคือ 1) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว และ 2) ปัญญาด้านดนตรี แต่อย่างไรก็ตาม พหุปัญญาทั้ง 9 ก็มีความจำเป็นต่อการที่จะเป็นเต้นที่ดีเช่นเดียวกันขึ้นอยู่กับบริบทของผู้ที่จะนำไปใช้

4. การฝึกฝนการเต้นแบบตะวันตกมีความสำคัญและสามารถที่จะใช้ได้กับผู้ที่เรียนทางด้านนาฏศิลป์ไทยได้เช่นเดียวกันเพราะเนื่องจากว่าทั้งผู้ที่เรียนทางด้านนาฏศิลป์สากลและนาฏศิลป์ไทยนั้นก็จำเป็นที่ต้องใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะทั้งการเต้นและการรำ ซึ่งอาจจะแตกต่างกันตรงที่การใช้ร่างกายคนละรูปแบบ อย่างไรก็ตาม การอบอุ่นร่างกายในแบบการเต้นแบบตะวันตกสามารถนำไปใช้เพื่อการฝึกฝนร่างกายที่จำเป็นต้องฝึกฝนเฉพาะส่วนได้

5. สำหรับนักเต้นรำทุกคน การอบอุ่นร่างกายเป็นที่จำเป็นและสำคัญมากต่อร่างกาย เพราะว่าการอบอุ่นนั้นไม่ได้ทำให้ร่างกายเกิดความยืดหยุ่นเพียงเท่านั้นยังสามารถทำให้ร่างกายพร้อมที่นำไปใช้ อาทิ การต่อท่าเต้นหรือท่ารำหรือในเรื่องอื่น ๆ ที่ต้องการใช้ร่างกาย และการอบอุ่นนั้นยังสามารถช่วยฝึกสติและสมาธิได้ ซึ่งแน่นอนว่าการรับรู้การเปลี่ยนแปลง ความเมื่อยล้าของร่างกายที่ถูกยืดหรือถูกขยายออกไปจะทำให้เราได้โฟกัสไปที่ร่างกายส่วนนั้น

6. ผู้วิจัยได้ค้นพบสิ่งที่นักเต้นรำในยุคปัจจุบันควรที่จะต้องมีตามทฤษฎีพหุปัญญา ทั้ง 3 ด้าน รายละเอียดตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 สิ่งที่นักเต้นรำในยุคปัจจุบันควรที่จะต้องมีตามทฤษฎีพหุปัญญา

ทฤษฎีพหุปัญญา	สิ่งที่นักเต้นรำควรมี
1.ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	- นักเต้นรำจะต้องเข้าใจถึงแก่นของการเต้นรำของแต่รูปแบบ - นักเต้นจะต้องควบคุมลมหายใจของตนให้ได้ - การยืดเหยียดร่างกาย (Stretching) หรือการอบอุ่นร่างกาย
2.ด้านดนตรี	- นักเต้นรำมีความสามารถที่จะรู้จักดนตรีที่มีความหลากหลาย
3.ด้านการเข้าใจตนเอง	- นักเต้นจะต้องเข้าใจถึงร่างกายและศักยภาพของตนเอง - นักเต้นรำจะต้องเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกที่อยู่ข้างในตามบริบทของการแสดงนั้นๆ - นักเต้นรำจะต้องเข้าใจถึงศัพท์และเทคนิคต่าง ๆ ของการเต้นรำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ทฤษฎีพหุปัญญาไม่ได้ถูกจำกัดในกลุ่มของนักเต้นเพียงเท่านั้น ทฤษฎีพหุปัญญาสามารถนำไปใช้วัด หรือวิเคราะห์ในบริบทอื่นได้ เช่น เรื่องของการทำงาน ทักษะงานฝีมือทักษะกีฬา หรือทักษะอื่น ๆ เป็นต้น

1.2 การใช้องค์ประกอบของการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นเกณฑ์มาตราฐานที่มีความเหมาะสมสำหรับการวัดทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างละเอียด เพื่อที่จะสามารถเข้าใจจุดข้อพกพร่องได้ง่ายและสามารถแก้ไขได้ตรงจุดในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้วิธีการปฏิบัตินำวิจัย (Practice- led Research) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในบริบทที่เกิดขึ้นจริงที่ไม่อาจสามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป หากผู้วิจัยสามารถสร้างเครื่องมือที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณควบคู่กันได้ ผลการศึกษาที่แตกต่างจะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ได้สมบูรณ์ขึ้น

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพตนเองด้านการเต้นในฐานะนักเต้นร่วมสมัยตามทฤษฎีพหุปัญญา กรณีศึกษา: การแสดงชุด “Whisper II” ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้วิธีการปฏิบัตินำวิจัย (Practice-led Research) ผู้วิจัยค้นพบปรากฏการณ์ หรือองค์ความรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริงในฐานะนักเต้นหรือนักแสดง เป็นแนวทางหนึ่งในการสำรวจตนเองเพื่อหาค้นหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้กรอบทฤษฎีพหุปัญญาเพื่อวิเคราะห์ แจกแจงให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหางผ่านแง่มุมต่าง ๆ ผ่านกรณีศึกษาการแสดงชุด “Whisper II” ที่เป็นต้นแบบ นอกจากนี้วิจัยนี้ยังเน้นย้ำว่าแนวทางการฝึกฝนด้านการเต้นรำนั้นควรเป็นการฝึกฝนแบบองค์รวม อันเป็นการเรียนรู้เพื่อต่อยอดจากทักษะเดิม ส่งเสริมศักยภาพเพื่อนำไปใช้แข่งขันกับผู้อื่นในการประกอบอาชีพ

References

Eakwattanapun, J. (2019). Taking lessons “Theppranom”, the master theory of Pichet Klunchun as a theaching method. In Dumrung, P. (Ed.) *Phenomenal in Performing Arts*. (pp.127-132), Nonthaburi: Parp-Pim Ltd. (in Thai)

Gonzale, J. (2015). Dance education: A Pedagogy for Empowerment. *Music and Performing Arts Journals, 1*(2), 57-80. Retrieved from https://so06.tci-thaijo.org/index.php/Mupabuujournal/article/view/243778/165392

Janthon, T. (2021). *The development of the Dance Skill of Dancer in the Contemporary Performance “T” follows the Multiple Intelligences Theory*. (Bachelor of Performing Arts Thesis Burapha University). Chonburi: Burapha University. (in Thai)

Kaewploy, P. (2018). *Dance Composition*. Teaching Publication. Faculty of Music and Performing Arts, Burapha University. (in Thai)

Kershaw, B. (2018). Practice as Research through Performance. In Smith, H & Roger, T. (Ed.), Practice-led-Research, Research -led- Practice in the Creative Arts. (pp.104-125) Edinburgh: Edinburgh University Press. Retrieved from https://bpb-us-w2.wpmucdn.com/blog.nus.edu.sg/dist/d/3920/files/2018/02/Practice-as-Research-Through-Performance-2m4yehb.pdf

Media Learning of Public Administration. (2015, 9 September). *Theory of Self-Development*. Blogger. https://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_95.html (in Thai)

Off Centre Dance Co. (2015, August 17). 5 traits that make a great dancer. Off Centre Dance Co. https://offcentredanceco.com.au/blog/5-traits-that-make-a-great-dancer

Office of the Secretariat of the Education Council. (1999). Integrated learning management towards multiple intelligences, pp.4-7. The Agricultural Co-Operative Federation Of Thailand, LTD. (ACFT). Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuebook/h234917v8.pdf. (in Thai)

Thiamtad, U. (2023). Multiple intelligences. Educational and Psychological Test Bureau Srinakarinwirote University. *Journal of Educational Measurement, 30*(87), 8-19, Retrieved from https://opac01.rbru.ac.th/multim/journal/00972.pdf (in Thai)

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e1005

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์

Development of Learning Achievement in Mathematics for Marine Engineering Using Scientific Calculators

Received: September 2, 2024 **Revised:** October 1, 2024 **Accepted:** October 9, 2024

สุพัตรา ชะมะบูรณ์[1*] และจตุพล จตุรภัทร[2]
Supatra Shamaboon[1*] and Jatuphol Jaturapat[2]

[1, 2] ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี กรมเจ้าท่า 120 ซ.เทศบาล 6 ต.บางด้วน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270
[1, 2] Merchant Marine Training Centre, Marine Department, 120 Soi Thetsaban 6, Bang Duan, Mueang, Samut Prakan, 10270

*Corresponding Author, E-mail: s_shamab@mmtc.ac.th

บทคัดย่อ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ที่ลงทะเบียนตามแผนการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ภาคการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 48 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รายละเอียดของรายวิชา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล การหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน และแบบประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน ดำเนินการสอนและสาธิตการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาโจทย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบซี ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 75.64 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

คำสำคัญ : คณิตศาสตร์ วิศวกรรม เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

Development of learning achievement in mathematics for marine engineering using scientific calculators. It is Quasi–experimental research. The purposes of this research were to compare the learning achievement after using scientific calculators in the learning management with the 70% criterion and assess satisfaction. The samples consisted of 48 cadets enrolled in Mathematics for Marine Engineering 2 in the first semester of 2024 by use purposive sampling. The research instruments were course specification, an achievement test consists of Power Series, Approximate Integration and Newton-Raphson Method and satisfaction assessment. Researchers prepare the use of scientific calculators for the learners, conducted teaching, and demonstrated the use of scientific calculators in solving problems. The data were analyzed using mean, standard deviation, and Z-test. The research found that the score average learning achievement after learning management using scientific calculators calculated as 75.64 percent was significantly higher than 70 percent at 0.05 significant level, and overall satisfaction was at the highest level. Therefore, scientific calculators help improve learning achievement and make learners feel satisfied with learning mathematics.

Keywords : Mathematics, Engineering, Scientific Calculators and Learning Achievement

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นมุมมองใหม่ ๆ และสามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ คณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาไม่ได้เป็นเพียงศาสตร์เชิงตรรกะและตัวเลขเท่านั้น หากผู้สอนสอนโดยวิธีบรรยายตามตำราเรียนเพียงอย่างเดียวจะไม่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนบางคน เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เห็นภาพแนวคิดทางคณิตศาสตร์น่าเบื่อ และไม่มีการโต้ตอบ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีศักยภาพ จึงต้องมีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคำนวณ เพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยผู้สอนต้องพยายามถามคำถามให้ผู้เรียนคิดและผู้สอนต้องเข้าใจหลักการสอนคณิตศาสตร์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดทางคณิตศาสตร์ (Sarakhan, 2021)

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการคำนวณในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะหัวข้อเรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน เมื่อผู้วิจัยอธิบายเนื้อหาและให้ลงมือทำผู้เรียนบางคนประสบปัญหาในการใช้ฟังก์ชันหลักบางอย่างของเครื่องคิดเลขจึงไม่สนใจเรียน หรือหากมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดผู้เรียนบางคนจะไม่สามารถทำได้จะคอยดูคำตอบจากเพื่อน บางคนได้แต่นั่งเฉย ๆ และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จึงเป็นปัญหาสำหรับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และจากการทดสอบเก็บคะแนนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 พบว่าผู้เรียนทั้งหมด 54 คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 20.37 และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 79.63 เนื่องจากขาดความเข้าใจในเนื้อหาและมองไม่เห็นภาพแนวคิดทางคณิตศาสตร์ จึงส่งผลต่อการคำนวณในการแก้ปัญหา อาจเกิดจากการที่ผู้เรียนขาดความสามารถในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการคำนวณค่าทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการบันทึกค่าได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความยุ่งยากในการคำนวณเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ดังที่ Abdul Rahman et al. (2022) กล่าวว่า การไม่รู้วิธีใช้เครื่องคิดเลขทางวิทยาศาสตร์อย่างคล่องแคล่วเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ส่งผลให้เรียนไม่ทัน นอกจากนี้ Dagan et al. (2020) กล่าวว่า การใช้เครื่องคิดเลขอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้วิชาแคลคูลัสสำหรับผู้เรียนที่เรียนวิศวกรรมศาสตร์นั้นไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงผลการสอบเท่านั้น แต่ยังช่วยปรับปรุงความเข้าใจในแนวคิดแคลคูลัสด้วย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือช่วยในการคำนวณ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพราะในการเรียนที่มีความเฉพาะทางไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะต้องใช้งานอุปกรณ์เฉพาะทางต่าง ๆ เช่น เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ซึ่งเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์นี้จะช่วยให้ผู้เรียนใช้เวลาน้อยลงในการคำนวณ ทำให้งานง่ายขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกเชิงตัวเลขได้ดีขึ้น มีเวลามากขึ้นในการทำความเข้าใจแนวคิดทางคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนกำหนดวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา (Marasigan, 2018) และเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้และช่วยในการสร้างบรรยากาศในการเรียน โดยเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องคิดเลขดิจิทัลที่เต็มไปด้วยฟังก์ชันมากมายให้ผู้เรียนสามารถใช้งานฟังก์ชันตรีโกณมิติ ลอการิทึมธรรมชาติ เลขยกกำลัง และสถิติ เป็นต้น การพยายามเรียนรู้การใช้งานของปุ่มบนเครื่องคิดเลขด้วยตนเองเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการเริ่มคุ้นเคยกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนได้ (Vardy, 2024) โดยกิจกรรมที่เลือกในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหา กิจกรรมยังใช้ได้กับผู้เรียนจำนวนมากและการได้รับทักษะต่าง ๆ ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสโต้ตอบกับเครื่องคิดเลขและเพื่อนได้อย่างอิสระผ่านคำถามหรือแบบฝึกหัดที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ การเรียนรู้ร่วมกันช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งผู้เรียนสามารถแบ่งปันความรู้และความเชี่ยวชาญกับเพื่อน ๆ ได้ ผู้เรียนสามารถอธิบายแนวคิด สาธิตเทคนิคการแก้ปัญหา และทำงานร่วมกันได้โดยใช้เครื่องคิดเลขเป็นเครื่องมือ (Sharma, 2024)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยในการคำนวณ ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าการนำเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ของนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวีจะช่วยพัฒนาทักษะการคำนวณทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้เร็วขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนดียิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้รวมทั้งหลักในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนทางวิศวกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือหลังเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์กับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

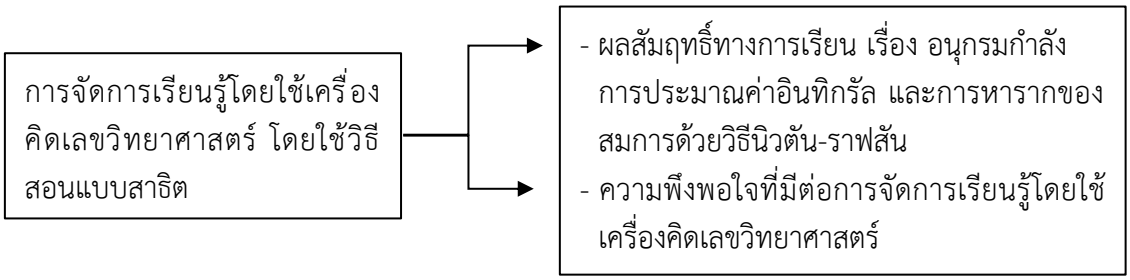

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลเรือ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และ 2567 จำนวนทั้งหมด 102 คน ที่ลงทะเบียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ซึ่งเป็นรายวิชาที่เปิดเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 เท่านั้น ตามแผนการเรียนของหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลเรือ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 48 คน ที่ลงทะเบียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 โดยเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรการวิจัย

1. **ตัวแปรอิสระ** การใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอน
2. **ตัวแปรตาม**

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน

2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์

เนื้อหาการวิจัย รายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่อง อนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน

ระยะเวลา ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการทดลองทั้งหมด 12 คาบ คาบละ 60 นาที ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567

เครื่องมือที่ใช้

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** รายละเอียดของรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 (มคอ.3) หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล การหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน ที่ใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้
2. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล การหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาของวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 เพื่อนำมาใช้ในการสร้าง มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล การหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน

1.2 ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ จากเอกสารและงานวิจัย

1.3 สร้าง มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา เรื่อง อนุกรมกำลัง จำนวน 4 คาบ การประมาณค่าอินทิกรัล จำนวน 4 คาบ และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน จำนวน 4 คาบ รวมทั้งหมด 12 คาบ โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ แล้วจัดส่งตามกระบวนการของ ISO 9001:2015 ที่ผ่านการพิจารณาจากหัวหน้ากลุ่มวิชาการทั่วไป ผลการพิจารณา พบว่า มคอ.3 ผ่านการพิจารณาและสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง ประกอบด้วยการกระจายโดยใช้ Maclaurin's series จำนวน 1 ข้อ 10 คะแนน และการประยุกต์ใช้อนุกรมกำลัง จำนวน 1 ข้อ 6 คะแนน เรื่องการประมาณค่าอินทิกรัลโดยใช้ Trapezoidal rule, Simpson's rule 1/3 และ Simpson's rule 3/8 จำนวน 1 ข้อ 20 คะแนน และเรื่องการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน จำนวน 1 ข้อ 14 คะแนน เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวนทั้งหมด 4 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา และเนื้อหาที่ระบุใน มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 ที่กำหนดไว้

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล การหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน การตั้งคำถามผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Bloom's Taxonomy Revised (Andreev, 2024) ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกได้แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ มีค่าความยากระหว่าง 0.49 - 0.62 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.58 - 0.88 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาคเท่ากับ 0.77 แล้วนำแบบทดสอบไปใช้จริง

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 6 ข้อ และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิต เวลาในการดำเนินการทดลองทั้งหมด 12 คาบ คาบละ 60 นาที มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน

1.1 ผู้วิจัยแจ้งผู้เรียนให้จัดเตรียมเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ หากผู้เรียนไม่มีเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ตมาใช้งานได้

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเตรียมความพร้อมการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์โดยสาธิตวิธีใช้งานในห้องเรียน และจัดทำเป็นวิดีโอเก็บไว้ใน YouTube แล้วส่งลิงค์ให้กับผู้เรียนได้ทบทวนเกี่ยวกับเมนูพื้นฐานที่จำเป็นในการใช้งาน เช่น ปุ่ม FIX ใช้สำหรับกำหนดจำนวนของตำแหน่งทศนิยมของผลลัพธ์ ปุ่ม Deg Rad ปรับใช้ตามค่าตัวแปรของโจทย์ และปุ่ม STO สำหรับการป้อนชื่อตัวแปรในการกำหนดค่าตัวแปร เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและเกิดความคุ้นเคยกับเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ดังภาพ 2

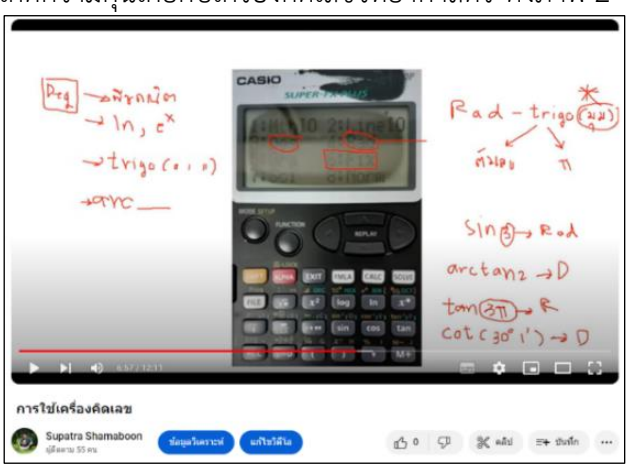

ภาพ 2 วิธีการใช้งานปุ่ม FIX, ปุ่ม Deg Rad และปุ่ม STO

2. ขั้นการสาธิต

ผู้วิจัยดำเนินการสอนเรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน ในการสอนแต่ละเรื่องผู้วิจัยจะยกตัวอย่างประกอบโดยผู้วิจัยทำการสาธิตการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาโจทย์ด้วยตนเอง ในขั้นแรกผู้วิจัยจะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสังเกตการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาก่อน แล้วทำตามที่ผู้วิจัยสาธิต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนลงมือทำต่อด้วยตนเองจนได้คำตอบ ซึ่งในขณะที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหานั้นผู้วิจัยจะใช้คำถามเพื่อกระตุ้นและตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาและการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน แล้วผู้วิจัยค่อยเฉลยคำตอบในตอนท้ายเพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

3.1 โดยท้ายเนื้อหาแต่ละเรื่องผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดเพื่อเพิ่มทักษะในการคำนวณ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สนับสนุนและให้คำแนะนำ และผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ได หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนทำ หากมีข้อผิดพลาดจะชี้แนะผู้เรียนให้ทำการแก้ไขให้ถูกต้อง ดังภาพ 3

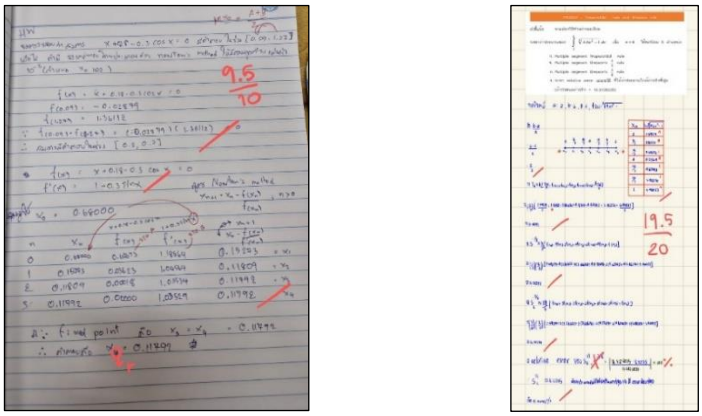

ภาพ 3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียน

3.2 เมื่อครบ 12 คาบ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้เวลา 2 ชั่วโมง ดังภาพ 4 และตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ โดยทำแบบสอบถามผ่าน Google Form

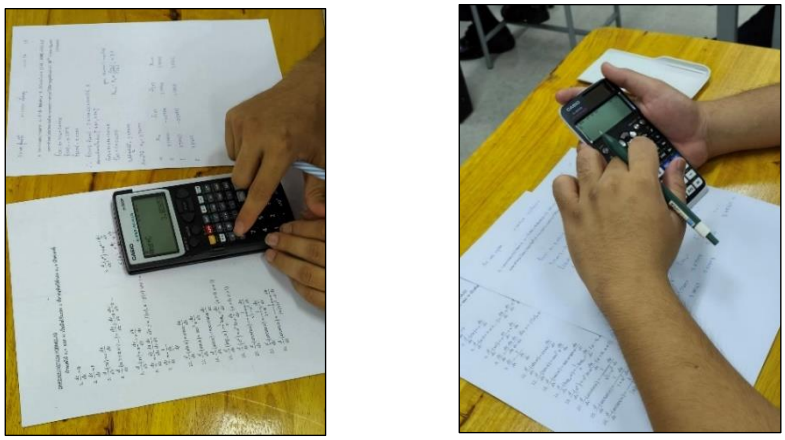

ภาพ 4 ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบซี

2. ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Srisa-ard, 2017) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
1.00 – 1.50	น้อยที่สุด
1.51 – 2.50	น้อย
2.51 – 3.50	ปานกลาง
3.51 – 4.50	มาก
4.51 – 5.00	มากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S	Z-test	Sig
48	50	37.82	9.60	2.035*	.021

* $p < .05$

จากตาราง 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 75.64 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ70 ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์

รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
การใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์			
1 ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน	4.63	0.78	มากที่สุด
2 ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในการเรียนคณิตศาสตร์	4.54	0.79	มากที่สุด
3 ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความมั่นใจในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	4.50	0.84	มาก

	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S	แปลผล
4	ช่วยให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบ และช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีความมั่นใจตั้งแต่เริ่มแรก	4.60	0.57	มากที่สุด
5	ช่วยให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับผู้สอนและเพื่อน ๆ ได้	4.48	0.76	มาก
6	ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิม	4.65	0.69	มากที่สุด
	รวม	**4.57**	**0.62**	**มากที่สุด**

จากตาราง 2 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $(\bar{x} = 4.57,\ S = 0.62)$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด $(\bar{x} = 4.65,\ S = 0.69)$ รองลงมาคือการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน $(\bar{x} = 4.63,\ S = 0.78)$ และต่ำสุดคือการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับผู้สอนและเพื่อน ๆ ได้ $(\bar{x} = 4.48,\ S = 0.76)$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 เรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นอุปกรณ์ที่สามารถหามาใช้งานได้ง่าย ทั้งจากตัวเครื่องจริงหรือดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ตมาใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการเรียนรู้ได้ อีกทั้งการที่ผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้งานของปุ่มบนเครื่องคิดเลขผ่านการสาธิตของผู้วิจัยในห้องเรียน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองผ่าน YouTube ที่ผู้วิจัยทำเป็นวิดีโอแล้วส่งลิงค์ให้กับผู้เรียนไว้ทบทวนนั้น ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้งานฟังก์ชันต่าง ๆ ที่จำเป็นได้อย่างถูกต้องและใช้งานได้จริง ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยยกตัวอย่างโจทย์แล้วทำการสาธิตการแก้ปัญหาโจทย์โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจในการสังเกตวิธีใช้งานเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์แล้วทำตามที่ผู้วิจัยสาธิต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนลงมือทำต่อด้วยตนเอง ในระหว่างที่ผู้เรียนกำลังแก้ปัญหาผู้วิจัยจะใช้คำถามเพื่อกระตุ้นและตรวจสอบความเข้าใจในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน แล้วเฉลยคำตอบในตอนท้ายให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความถูกต้อง นอกจากนี้เนื้อหาที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องอนุกรมกำลัง การประมาณค่าอินทิกรัล และการหารากของสมการด้วยวิธีนิวตัน-ราฟสัน ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สามารถใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยในการคำนวณเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ อีกทั้งผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดท้ายคาบ เพื่อเพิ่มทักษะและความชำนาญในการคำนวณโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ทำให้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์นั้นใช้เวลาน้อยลง และผู้เรียนยังสามารถคำนวณได้ง่ายขึ้นด้วย เพราะผู้เรียนเกิดความชำนาญในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้คอยช่วยเหลือและชี้แนะให้กับผู้เรียนขณะทำแบบฝึกหัด ส่วนผู้เรียนเองสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยกำหนด สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ Ayamath et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของการใช้เครื่องคิดเลขต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน พบว่าการใช้เครื่องคิดเลขส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต้องเข้าใจข้อเท็จจริง เข้าใจอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่จำเป็นในการวิเคราะห์ปัญหา การใช้เครื่องคิดเลขในสถานการณ์นี้ช่วยหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดในการคำนวณได้ รวมถึงงานวิจัยของ Jeremiah (2020) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมปลายในยัมโฟ แองกลิกัน พบว่าค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ การนำเครื่องคิดเลขมาใช้ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนดีขึ้นกว่าการเรียนคณิตศาสตร์ที่ไม่มีเครื่องคิดเลข เครื่องคิดเลขมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงทักษะการคำนวณของผู้เรียน เครื่องคิดเลขไม่ได้ขัดขวางความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการใช้เหตุผลและทักษะการคำนวณของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนที่เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาระดับสูงเหล่านี้จึงคาดว่าจะต้องคิดและใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ ในทำนองเดียวกับ Radzuan et al. (2021) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในวิชาคณิตศาสตร์ของผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกาจัง รัฐเซอลาโงร์ พบว่าการสอนที่มีประสิทธิผลรวมถึงการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ได้ เนื่องจากเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้โดยมีข้อผิดพลาดในการคำนวณน้อยที่สุด และมีเวลามากขึ้นในการทำความเข้าใจแนวคิดทางคณิตศาสตร์

2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์สำหรับวิศวกรรมเครื่องกลเรือ 2 โดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการคำนวณนั้น ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้นกว่าเดิม อาจเป็นเพราะผู้วิจัยเลือกเนื้อหาที่สอนได้เหมาะสมกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ง่ายขึ้น ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียนเมื่อถึงเวลาเรียนผู้เรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา ขณะที่ผู้วิจัยอธิบายหลักการในการแก้ปัญหาโจทย์ผู้เรียนจะตั้งใจฟัง และร่วมกันตอบคำถามที่ผู้วิจัยถาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน และผู้เรียนเองก็ได้ทบทวนความรู้ด้วย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบและช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาในการเรียนรู้มีความมั่นใจตั้งแต่เริ่มแรกสังเกตได้จากที่เมื่อถึงเวลาทำแบบฝึกหัดท้ายคาบผู้เรียนจะให้ความร่วมมือในการทำแบบฝึกหัด และยังสามารถช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ติดขัดในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ส่วนผู้เรียนที่ไม่ถนัดในการคำนวณเมื่อมีเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ช่วยในการคำนวณทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะถามเพื่อน ๆ และสามารถทำแบบฝึกหัดส่งได้ทันเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Beros et al. (2024) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เครื่องคิดเลขและความสัมพันธ์กับการรับรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของตน พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ชอบและการใช้เครื่องคิดเลขระหว่างทำกิจกรรมคณิตศาสตร์นั้นมีประโยชน์ เนื่องจากใช้งานง่ายและสะดวกในการใช้ค้นหาปัญหาทางคณิตศาสตร์ เครื่องคิดเลขช่วยในการเรียนรู้และแสดงทักษะทางคณิตศาสตร์ใหม่ ๆ นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในทักษะทางคณิตศาสตร์พื้นฐานที่ตนรับรู้ ในทำนองเดียวกับ Dagan et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่องการปรับปรุงการเรียนรู้แคลคูลัสโดยใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ พบว่าการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบช่วยเพิ่มแรงจูงใจทางปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ผู้เรียนมักแสดงความประหลาดใจและความชื่นชมเมื่อค้นพบความสามารถที่ไม่คาดคิดของเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ แสดงว่าเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์สามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและความสนใจในแนวคิดทางคณิตศาสตร์และวิศวกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในการใช้งานเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับฟังก์ชันที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการเรียน เพื่อช่วยลดเวลาในการคำนวณที่ซับซ้อนทางคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ไม่มีเครื่องคิดเลขใช้งานสามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์บนสมาร์ตโฟน แท็บเล็ตมาใช้งานได้ โดยไม่จำเป็นต้องจัดซื้อเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์เครื่องใหม่

1.2 ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการช่วยคำนวณเพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้เร็วขึ้น

1.3 ควรมีการจัดอบรมการใช้งานเครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ให้กับผู้สอน หรือศึกษาด้วยตนเองผ่าน YouTube เพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เครื่องคิดเลขให้กับผู้สอนเอง ทำให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ร่วมกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการจัดการเรียนรู้แนวคิดอื่น ๆ ร่วมกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การเรียนคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานในการเรียนวิศวกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการคำนวณที่เฉพาะทาง ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้และความชำนาญในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ เพื่อความสะดวกในการแก้ไขปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อน ผู้วิจัยควรเตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์และทำการสาธิตการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาโจทย์ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสังเกตแล้วลงมือทำ ผู้วิจัยควรใช้คำถามเพื่อกระตุ้นและตรวจสอบความเข้าใจในการใช้เครื่องคิดเลขวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาโจทย์ของผู้เรียน

References

Abdul Rahman, M. S., Abu Mansor, S. N. & Saad, S. M. (2022). Scientific Calculator Proficiency and Competency Among Secondary School Students in Mathematics Education. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development, 11*(2), 681- 689. Retrieved from https://ijarped.com/index.php/journal/article/view/1825

Andreev, I. (2024, January 11). *Bloom's Taxonomy*. Valamis. https://www.valamis.com/hub/blooms-taxonomy

Ayamath, R., Awuitor, G. K. & Puotier, Z. (2020). The role of Calculator use in Mathematics Problem-Solving Abilities of Pupils at the Junior High School in Ghana. *IOSR Journal of Mathematics, 16*(5), 28-35. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/374545304

Beros, J., Bono, K. A. B., Chavez, M. C. A. D., Labrador, L. J., Jesus, R. B. D., Datiles, M. R. P. & Tus, J. (2024). Calculator Usage and its Relationship on Student's Perception of their Fundamental Mathematical Skills. *Psychology and Education, 18*(3), 247-254. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/379754773

Dagan, M., Satianov, P. & Teicher, M. (2020). Improving Calculus Learning Using a Scientific Calculator. *Open Education Studies, 2*(1), 220-227. https://doi.org/10.1515/edu-2020-0125

Jeremiah, A. M. (2020). Effect of Use of Scientific Calculators on Yamfo Anglican Senior High School Students' Mathematical Achievement. *International Journal of Engineering and Applied Sciences, 7*(10), 5-15. https://doi.org/10.31873/IJEAS.7.10.11

Marasigan, N. V. (2018). Examining Calculator Use in the Mathematics Classroom. *International Journal of Recent Innovations in Academic Research, 2*(8), 165-170. Retrieved from https://www.ijriar.com/docs/2018/2018-dec/IJRIAR-15.pdf

Radzuan, F. S., Kamarudin, N., Md Khambari, M. N., & Mohamad Arsad, N. (2021). Impact of scientific calculators in mathematics among low- achieving students in a secondary school in Kajang, Selangor. Pertanika *Journal of Science & Technology, 29*(S1). 199-214. https://doi.org/10.47836/pjssh.29.s1.11

Sarakhan, N. (2021). How to Teach the Students to Arise Mathematical Skills and Processes?. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 6*(4), 202–218. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/247700 (in Thai)

Sharma, D. (2024, May 10). *Making Math Fun: Creative Ways to Use Your Casio Scientific Calculator for Learning*. Linkedin. https://www.linkedin.com/pulse/making-math-fun-creative-ways-use-your-casio-learning-divya-sharma-gtxtc

Srisa-ard, B. (2017). *Basic Research.* (10th ed.). Bangkok: Suweeriyasan. (in Thai)

Vardy, O. (2024, January 9). *How to Use Scientific Calculator*. Meta-Calculator Blog. https://www.meta-calculator.com/blog/how-to-use-scientific-calculator/

Education Journal of Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Vol. 3 No. 2, Article ID: e0976

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน

The Study of Academic Achievement in Research and Innovation Development for Student Development of 3Rd-Year Students, Faculty of Education Thaksin University Using a Research-Based Teaching Model

Received: August 19, 2024 **Revised:** September 30, 2024 **Accepted:** October 18, 2024

กิตติรัตน์ เกษตรสุนทร
Kittirat Kasatsuntorn

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
Faculty of Education Thaksin University

Corresponding Author, E-mail : Kittirat@Tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน และ2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t – test Dependent Samples ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ หลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐานสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05

2. นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.01, S.D. = 0.80)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการสอน และวิจัยเป็นฐาน

Abstract

The Study of Academic Achievement in Research and Innovation Development for Student Development of 3Rd-Year Students, Faculty of Education Thaksin University Using a Research-Based Teaching Model. The objectives are as follows: 1) to compare academic achievement in research and innovation development for student development of 3rd-year students, Faculty of Education Thaksin University Before and after using the research-based teaching model and 2) to study the satisfaction of third-year students in the Faculty of Education. Thaksin University has a research-based teaching model The sample group is 3rd year students, 2nd semester, academic year 2023, Faculty of Education. Thaksin University, totaling 30 people, was obtained from Simple Random Sampling. The tool used is a learning management plan. Achievement test and satisfaction questionnaire Statistics used in the analysis include mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test Dependent Samples. The research results found that

1. Academic achievement in research and innovation development for student development of 3rd-year students, Faculty of Education Thaksin University After using the research-based teaching and learning model, it was higher than before using the research-based teaching and learning model. Statistically significant at the .05 level.

2. Third-year students, Faculty of Education Thaksin University who are satisfied with the use of research-based teaching methods Overall, it is at a high level. with an average level ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.80)

Keywords : Learning Achievement, The Instruction Model and Research-based Teaching

บทนำ

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและแน่นอนผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ครู (Chomphukam, 2002) โดยแท้จริงแล้ว ผู้เป็นครูต่างก็ทราบดีถึงภาระหน้าที่นี้ แต่ด้วยระบบของการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ไม่ได้ทำให้ครูมีการประเมินการทำงานของตนเองเท่าที่ควร การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของประเทศอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างจริงจัง (Ministry of Education, 2020)

สาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังมีการกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็ยิ่งทำให้เห็นว่า แนวการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน

อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการปฏิบัติจริงของครู มิใช่การแยกส่วนจากการสอนดังเช่นที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติกันในช่วงเวลาที่ผ่านมา (Ministry of Education, 2020)

จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนในราชวิชายังไม่ได้ให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครูบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยที่ไม่ถูกต้อง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำลง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ผู้สอนกำหนดไว้ใน มคอ.3 ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของ Srikham et al. (2018); Sananuamengthaisong, (2019); Lampa (2017); Promvimanrat (2008) ทั้ง 4 เรื่องได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการเรียนการสอนในราวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มีหลายประการ ได้แก่ 1) ความกลัวเกี่ยวกับเทคนิคการทำวิจัย 2) ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเชื่อวางานวิจัยไม่ใช่อยู่ในขอบเขตของการฝึกที่จะปฏิบัติได้ 3) ข่อจำกัดด้านเวลาในการทำวิจัยในห้องเรียนที่จะทำวิจัย 4) มีความกังวลในหัวขอวิจัยที่อาจกระทบความรูสึกของพอแม่ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข่อง เป็นต้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวจะส่งผลต่อการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง ผู้เรียนอาจจะคิดว่าวิจัยเป็นอะไรที่ยากเกินไปสำหรับผู้เรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ Ratchawat, (2015); Chaloeikai (2022); Lincharoen (2016); Sunsee (2017) และเทียบเคียงวิธีการสอนต่าง ๆ จนพบวิธีการสอนที่เหมาะกับผู้เรียน คือ การเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Clark, 1997) เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ทฤษฎีและเชื่อมโยงแนวคิดความรู้ทางการศึกษาไปสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ เนื่องจากการใช้สถานการณ์กรณีศึกษาเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และสามารถตัดสินใจบนหลักการเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จากรูปแบบดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นตามการออบแบบกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยการใช้การเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการเรียนจากการทำวิจัย และส่งผลให้สัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามลำดับจากการใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับอีกบทบาทหนึ่งในคณะศึกษาศาสตร์ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครู โดยได้นำศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการให้การแนะนำการปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ การถ่ายทอดความรู้ในระดับหลักสูตรของคณะ เช่น การออกแบบเป้าหมายของหลักสูตรการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลตามมาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรของคณะได้มีคุณภาพตามเกณฑ์การรับรองหลักสูตร

จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน จึงสนใจนำแนวคิดการใช้วิจัยเป็นฐานเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐานมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการทำวิจัยให้ผู้เรียน เนื่องจากรูปแบบการสอนดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างงานวิจัยของตนเอง จึงส่งผลให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงกระบวนของการวิจัยมากขึ้น จากการจัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบดังกล่าวทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในรายวิชาสูงขึ้นและช่วยให้การจัดการเรียนการสอนไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน (Clark, 1997) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพต่อไปนี้

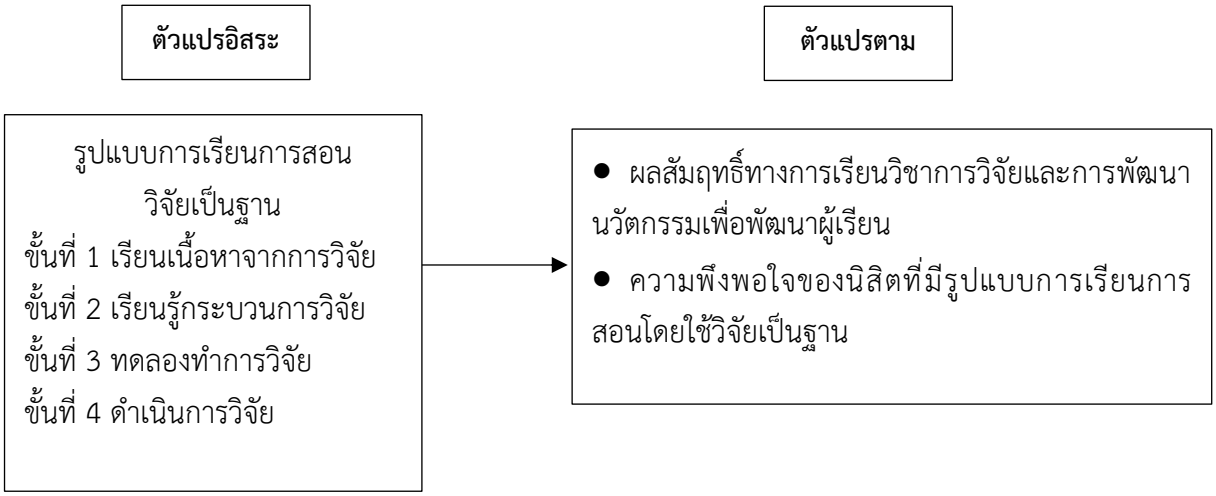

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนวิธีการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนในวิชาชีพครูบังคับในรายวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน จำนวน 6 กลุ่ม รวมทั้งหมด 146 คน

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ลงทะเบียนในวิชาชีพครูบังคับในรายวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย Simple Random Sampling โดยใช้กลุ่มเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม มีจำนวนนิสิตทั้งหมด 30 คน

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองเป็นแบบ One Group Pretest – Posttest Design (Thaweerat, 1995) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองเป็นแบบ One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T_1	X	T_2

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

4. การสร้างเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการวิจัยเป็นฐาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักของการใช้วิจัยเป็นฐาน โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบที่ 1) ใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน แบบที่ 2) ใช้ผลการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน 2) สร้างแผนการจัดเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับจัดการเรียนการสอน 3) นำแผนการจัดเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน สำหรับจัดการเรียนการสอน ที่ได้พัฒนานำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา 4) นำเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 5) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตามแบบประเมินเพื่อพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล แล้วนำไปวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละด้านมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง 6) นำแผนการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ มีขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่ ขั้นที่ 1 เรียนเนื้อหาจากการวิจัย : ผู้สอนนำผลวิจัยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหา/ฝึกวิเคราะห์ ขั้นที่ 2 เรียนรู้กระบวนการวิจัย : ผู้สอนนำงานวิจัยให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการ/ฝึกพัฒนา ขั้นที่ 3 ทดลองทำการวิจัย : ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนทดลองทำวิจัย/ฝึกปฏิบัติ และขั้นที่ 4 ดำเนินการวิจัย : ผู้สอนให้คำปรึกษาการทำวิจัยของผู้เรียน/ผู้เรียนทำวิจัยเอง เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และเตรียมนำไปใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

4.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อกำหนดเครื่องมือในการวิจัย 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสร้างให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดทางการเรียน จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ 3) นำแบบทดสอบผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 4) นำแบบทดสอบไปใช้ทดลองกับตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 30 คน โดยมีค่าความยากตั้งแต่ 0.28 - 0.74 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.36 - 0.89 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79 และ5) จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 1 ฉบับ มีจำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ ได้แก่ ด้านกระบวนการและขั้นตอนการสอน ด้านความรู้ความชำนาญการสอนและให้บริการเรียนรู้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณภาพและเนื้อหาการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อกำหนดเครื่องมือในการวิจัย 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม และสร้างให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ 3) นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของค่า IOC พบว่า ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ 4) นำแบบสอบถามไปใช้ทดลองกับตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 จากนั้นจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ฯ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ มาเก็บข้อมูลก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามความพึงพอใจฯ จำนวน 1 ฉบับ 5 ด้าน ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 30 คน ระยะเวลา 4 เดือน จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (Saiyot and Saiyot, 1993) ความยาก อำนาจจำแนก (Kanchanawasi, 2001) ความเชื่อมั่น KR – 20 (Mehrens and Lehmann, 1984) และสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) (Saiyot and Saiyot, 1993)

6.2 สถิติพื้นฐานและสถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-at, 1992) และ t – test (dependent Sample t test) (Saiyot and Saiyot, 1993)

ผลการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน พบว่า จากการทดสอบความรู้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน นิสิตมีคะแนนค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 24.90, S.D. = 2.39) และคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 28.83, S.D. = 2.42) โดยคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน (r = 0.603) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง โดยใช้สถิติทดสอบพบว่าค่า t = 10.02, df = 29 สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ทำให้นิสิตมีพัฒนาการด้านคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนการจัดการเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	Sig
ก่อนเรียน	30	40	24.90	2.39	29	10.02	0.00
หลังเรียน	30	40	28.83	2.42			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในภาพรวม อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.01, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า โดยภาพรวมของแต่ละรายด้าน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผลการประเมินดังกล่าวเป็นข้อมูลสำคัญของการนำไปสู่การพัฒนาและปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน (N = 30)

ข้อคำถาม	ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านกระบวนการและขั้นตอนการสอน	4.06	0.78	มาก
ด้านความรู้ความชำนาญการสอนและให้บริการเรียนรู้	4.09	0.82	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.83	0.97	มาก
ด้านคุณภาพและเนื้อหาการเรียนการสอน	4.01	0.80	มาก
ภาพรวม	**4.01**	**0.80**	**มาก**

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยได้อภิปรายตามประเด็นของวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่ 1: ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน พบว่า จากการทดสอบความรู้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐาน นิสิตมีคะแนนค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 24.90, S.D. = 2.398) และคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 28.83, S.D. = 2.422) โดยคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน (r = 0.603) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง โดยใช้สถิติทดสอบพบว่าค่า

t = 10.02, df = 29 สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ทำให้นิสิตมีพัฒนาการด้านคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ การสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนวิจัยเป็นฐานสามารถทำให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น และส่งให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ratchawat (2015); Chaloeikai (2022); Lincharoen (2016); Sunsee (2017) ทั้ง 4 เรื่อง ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยกระบวนการวิจัยเป็นฐาน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานนั้นมีการใช้ผลการวิจัย ข้อสงสัย หรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำการวิจัยโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนสามารถโต้แย้ง พิสูจน์ หรืออธิบายสิ่งต่างๆ โดยอาศัยหลักฐานจากการวิจัยด้วยตนเอง ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่จัดให้กับผู้เรียนนั้น มีแนวทางและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความตระหนักของผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของการวิจัยที่มีต่อความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ

2. วัตถุประสงค์ที่ 2: ผลศึกษาความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณที่มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

นิสิตมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานในภาพรวม อยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า โดยภาพรวมของแต่ละรายด้าน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผลการประเมินดังกล่าวเป็นข้อมูลสำคัญของการนำไปสู่การพัฒนาและปรุงคุณภาพการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaloeikai (2022); Lincharoen (2016); Sunsee (2017) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนความกระตือรือร้นในการเรียน สนใจ มีความสุขสนุกสนานในการเรียน ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนที่ทำการจัดการเรียนรู้โดยการใช้วิจัยเป็นฐาน ควรมีความรู้ความเข้าใจถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน รวมไปกระบวนการวิจัย และชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงรูปแบบของการจัดการเรียนรู้

1.2 ผู้สอนความสร้างแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษางานวิจัยจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพราะผู้เรียนอาจคิดว่าศึกษาเพียงเนื้อหาในตำราเรียนเพียงพอแล้วจึงไม่สนใจข้อมูลจากภายนอกซึ่งยากเกินไปสำหรับตัวผู้เรียนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น ๆ นำมาประยุกต์ใช้รวมกับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้วิจัยเป็นฐานในการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มาจากการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนเอง

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

แนวทางในการแก้ไขปัญหาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียรู้โดยการใช้วิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ที่สามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านเรียนในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นจากรูปแบบการสอนดังกล่าว

References

Chaloeikai, P. (2021). *Development of Research-based Learning Management Model for Teaching Industrial Subject under the Office of the Vocational Education Commission* (Doctoral dissertation). Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Retrieved from http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/4140 (in Thai)

Chomphukam, P. (2002). Research to develop learning. *Academic journal Educational Supervision Unit Department of General Education, Education 8, 1*(1), 15 – 25. (in Thai)

Clark, B. (1997). *Growing up gifted*. (5th ed.). United States: Merrill.

Kanchanawasi, S. (2001). *Traditional testing theory.* 4th printing. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

Lampa, B. (2017). *Problems And Guided to Classroom Research Development Of Teachers Under Chonburi Primary Educational Service Area Office 1* (Master's thesis). Chonburi: Burapha University. Retrieved from https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/7040/1/Fulltext.pdf (in Thai)

Lincharoen, A. (2016). The Teacher Development Model for Research Based Learning Instruction. *Journal Of Community Development Research (Humanities And Social Sciences), 9(1), 120-136. Retrieved from https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/1290*

Mehrens, W. A. and Lehmann, I. J. (1984). *Measurement and education in evaluation and psyschology.* New York: Holt, Rinehart and Winston.

Ministry of Education. (2020). *National Education Act 1999*. Bangkok: Office of the Ministry of Education. (in Thai)

Promvimanrat, S. (2008). *A Study on Classroom Action Research of Primary Teachers of Private Schools Under Bangkok Educational Service Area Office 3* (Master's thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_Adm/Sirikanya_P.pdf (in Thai)

Ratchawat, A. (2015). *The Effects of Research-Based Learning With Idspee Model For Enhancing Achievement And Creative Problem Solving Ability On Element And Compound For Senior High School Students.* (Master's thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. Retrieved from http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_SLM/Alisa_R.pdf (in Thai)

Saiyot, L. and Saiyot, A. (1993). *Educational research techniques.* 3rd printing. Bangkok: Academic Promotion Center Publishing House. (in Thai)

Sananuamengthaisong, A. (2019). Problems of Classroom Research of Office of the Basic Education Commission: North Eastern Thailand. *Journal Of Nakhonratchasima College, 11*(3), 156 – 166. Retrieved from http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2560Vol11No3_798.pdf (in Thai)

Srikham, O., Sirimakha, W., Wattanasuk, S., Wongtongcharoen, B., Romyen, K. & Jojokkruad, S. (2018). The Development of Classroom Action Research of Educational to Develop Students in Teacher training Programs. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University, 10*(2), 157 – 169. Retrieved from https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/167199/120600

Srisa-at, B. (1992). *Basic research.* Bangkok : Sureeviriyasan. (in Thai)

Sunsee, J. (2021). *Effects Of Research-Based Learning On Science Awareness And Achievement Of Tenth Grade Students* (Master's thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. Retrieved from http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1890/1/gs611130014.pdf (in Thai)

Thaweerat, P. (1995). *Creation and development of achievement tests*. Bangkok: Educational and Psychological Test Bureau Srinakharinwirot University. (in Thai)

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรูปรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่

The Comparison of Thai Language Learning Achievement on Parts of Speech and Functions by Using the CIPPA Model for Grade 3 Students at Anubaan Chiang Mai School

Received: September 8, 2024 **Revised:** December 2, 2024 **Accepted:** December 13, 2024

ณัฏฐธิดา พยาคำ[1*] อรรถพงษ์ ผิวเหลือง[2] และลินลดา เชาว์มนัส[3]
Nattathida Phayakham[1*] Atthaphong Phiwhleung[2] and Linlada Chaomanus[3]

[1,2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ 50200
[1,2]Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Chiang Mai, 50200
[3]โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200
[3] Anubaan Chiang Mai school, Chiang Mai, 50200

*Corresponding Author, E-mail: nattathida2712@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.80)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดและหน้าที่ของคำ และซิปปาโมเดล

Abstract

The objectives of this research are: 1) to compare the learning achievement on parts of speech and functions by using the CIPPA model learning management. for 3rd grade students of Chiang Mai Kindergarten School before and after learning 2) study the opinions of grade 3 students regarding learning management by using the CIPPA model. Sample groups include: 26 grade 3 students at Chiang Mai Kindergarten School, by simple random sampling. Quasi-experimental research design a single group measured results before and after the experiment. The research tools were the CIPPA model learning management plan, academic achievement test and a questionnaire regarding opinions on CIPPA model learning management. Data were analyzed using basic statistics, including mean, standard deviation, percentage, and t-test

The results of the research found that 1) academic achievement, on parts of speech and functions by Using the CIPPA model learning management. for 3rd grade students at Chiang Mai Kindergarten School after learning was significantly higher than before learning at the .05 level. 2) Grade 3 students had the opinions regarding learning management by using the CIPPA model. at a high level ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.19)

Keywords: Academic Achievement, Parts of Speech and Functions and CIPPA Model

บทนำ

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น (3R8C) ที่มีความสำคัญในด้านความรู้ คือ ทักษะการอ่านและการเขียน คือ ผู้เรียนต้องสามารถอ่านออก เขียนสื่อสารได้ พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม ตรงกับมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และเพื่อให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้สื่อสารได้ถูกต้อง Bureau of Educational Testing (2022) จึงระบุไว้ว่า เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องสามารถเข้าใจความหมายของคำและหน้าที่ของคำในประโยค

ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทยมี 7 ชนิด ซึ่งต้องนำไปใช้ในประโยคสื่อสารตามหน้าที่ ผู้เรียนต้องสังเกตว่าการที่แยกชนิดของคำออกเป็นชนิด ๆ นั้น นำไปใช้ให้ถูกหน้าที่ แต่จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ในการประเมินระดับประเทศในด้านความสามารถด้านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 55.86 (Bureau of Educational Testing, 2022) รวมถึงจากการสังเกตนักเรียน สอบถามครูพี่เลี้ยง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องของชนิดของคำ มีความสับสน และแยกชนิดของคำในประโยคไม่ได้ สอดคล้องกับ Khongyuang (2022); Ghamesri (2021); Kaewsritrai (2020). พบว่า ความรู้ด้านหลักภาษานักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องชนิดและหน้าที่ของคำ

ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุจากปัจจัยหลายประการ ประการสำคัญคือการจัดการเรียนรู้ของครูซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย ขณะที่การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ และเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ดังที่ Khaemmanee (2015) กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม และช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นที่ 6 การปฏิบัติและ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ สอดคล้องกับ Buabmee (2022) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) อยู่ในระดับมากที่สุด และ Langka (2021) พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และ Khamsawang (2018) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับรูปแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมาก

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โดยนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้มาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถด้านหลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียนทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

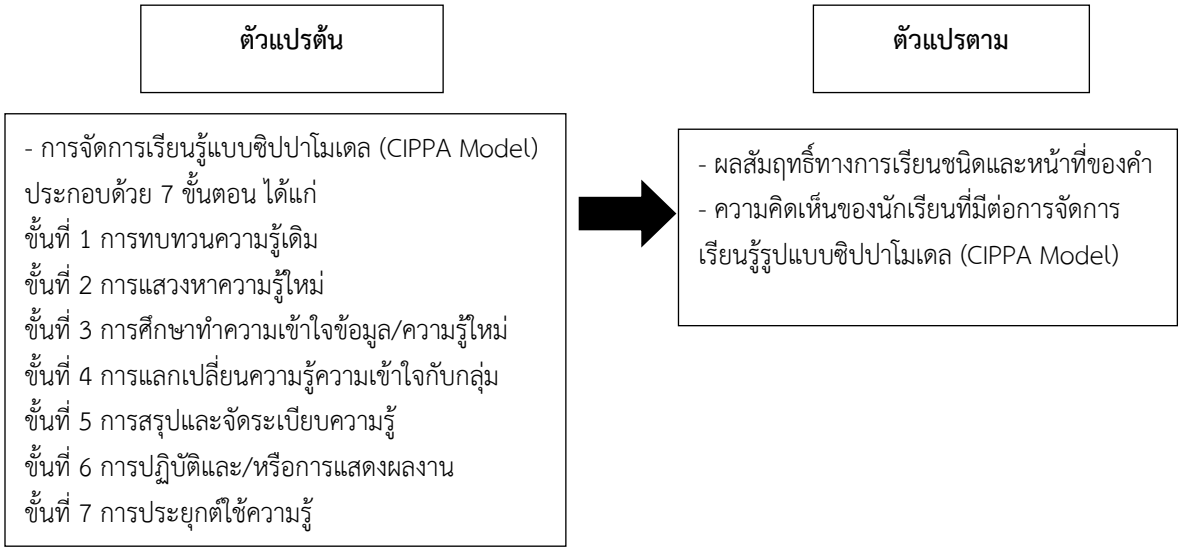

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบแผนการวิจัยทดสอบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest - posttest design)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 ห้อง โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 266 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 8 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 14 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 12 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโรงเรียนเครือข่ายและเป็นชั้นเรียนที่ได้รับอนุญาตให้วิจัยได้

1.3 เนื้อหาที่ใช้ คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตัวชี้วัด ป.3/2 ระบุชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค หัวข้อเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ

1.4 ระยะเวลา ดำเนินการในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนเป็น 8 ชั่วโมง โดยทำการทดลองในช่วงที่นักเรียนมีการปรับตัวในการเรียน และจัดทำวิจัยต่อเนื่องในทุกสัปดาห์

1.5 ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล จำนวน 3 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 3.73 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัย 3 ตัวเลือก มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.83 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.1 ปฐมนิเทศนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ การเตรียมความพร้อม และการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอน

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของนวัตกรรม ซึ่งสรุปกิจกรรมสำคัญของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1) ทบทวนความรู้เดิม ได้แก่ การสนทนาซักถามถึงกิจกรรมที่เคยเรียนรู้ หรือพื้นความรู้ของนักเรียนในเรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ

2) แสวงหาความรู้ใหม่ ได้แก่ การให้นักเรียนได้รู้จัก ชนิดและหน้าที่ของคำ รวมถึงแหล่งความรู้ในการค้นหาข้อมูล เช่น ห้องสมุด ใบความรู้ และสื่อที่ผู้สอนจัดเตรียมมาให้ผู้เรียน

3) เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ได้แก่ การทำกิจกรรมให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาทำความเข้าใจ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่ที่ได้รับของตนเองผ่านเกมโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

4) แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจภายในกลุ่ม ได้แก่ การให้นักเรียนรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความเข้าใจของตนเองกับเพื่อน ในกระบวนการนี้นักเรียนสามารถโต้แย้งกันได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน

5) สรุปและเรียบเรียงองค์ความรู้ใหม่ ได้แก่ การให้นักเรียนทำกิจกรรมสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ หลังจากนั้นทำเป็นแผนผังมโนทัศน์ทีละกลุ่ม

6) แสดงผลงานหรือนำเสนอ ได้แก่ นักเรียนออกมานำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ เช่น แผนผังมโนทัศน์เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ

7) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ได้แก่ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะตอบคำถามจากสิ่งที่เรียนรู้

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนใบงาน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เก็บคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน นำมาวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพกระบวนการ (E1) และค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) โดยใช้สถิติพื้นฐาน

4.2 เก็บคะแนนผลการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบค่า t-test

4.3 เก็บข้อมูลความคิดเห็นจากแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เป็นร้อยละ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และค่า t-test

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
			$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD	
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	26	30	13.27	3.58	23.77	2.63	11.44*

* P< .05

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) อยู่ในระดับระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.19)

ตาราง 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model)

ที่	รายการ	$\overline{X}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน	4.00	0.00	มาก	5
2	ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้	4.44	0.23	มาก	3
3	ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.36	0.19	มาก	4
4	ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.46	0.14	มาก	2
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.54	0.12	มากที่สุด	1
	รวม	4.00	0.20	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.20) เมื่อพิจารณารายการย่อยพบว่านักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, SD = 0.12) รองลงมาคือ นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, SD = 0.14) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44, SD = 0.23) นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, SD = 0.19) และนักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.00)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Buabmee (2022) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Khamsawang (2018) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับรูปแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.00, SD = 0.20) เมื่อพิจารณารายการย่อยพบว่า นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก นักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และนักเรียนมีความเห็นต่อการเรียนรู้ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ตามลำดับ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและรวดเร็ว สอดคล้องกับ Buabmee (2022) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะกิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และกิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และ Khamsawang (2018) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ *2* กลุ่มทดลองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภูมิศาสตร์ด้วยรูปแบบการสอนซิปปาร่วมกับรูปแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนมีความรู้สึกผ่อนคลายกับบรรยากาศการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูให้อิสระ แต่ให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจและคอยกระตุ้นในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม ตามความถนัดแต่มีเป้าหมายและความสำเร็จร่วมกัน นักเรียนที่เก่งก็ภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มให้ดำเนินกิจกรรมได้ดี ส่วนนักเรียนกลุ่มกลาง อ่อน ก็มีส่วนร่วมทำในสิ่งที่ตนถนัดและไม่ถูกเพื่อนถอดทิ้งไว้ลำพัง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม มีการร่วมอภิปรายสรุปความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก ทั้งภายในกลุ่มของตน และในชั้นเรียน และ Khongsirea (2019) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน มีการจัดเนื้อหาจากง่ายไปยาก เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมหรือควรจะมีสื่อประกอบให้มากขึ้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.2 ควรนำนวัตกรรมนี้ไปใช้กับนักเรียนในช่วงชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากจะมีความพร้อมและมีฐานความรู้ที่สามารถพัฒนาตามระดับการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถด้านทักษะการเรียน เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ สำหรับนักเรียนในรูปแบบอื่นๆ

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนแบบซิปปา (CIPPA Model) ร่วมกับเทคนิค หรือวิธีสอนอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ มุ่งเน้นการแก้ปัญหาการเรียนหลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ และพัฒนาความสามารถในด้านการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้นตามศักยภาพของนักเรียน ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

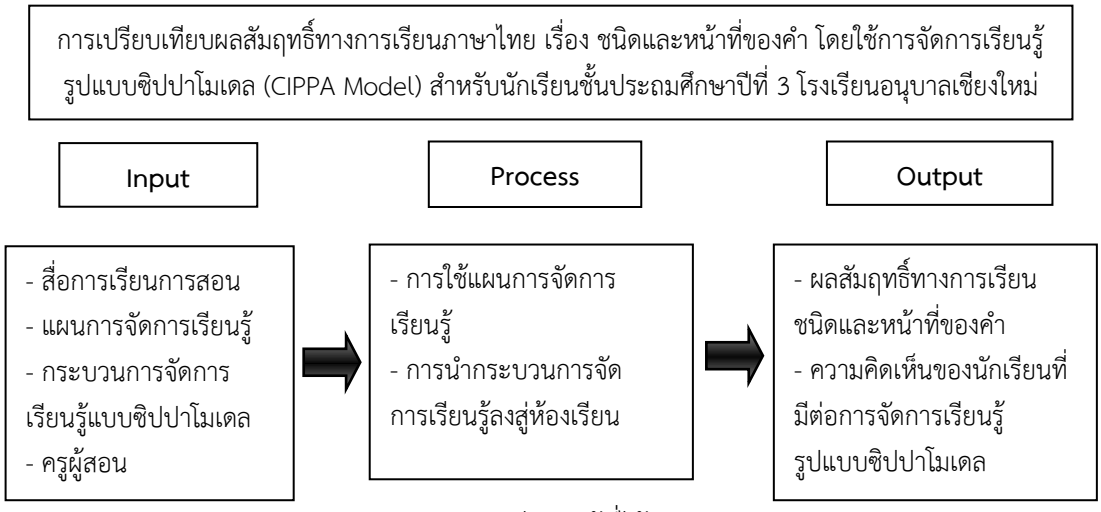

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ โดยใช้วิธีการสอนรูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ เห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาโมเดล (CIPPA Model) 7 ขั้นตอนนั้น นับเป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้วิธีการพัฒนาความคิดทั้งด้านความรู้ กระบวนการทำงานและการประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ รวมไปถึงเป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด และสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง

References

Buabmee, T. (2022). *The development of academic achievement in the thai language on word compounding in thai language by using cippa model learning management with gamification technique for matthayom suksa 6 students* (master' thesis). Phitsanulok:Naresuan University. Retrieved from http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5526 (in Thai)

Bureau of Educational Testing. (2022). *Report on the results of student quality assessment (NT), Grade 3,* academic year 2021. Bangkok: Thai Font Printing House. Retrieved from https://boet.obec.go.th/3572/27/01/2023/ (in Thai)

Ghamesri, T. (2021). *The development of Thai language learning achievement on types of words according to the knowledge-building teaching pattern in conjunction with electronic lessons (E-Book) for prathom 6 students* (master' thesis). Phitsanulok: Naresuan University. Retrieved from http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2021_06_08_15_11_00.pdf (in Thai)

Kaewsritrai, S. (2020). *Development of a learning activity package of thai language for communication entitled words and functions based on active learning management for prathomsuksa 6 students.* (master' thesis). Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. Retrieved from https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021031060421249106_fulltext.pdf (in Thai)

Khaemmanee, T. (2015). Teaching science, knowledge to organize an effective learning process (19 th ed.). Bangkok: Darn Sutha Press. (in Thai)

Khamsawang, S. (2018). *Learning Management by Using the Cippa Model with the Jigsaw Cooperative Learning Technique to Encourage Learning Achievement of Geography Subject for Secondary 2 (Grade 8) Students* (master' thesis). Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Retrieved from http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/3478 (in Thai)

Khongyuang, R. (2022). *Development of thai language learning activities With brain - based learning management on types of Words for prathom 6 students* (Independent Study). Phitsanulok: Naresuan University. Retrieved from https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5543/3/RattanapornKhongyuang.pdf (in Thai)

Langka, M. (2021). *Effects of Learning Management Using CIPPA Model on Electrical Appliance Repair Service Course for Second Year Vocational Certificate Students in Electrical Power Program, Uttaradit College of Technology* (master' thesis). Uttaradit: Uttaradit Rajabhat University. (in Thai)

การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง
The Development of Essay Writing Ability by Using Task-Based Learning for Grade 5/1 Students of Ban Pa Bong School

Received: August 17, 2024 **Revised:** December 2, 2024 **Accepted:** December 13, 2024

กวินภพ นพมาศนิรันดร์[1*] อรรถพงษ์ ผิวเหลือง[2] และเรนุกานต์ พงศ์พิสุทธิกุล[3]
Kawinphob Noppamasnirun[1*] Atthaphong Phiwhleung[2] and Raynukan Pongpisuttikul[3]

[1, 2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200
[1, 2] Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Phra Sing, Muang Chiang Mai, Chiang Mai, 50200
[3] โรงเรียนบ้านป่าบง ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย เชียงใหม่ 50290
[3] Ban Pabong School, Nong Han, San Sai, Chiang Mai, 50290

*Corresponding author, e-mail: kawinphob02@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง จำนวน 16 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง ทดสอบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน แบบทดสอบการเขียนเรียงความ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และสถิติทดสอบค่า t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการเขียนเรียงความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.85, SD = 0.36)

คำสำคัญ: การเขียนเรียงความ และการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน

Abstract

The objectives of this research are: 1) compare the essay writing ability of grade 5 students of Ban Pabong School before and after learning by using Task-Based Learning; 2)study the satisfaction of grade 5 students towards Task-Based Learning. The sample consisted of 16 grade 5 students of Ban Pabong school by cluster random sampling, quasi-experimental research design with a single experimental group to measure before and after the experiment. The research instruments were the Task-Based Learning manasement plan, the essay writing test and the student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using basic statistics, including mean, standard deviation, percentage, and t-test, dependent. The research results found that 1) the essay writing ability of grade 5 students of Ban Pabong school after learning by using Task-Based Learning was significantly higher than before learning at the .05 level. 2) the satisfaction of grade 5 students towards the learning management by using Task-Based Learning was at the highest level ($\bar{X}$= 4.85, SD = 0.36).

Keywords: Essay writing and Task-Based Learning

บทนำ

คุณสมบัติผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (3R8C) ได้แก่ 3R คือ ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) ได้แก่ Reading สามารถอ่านออก อ่านจับใจความได้ (W) Riting สามารถเขียนได้ สื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ (A) Rithemetics มีทักษะการคำนวณ คิดแบบนามธรรม ส่วน 8C คือ ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) ได้แก่ 1) Critical thinking and problem solving คือ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ 2) Creativity and innovation คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม 3) Cross-cultural understanding คือ ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม 4) Collaboration teamwork and leadership คือ ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ 5) Communication information and media literacy คือ มีทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ 6) Computing and IT literacy คือ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี 7) Career and learning skills คือ มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้ 8) Compassion คือ มีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่าน การเขียนที่ดี การสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์ต้องพัฒนาตามตัวชี้วัดนี้ เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตรงกับมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ อย่างเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับ Ministry of Education (2008) ที่ระบุคุณสมบัติของผู้เรียนไว้ว่า เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะในการเขียนสะกดคำ สามารถแต่งประโยค เขียนย่อความ เขียนเรียงความ เขียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นและเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ได้

เรียงความ คือ งานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่นำมาอธิบาย โดยอาศัยทัศนะและศิลปะการใช้ภาษาที่ดี เพื่อถ่ายทอดเรียบเรียงเรื่องราวตามรูปแบบหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง ปัญหาที่พบจากการจัดการเรียนรู้ประกอบกับ สอบถามจากครูพี่เลี้ยงและการแลกเปลี่ยนจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาปีการศึกษา 2567 พบว่า ผู้เรียนขาดความรู้ในวิธีการเริ่มต้นการเขียนประโยค แต่ละย่อหน้า ลำดับเรื่องวกวน ใช้สำนวนภาษาพูดและสับสนในการเขียนบรรยาย ทั้งยังสอดคล้องกับสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติ ระบุให้เห็นว่าการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (O-NET) ในการประเมินระดับประเทศ ด้านความสามารถด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.89, S.D. = 16.44 และสอดคล้องกับ Sriboonpeng et al. (2022); Noo sud (2022); Koraom (2019); Thipyotha (2019); Singkaew (2018) พบว่า ผู้เรียนขาดการริเริ่มในการสร้างสรรค์ผลงาน ขาดกระบวนการในการเขียนเรียงความ ใช้สำนวนภาษาพูด ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้

การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นฐาน (Task-based leaning : TBL) คือ การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ภาษาผ่านการปฏิบัติภาระงานที่ผู้สอนได้มอบหมายให้ในชั้นเรียน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง โดยอาศัยกระบวนการทางความคิด การเรียงลำดับการแก้ปัญหาเพื่อบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้นๆ Ngam-anant (2021) และสอดคล้องกับ Yamchai (2016) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเป็นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย เพื่อช่วยจัดการชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันผ่านการลงมือปฏิบัติ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างแท้จริงและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ผู้สอนกำหนดขอบเขตของเนื้อหา ออกแบบสื่อแบบฝึกทักษะเริ่มกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการกระตุ้นทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน ต่อมาเริ่มเตรียมงานด้วยการสอนเนื้อหาที่เรียน พร้อมชี้แจงขอบเขตของภาระงาน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติภาระงานและเตรียมตัวนำเสนอ เมื่อมีการนำเสนอครูคอยตรวจสำนวนภาษา ความถูกต้อง ชี้แจงให้ผู้เรียนนำกลับมาปรับแก้เพื่อพัฒนาผลงานที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ Ngam-anant (2021) พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ Wongsuwan (2019) พบว่ามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ Ingchaiyaphum (2019) พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด Auenthaisong (2017) พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก Yamchai (2016) พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาพัฒนาความสามารถการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นก่อนการปฏิบัติงาน (Pre-Task) เป็นขั้นตอนการเตรียมตัวผู้เรียน 2) ขั้นปฏิบัติภาระงาน (Task-Cycle) ซึ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ และผู้สอนทำหน้าที่สังเกตการณ์และคอยให้คำแนะนำ เมื่อผู้เรียนมีข้อสงสัยในการปฏิบัติภาระงาน 3) หลังการปฏิบัติภาระงาน (Post-Task) ซึ่งให้ผู้เรียนแสดงผลงานในชั้นเรียน และร่วมกันสะท้อนผลงานทำให้เกิดทักษะการทำงานและการวิจารณ์ผลงานเพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านการเขียนเรียงความ และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียนช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

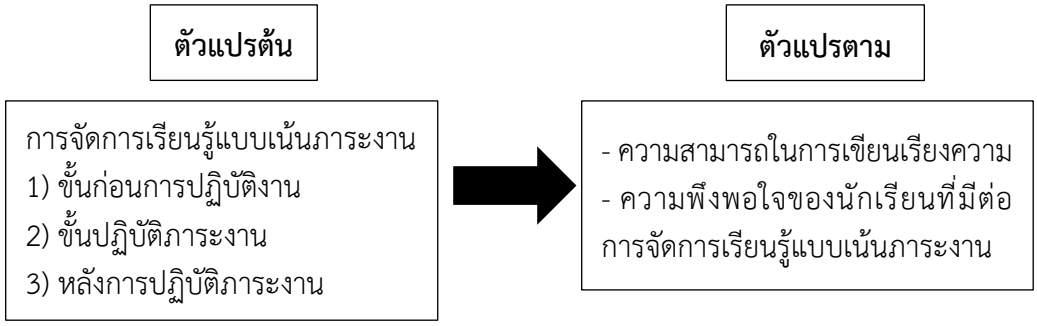

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest - Posttest Design)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบง ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 26 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านป่าบง ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 8 คนและนักเรียนหญิงจำนวน 8 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวที่ได้รับอนุญาตจากครูประจำชั้นให้เข้าร่วมการวิจัยได้

1.2 เนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ คือ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ตัวชี้วัด ท 2.1 ป.5/6 เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา หัวข้อเรื่องการเขียนเรียงความ

1.3 ระยะเวลา ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2567 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนเป็น 8 คาบ

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) และตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเรียงความ และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน 2) แบบทดสอบการเขียนเรียงความ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

2.2 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

1) แผนการจัดเรียนการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1.1) ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเน้นภาระงานเป็นฐาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน สำหรับจัดการเรียนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักของการใช้ภาระงานเป็นฐาน 1.2) สร้างแผนการจัดเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน สำหรับจัดการเรียนการเรียนรู้ 1.3) นำแผนการจัดเรียนรู้โดยใช้ภาระงานเป็นฐานที่ได้พัฒนานำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา 1.4) นำเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 1.5) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตามแบบประเมิน เพื่อพิจารณาหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียน การวัดและประเมินผล แล้วนำไปวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละด้านมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 2.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถการเขียนเรียงความ เพื่อกำหนดเครื่องมือในการวิจัย 2.2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบผลความสามารถในการเขียนเรียงความ และสร้างให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดทางการเรียน จำนวน 1 ฉบับ 60 ข้อ 2.3) นำแบบทดสอบผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 2.4) นำแบบทดสอบไปใช้ทดลองกับตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าบง จำนวน 20 คน โดยมีค่าความยากตั้งแต่ 0.34 - 0.66 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.40 - 0.92 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79 และ 2.5) จัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3) แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 3.1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ 3.2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 6 ข้อ และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

3.1 ปฐมนิเทศนักเรียน พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ และการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอน

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของนวัตกรรม ซึ่งสรุปกิจกรรมสำคัญของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการปฏิบัติภาระงาน (Pre-Task) ผู้สอนจัดเตรียมการให้พร้อมมี 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย ครูออกแบบเนื้อหา จัดทำแบบฝึกทักษะ และวางแผนการดำเนินการปฏิบัติภาระงาน

2) ด้านผู้เรียน ประกอบด้วย ครูทบทวนและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความพร้อมในการเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติภาระงาน (Task-Cycle) ให้ผู้เรียนทำงานเดี่ยว และครูทำหน้าที่สังเกตการณ์ (Monitor) และคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย ในการปฏิบัติภาระงานมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมงาน มอบหมายให้ผู้เรียนเขียนเรื่องจากภาพ 1 ย่อหน้า ตรวจสอบดูเนื้อหาที่จะลงมือปฏิบัติภาระงาน หากมีข้อสงสัยเนื้อหาหรือการดำเนินการ ครูคอยชี้แนะอย่างใกล้ชิด

2) ขั้นเตรียมนำเสนอ ให้นักเรียนฝึกซ้อม ทำความเข้าใจเนื้อหาที่ตนเองเขียน เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ก่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียนหรือต่อหน้าครู

3) ขั้นนำเสนอ นักเรียนนำเสนอผลงาน ครูคอยเพิ่มเติมรายละเอียด ชี้แนะในจุดที่บกพร่อง

ขั้นตอนที่ 3 หลังการปฏิบัติภาระงาน (Post-Task) ให้นักเรียนแสดงผลงานในชั้นเรียนและร่วมกันสะท้อนผลงาน ส่งเสริมทักษะการทำงาน และการวิจารณ์ผลงาน โดยประเมินผลและสะท้อนผล 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการวิเคราะห์ภาษา ให้นักเรียนตระหนักถึงหลักไวยากรณ์ทางภาษาและการเลือกใช้เครื่องหมายให้ตรงความหมาย รูปแบบการใช้ภาษา และรวมบรวมปัญหาที่พบ

2) ด้านการฝึกหัด ให้นักเรียนทบทวน ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และสามารถบูรณาการกับงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมั่นใจ

3) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติภาระงาน ให้นักเรียนทราบถึงสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงให้เกิดความถูกต้องในการสื่อสารต่อไป

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบ เรื่อง การเขียนเรียงความ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบค่า t- test

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบงก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
			$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	16	30	12.94	2.05	22.81	3.21	13.20

* P<.05

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

ที่	รายการ	$\bar{x}$	SD	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน	4.81	0.39	มากที่สุด	4
2	ด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้	4.77	0.42	มากที่สุด	5
3	ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.90	0.31	มากที่สุด	1
4	ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน	4.88	0.33	มากที่สุด	2
5	ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.88	0.33	มากที่สุด	3
	รวม	**4.85**	**0.36**	**มากที่สุด**	

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.85, SD = 0.36) เมื่อพิจารณารายการย่อยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ด้านการบูรณาการและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นลำดับ 1 มีค่าเฉลี่ย ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.90, SD = 0.31) รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.88, SD = 0.33) รองลงมา คือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.88, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ด้านการเตรียมเนื้อหาการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.81, SD = 0.39) และด้านวิธีการถ่ายทอดความรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.77, SD = 0.42) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบง ซึ่งพบว่าหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นสอดคล้องกับ Sriboonpeng et al. (2022) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Noo sud (2022) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ โดยการใชเทคนิคการเรียนรู่แบบร่วมมือ CIRC สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปที่ 1 พบวาคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกวากอนเรียน อยางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Koraom (2019) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แผนผังความคิด คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Thipyotha (2019) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Singkaew (2018) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผลความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยแบบฝึกที่บูรณาการข้อมูลท้องถิ่นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้แบบเน้นให้ผู้เรียนได้การฝึกฝนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากยิ่งขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ภาระงานที่สำเร็จจะเพิ่มแรงจูงใจและพฤติกรรมที่ดีต่อภาระงาน เมื่อผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติงานผ่านประสบการณ์จริงทำให้การใช้ภาษาผ่านระบบปฏิสัมพันธ์กลุ่มและการจับคู่กับผู้เรียนด้วยกันปราศจากความกังวลว่าจะทำถูกหรือผิด ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้แก้ไขก่อนส่งภาระงาน และตนเองยังได้มีโอกาสตรวจทานความถูกต้องชิ้นงานผู้อื่นอีกด้วย ระหว่างกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ในระหว่างการอภิปรายผู้เรียนมีโอกาสการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนเพื่อนร่วมชั้นเรียนและสมาชิกกลุ่มอย่างอิสระ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะว่าผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีระยะเวลาในการคิดวิเคราะห์ ก่อนที่จะนำไปเขียน จึงทำให้งานเสร็จภายในชั่วโมงเรียนที่กำหนดให้ ทั้งยังมีครูผู้สอนคอยชี้แนะในประเด็นต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ Ngam anun (2021) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Ingchaiyaphum (2019) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ระดับมากที่สุด และ Wongsuwan (2019) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ Auenthaisong (2017) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานอยู่ในระดับมาก และ Yamchai (2016) ซึ่งมีผลการวิจัยว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาแบบเน้นภาระงานเป็นฐานด้วยตนเอง มีอิสระในการเรียน เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น และบรรยากาศ ในชั้นเรียนเต็มไปด้วยความท้าทาย และความสนุกสนาน บทบาทของผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวก และผู้ให้คำแนะนำผู้เรียน โดยผู้สอนกำหนดภาระงานเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถตามเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องจากครูผู้สอนได้มีการอภิปรายรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานให้ผู้เรียนเข้าใจในการปฐมนิเทศ แต่ในช่วงแรกของการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ ผู้เรียนอาจยังไม่คุ้นเคย ดังนั้นผู้สอนจึงต้องสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความเป็นกันเองระหว่างผู้เรียนและผู้สอนให้มากที่สุด เพื่อส่งเสริมความกล้าพูดและกล้าแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน

1.2 บทบาทของครูผู้สอนในขั้นการเตรียมการสอนในช่วง Pre-Task ควรมีการใช้สื่อการเรียนรู้และเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ได้มากที่สุด ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน อีกทั้งระยะเวลาของการทำงานปฏิบัติแต่ละชิ้นให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

2.1 ครูสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงานเพื่อช่วยส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหาได้ เพราะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีอิสระทางความคิดและระยะเวลาที่เพียงพอต่อการลงมือปฏิบัติงาน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถ ด้านทักษะภาษาไทยด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการอ่านจับใจความ ทักษะการพูด การแต่งบทร้อยกรอง เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านป่าบง มุ่งเน้น การแก้ปัญหาการเขียนเรียงความของผู้เรียน นับเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ภาษา ผ่านการปฏิบัติภาระงานที่ผู้สอนได้มอบหมายให้ในชั้นเรียน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมกระบวนการทางความคิด การเรียงลำดับความ การแก้ปัญหา และสามารถบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้สูงขึ้น เสนอเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้

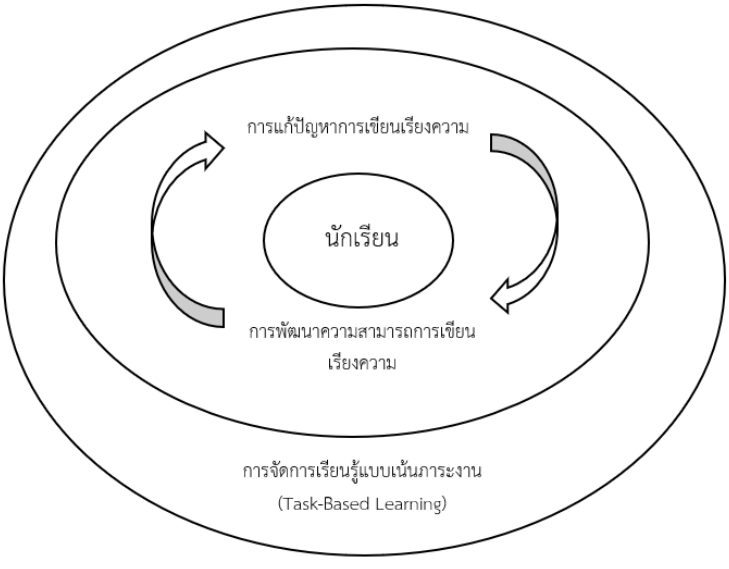

ภาพ 2 แบบจำลองกระบวนการจัดการเรียนรู้

References

Auenthaisong, S. (2017). *A task-based learning approach to enhance english speaking skills for first year silpakorn university students* (master's thesis). Bangkok: Silpakorn University. Retrieved form http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1402/1/56254208.pdf (in Thai)

Ingchaiyaphum, N. (2019). *The delveloping of english listening and speaking skills using task based learning activity for grade 4* (Independent Study). Phitsanulok: Naresuan University. Retrieved form http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2020_09_15_16_19_26.pdf (in Thai)

Koraom, S. (2019). *The development of Thai Language essay writing Ability of Pratomsuksa 2 Students by using Mind Map* (master' thesis). Bangkok: Dhurakij Pundit University. Retrieved form https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Sunisa.Kor.pdf?fbclid=IwAR2qe0afH7jXP3ZuD4z8ERVbBvEw2AmLRgcVsdPSVst3UR5HT7N7mSvNQSE (in Thai)

Ministry of Education. (2008). *National Education Act 1999*. Retrieved form https://shorturl.asia/3sE5P (in Thai)

Ngam-anant, P. (2021). The development of english reading comprehension ability based on task-based learning for grade six students (master' thesis). Phitsanulok: Naresuan University. Retrieved form http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2021_06_07_14_48_50.pdf (in Thai)

Noo sud, R. (2022). *The Development Essay Writing Skills by CIRC Technique for first year Bachelor's Degree* (Doctoral dissertation). Phatthalung: Thaksin University. (in Thai)

Singkaew, K. (2018). *Development of essays writing ability of prathomsuksa 3 by practice model that integrates local information* (master' thesis). Bangkok: Silpakorn University. Retrieved form http://ithesisir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2248/1/57255401.pdf (in Thai)

Sriboonpeng, W., Chanupakar, P., & Chamniyom, R. (2022). The development of thailearning activities by using task-based learning with mind mapping based on coaching to enhance essay creating writing abilities for the ten grade students. *Journal of education silpakorn university*, 20(1), 267-288. Retrieved form https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/250193/173544

Thipyotha, P. (2019). *The Development of Learning Activity Management for Creative Writing by Using Concept Map, Thai Language Learning Substance, Pratomsuksa 6* (master' thesis). Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University. Retrieved form https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2562/M126761/Thipyotha%20Phinyapass.pdf (in Thai)

Wongsuwan, W. (2019). *Task-based lesson plan development for writing opinion essays in thai* (master' thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. Retrieved form http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/812/1/gs581110148.pdf (in Thai)

Yamchai, P. (2016) *The Use of Task-Based Learning to Enhance English Oral Presentation Skill For 1 St Year Students, Silpakorn University* (Master's thesis). Bangkok: Silpakorn University. Retrieved form http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1462/1/57254303.pdf

"ท้องถิ่นพัฒนาอย่างยั่งยืน
ด้วยครูดีและมีคุณภาพ"

ที่อยู่วารสาร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ 4 ตำบลท่างิ้ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
Tel: 075-845-510 ต่อ 3702, Fax: 075-392-239
E-mail: journals_edu@nstru.ac.th
พิมพ์ที่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช